ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
11. 6. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20. ДИН
БРОЈ 1589

НАПРЕД, ПЛАВИ!

(стране 10-11)

Веровали или не!

ВИНСТОН ЧЕРЧИЛ
(1874 - 1965)

ВЕЛИКИ БРИТАНСКИ ПОЛИТИЧАР, ДРЖАВНИК И ПИСАЦ НИЈЕ БИО ДОВАР ЂАК, КАО ШТО БИ СЕ ОЧЕКИВАЛО. ПРОФЕСОРИ СУ ГА КРИТИКОВАЛИ ЗБОГ **ЗАБОРАВНОСТИ, НЕМАРНОСТИ И НЕУРЕДНОСТИ.**

АРЧИБАЛД КЕМБЛ

ЕРЛ ОД АРГАЈЛА **ЖРТВОВАО ЈЕ 6 СИНОВА ДА БИ ДОБИО СНАЈУ.** ОН ЈЕ КИДНАПОВАО МЈУРИЕЛ КОДОР КОЈУ ЈЕ УДАО ЗА ЈЕДНОГ ОД СВОЈИХ СИНОВА ПОСЛЕ СУКОБА СА ЊЕНОМ ПОРОДИЦОМ У КОЈЕМ ЈЕ ИЗГУБИО 6 СИНОВА.

ПРВУ МАШИНУ ЗА РАЧУНАЊЕ

ПРОНАШАО ЈЕ **БЛЕЗ ПАСКАЛ** (1623 - 1662), ЧУВЕНИ ФРАНЦУСКИ КЊИЖЕВНИК, ФИЛОЗОФ И НАУЧНИК, У 19. ГОДИНИ ДОК ЈЕ РАДИО КАО КЊИГОВОЂА.

ИБИС

У СТАРОМ ЕГИПТУ СМАТРАН ЈЕ СВЕТОМ ПТИЦОМ ЈЕР ЈЕ ЊЕГОВО ДОЛЕТАЊЕ НАГОВЕШТАВАЛО ДОЛАЗАК НАБУЈАЛИХ ВОДА НИЛА, А ТИМЕ И РОДНУ ГОДИНУ.

Новчић са срцем

КОРИСТИО СЕ НЕКАДА НА ОСТРВУ МАРТИНИК. СРЦЕ ИСТИСНУТО ИЗ ЊЕГА ПРЕДСТАВЉАЛО ЈЕ СИТАН НОВАЦ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● један јапански пироман учланио се у ватрогасно друштво да би тако отклонио сваку сумњу са себе. Ради се о двадесет деветогодишњем Хироаки Такахаскију који би прво изазвао пожар, а онда га пријављивао својој ватрогасној бригади и с осталим ватрогасцима ишао да га гаси. Убрзо се посумњало на њега и пироман је одмах признао свој неодољив нагон да подмеће пожаре.

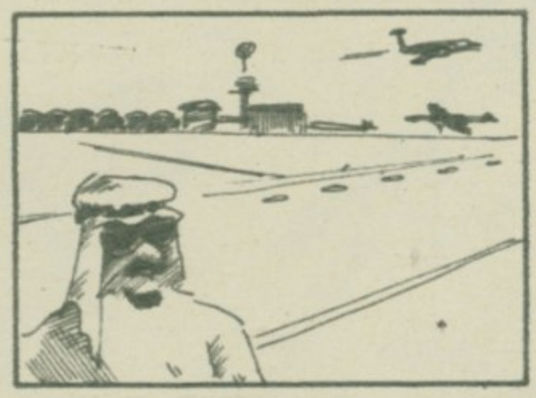
●●● у једном зоолошком врту у Кенији стоји упозорење: „Посетиоци који бацају отпатке у базен с крокодилима биће приморани да их покупе!"

●●● електронска компанија из Монака, у сарадњи са фирмом „Бајер", произвела је пулсометар, апарат не већи од џепног рачунара, који треба да контролише физички напор атлетичара за време спортских активности и тренинга.

●●● у југозападној Кенији, на реци Тани, између 1977. и 1980. четрдесет два човека изгубила су живот у зубима крокодила и нилских коња, а крда дивљих бивола уништила су многа житна поља. Напади на људе и поља су се повећали од 1978. кад је донет закон о забрани лова на дивље животиње чији се број нагло смањивао.

●●● Хсинг-Хсинг и Линг-Линг су панде које живе у зоолошком врту у Вашингтону. Пошто између овог мужјака и женке никако да се роди љубав, директор зоолошког врта Тед Рид послао је сниматеље у Кину, где се налази њихов природни амбијент, да сниме филм о овим животињама. Рид се нада да ће панде, када виде филм, следити пример својих ближњих који нису у ропству.

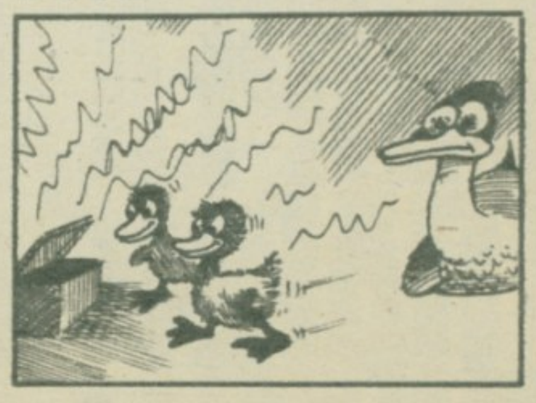

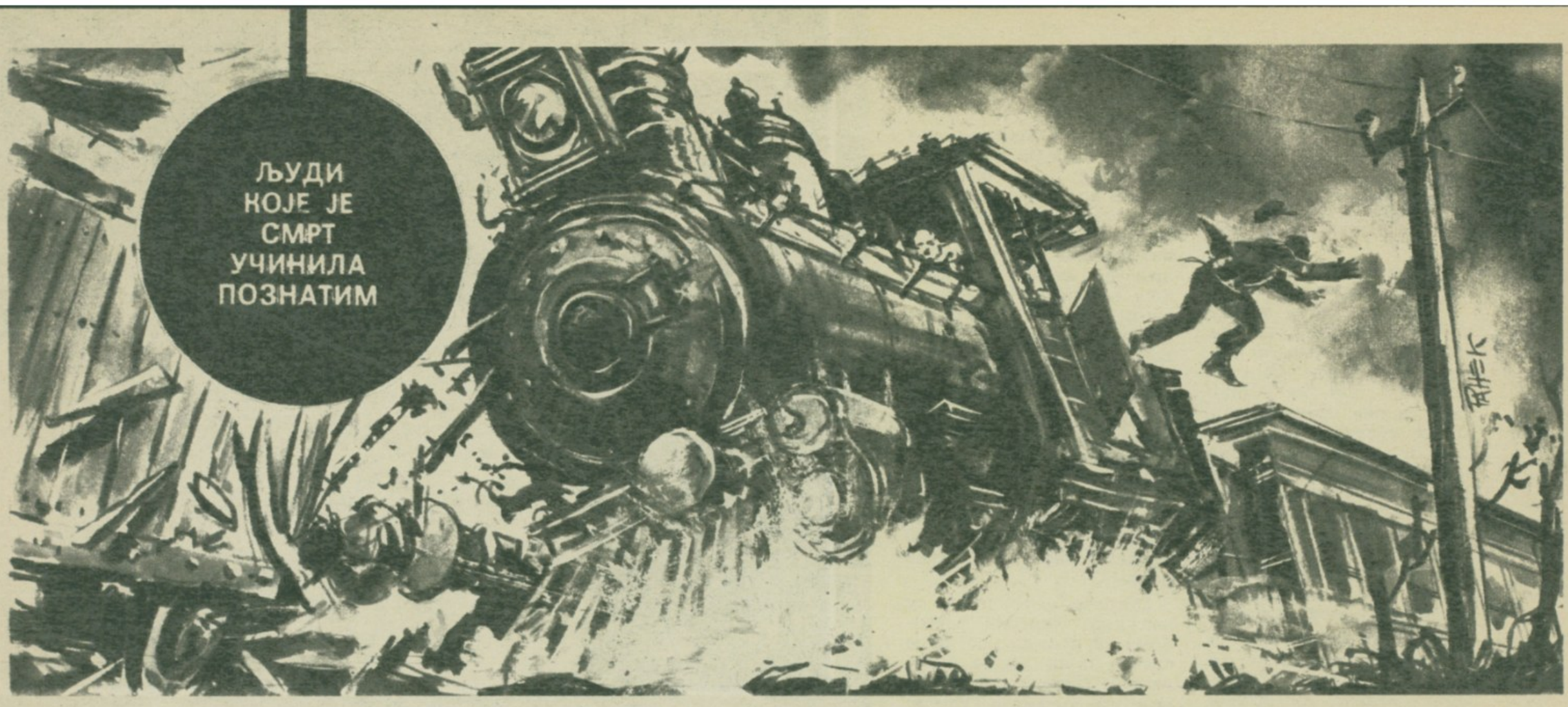
●●● нов аеродром у Џеди, Саудијска Арабија, највећи је на свету. Назван „Међународни аеродром краља Абдула Азиза" и захвата површину од 105 квадратних километара.

●●● Наполеон је, као заточеник на острву Света Јелена, добио енглеске новине које су носиле датум 10. јун 1817. и у њима прочитао одломке из своје аутобиографије. Међутим, Наполеон није никада написао аутобиографију и затражио је да му се пошаље та књига. У њој је открио само неке грешке у датумима и местима, али његов живот је тако верно описан да је и сам рекао: „Ово је дело које ће обележити читаву једну епоху." И заиста, књига је постала класика популарне литературе.

●●● једна група лекара из Шангаја ампутирала је језик болесници која је патила од неизлечиве болести и заменили га вештачким. Само месец дана касније жена је била у стању да говори.

●●● пачићи су осетљивији на звучне позиве него на визуелне. Један експеримент, који су извела два психолога у Северној Каролини, показао је да ће се пачићи пре упутити ка кутији из које допире зов мајке него ка препарираној патки која „њути".

БАЛАДА О КЕЈСИЈУ ЏОНСУ

МАШИНОВОЂА „КЕНОН БОЛ ЕКСПРЕСА“ БИО ЈЕ ПОПУЛАРАН МЕЂУ ЖЕЛЕЗНИЧАРИМА ШИРОМ АМЕРИКЕ ЗБОГ ЈЕДИНСТВЕНОГ РЕКОРДА — НИЈЕДАН ВОЗ КОЈИМ ЈЕ ОН УПРАВЉАО НИКАД НИЈЕ ИМАО НИ СЕКУНД ЗАКАШЊЕЊА! ПРАВА ЛЕГЕНДА ПОСТАО ЈЕ ТЕК ПОСЛЕ ЈЕДНОГ СУДАРА.

Џон Лутер Џонс, познатији по надимку Кејси Џонс према граду Кејсију у држави Кентаки где је добио први посао, није био само мајстор свог заната већ и племенит човек. Усред ноћи 29. априла 1900. године, само што је довезао „Кенон бол експрес“ у Мемфис, Тенеси, понудио се да замени изненада оболелог машиновођу из друге смене и врати воз назад у Кентон, држава Мисури. „Кенон бол експрес“ (cannon ball на енгл. значи топовско ђуле) пошао је са закашњењем и Кејси је возио као махнит кад је 30. априла ујутро код места Вон испред своје захуктале локомотиве угледао теретни воз како стоји на отвореној прузи мимо свих редова вожње. Имао је тек толико времена да свом ложачу довикне да искочи. Кејсијево тело нађено је с једном руком на ужету сирене, а другом на кочници. Судар није могао да избегне, али је својом херојском смрћу спасао многе животе — није страдао ниједан путник и он је био једина жртва несреће. О Кејсију Џонсу спевана је чувена балада, а песме о њему и данас су популарне.

***

Натан Хејл је био шпијун армије Џорџа Башингтона у рату за независност Америке против Енглеске. Радио је иза британских линија у Њујорку и, мада је имао доста важну улогу, каријера му је била кратког века и ни по чему изузетна. Његово име ипак је постало бесмртно. Пошто га је један рођак издао непријатељима, Хејл је ухапшен, на преком суду је признао и обешен је. 22. септембра 1776. године у Њујорку. Сличну судбину имали су многи борци у ратовима широм света, али Хејла су прославиле његове последње речи: „Жалим што имам само један живот који могу да дам за отаџбину!“ Али, Хејл, у ствари, то уопште и није рекао. Британски официр који је присуствовао извршењу смртне казне чуо је нешто друго: „Дужност сваког доброг војника је да слуша наређења добијена од команданта!“.

***

О Криспусу Атаксу не зна се готово ништа осим да је био мелез Црнац или Индијанац. Оно што се зна јесте да је 5. марта 1770. у Бостону, Масачусетс, предводио гомилу која је изазвала шачицу британских војника да припуца. Из овога се изродио такозвани Бостонски покољ, инцидент који је претходио рату за независност Америке. Од петорице људи убијених за време чарке запамћен је једино Криспус Атакс и то захваљујући великој иронији судбине — он је био једини „обојени“ мученик који је страдао за слободу белих досељеника, будућих љутих прогонитеља Црнаца и Индијанаца.

***

Незапослени бивши фашист Хорст Весел погинуо је у Берлину фебруара 1930. године за време уличне борбе између немачких комуниста и фашиста. Шеф нацистичке пропаганде Јозеф Гебелс некако је сазнао да је Весел написао једну патриотску песму, па је искористио прилику и од обичне окитнице направио партијског мученика и идола нацистичке омладине. Песма Хорста Весела постала је званична нацистичка химна. Сметнута је с ума, међутим, „безначајна“ појединост да Хорст Весел није уопште страдао због својих политичких идеја већ у свађи око једне даме сумњивог порекла, а пуком случајношћу то се догодило у време уличних немира.

***

За време другог светског рата око три хиљаде америчких војника изведено је пред преки суд због дезертерства (бежања из војске). Од те три хиљаде четрдесет девет је осуђено на смрт, али је само један једини заиста и погубљен и због тога запамћен. Био је Едвард Словик над којим је смртна казна извршена 31. јануара 1945. године у Француској код месташца Сент Мари. Словик је истовремено и једини амерички војник погубљен због дезертерства још од времена америчког грађанског рата 1865. године. Американце је на случај Едварда Словика подсетио телевизијски филм Мартина Шина емитован 1974.

***

Џон Берч је 1940. године отишао у Кину као баптистички мисионар и током другог светског рата делао као амерички шпијун иза јапанских линија у Кини. Двадесет петог августа 1945. године, само десет дана пошто је Јапан капитулирао и рат био дефинитивно завршен, Берча су убили кинески комунисти усред једне шпијунске акције. Ништа необично и на томе би се прича и завршила да није било Роберта Велча Млађег који је 1953. написао веома улепшану Берчову биографију у којој га је тенденциозно назвао „првом војном жртвом трећег светског рата“! Пет година касније исти Велч назвао је ултрадесничарску партију, једну од многих у САД, Удружење Џона Берча.

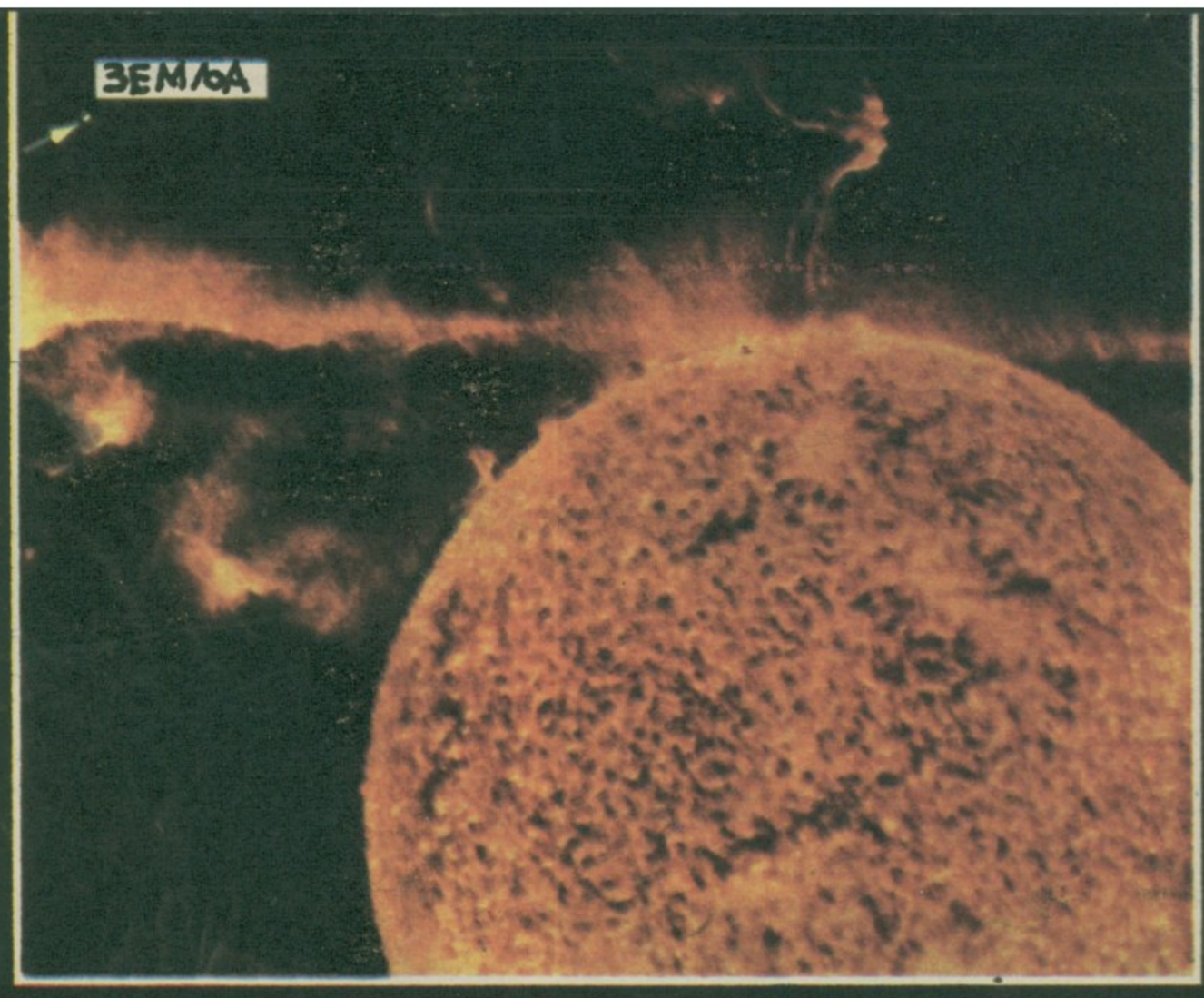
***

Четрдесет пет минута после атентата у Далазу 22. новембра 1963. у коме је погинуо најмлађи председник Сједињених Америчких Држава Џон Фицџералд Кенеди убијен је даласки полицајац Џ. Д. Типит. Убрзо се испоставило да га је покосио метак Ли Харви Освалда за кога се (сада све мање) претпоставља да је убица и председника Кенедија. Наводна веза између ова два убиства учинила је да и мала деца запамте Типитово име. Шокирани Американци послали су Типитовој удовици на стотине хиљада долара као израз своје симпатије и саучешћа.

***

Двадесет осмогодишња Мери Џо Копекне, бивша секретарица министра Роберта Фицџералда Кенедија, такође страдалог у атентату после смрти старијег брата Џона, присуствовала је састанку некадашњих сарадника Боба Кенедија у луксузној вили на острву Чапакидик, савезна држава Масачусетс. На повратку кући села је у аутомобил с најмлађим и једином живим од браће Кенеди сада сенатором Едвардом Кенедијем. Шта се даље догађало мало је познато због противуречних изјава Едварда Кенедија, тек остаје чињеница да су његова кола склизнула с моста у воду, да је он успео да исплива и оде не пруживши помоћ девојци. Она се удавила, он је случај пријавио тек сутрадан и избио је жесток скандал с далекосежним последицама — у последњој предизборној кампањи за председника САД сенатор Тед Кенеди изгубио је битку углавном зато што се противнички табор сетио Чапакидика и колико неславног толико и наобјашњивог Кенедијевог поступка.

Б. Д.

ПЕГАВА И ПРГАВА ЗВЕЗДА

ПРОМЕНЕ НА СУНЦУ ДОВОДЕ СЕ У ВЕЗУ СА СВИМ И СВАЧИМ УКЉУЧУЈУЋИ И ЦЕНЕ НА БЕРЗИ. МОЖДА ЋЕ НАМ СВЕМИРСКА ИСТРАЖИВАЊА УСКОРО ПОМОЋИ ДА НАЈЗАД НЕШТО ПОУЗДАНО САЗНАМО О ЊИМА.

НАЈНОВИЈИ СНИМЦИ ИЗ СКАЈЛАБА

Сунце је главни „кривац“ за наше ћуди зиме и зубата пролећа. Његова топлота изазива океанска испарења и ветрове који та испарења носе на копно; тамо се она претварају у кишне облаке, маглу или снег, и то често онда кад их најмање очекујемо. Кад бисмо више знали о деловању Сунчевих зрака на Земљу и, обрнуто, о деловању Земљине атмосфере на њих, могли бисмо много прецизније да прогнозирамо време.

Данашњи метеоролошки извештаји показују да смо још далеко од тога. Ипак, откако су почела свемирска истраживања наше знање се убрзано проширује. Снимци добијени са свемирске лабораторије Скајлаб, открили су нам на Сунцу сасвим неслућене олује и комешања која се углавном не виде са Земље. Та комешања утичу на нашу атмосферу, па и климу, мада то не значи да би време стално било исто када би Сунце горело постојаним пламеном.

Строго речено и не ради се ни о каквом пламену. Сунце је звезда налик на оне које трепере на ноћном небу, и то „средовечна“, што значи да јој преостаје још само четири и по милијарде година живота. Утешимо се мишљу да само у нашој галаксији има око сто милијарди звезда и да су неке много старије тако да становници њихових система, ако их има, животаре у хладној полумрака.

Као све те звезде и наше Сунце производи топлоту и светлост у свом језгру нуклеарном реакцијом у којој се атоми најлакшег елемента, водоника, спајају у атоме следећег елемента по тежини, хелијума. Неки од ових атома потом се даље спајају градећи нове елементе и при том производе још топлоте.

Скупо плаћена бесмртност

Мада је Сунце толико блештаво да се једва може гледати, наше очи не виде његово језгро чија је температура око петнаест милиона Целзијусових степени. Светлост коју оно производи упијају и поново ослобађају околни атоми тако да се она дуго пробија кроз Сунчеве слојеве. Светлост коју видимо настала је осам хиљада година пре наше ере и морала је да „превали“ преко 770 хиљада километара од Сунчевог средишта до његове површине. Та блештава површина зове се фотосфера и има температуру од око 6000° Ц.

Топлоту и светлост носе из језгра на површину такозване конвекционе струје врелих гасова, који се дижу ка периферији Сунца брзином од 1.600 километара на час. Пошто су атоми Сунчевог гаса набијени електрицитетом, и пошто гасови јуре ка периферији толиком брзином, Сунчево магнетско поље ремети њихово иначе равномерно струјање. Зна се да је једна од последица тих поремећаја и појава такозваних Сунчевих пега — хладнијих и стога тамнијих места на фотосфери — мада још није познато како оне тачно настају.

Сунчеве пеге први су запазили кинески астрономи 28. године пре наше ере, а први их је телескопом уочио и забележио им положаје Галилеј почетком 17. века. До Галилеја је у религији и науци било општеприхваћено мишљење да је Сунце небеско тело које одражава божије савршенство. Стога се веровало да су пеге у ствари тмурни облаци, или чак планете, а да је површина самог Сунца чиста. Галилеј је мислио друкчије и то је био један од разлога његовог сукоба с инквизицијом. Такође је ослепео умногоме захваљујући многочасовном посматрању Сунца кроз телескоп. Галилеј је заиста скупо платио своју бесмртност.

Логично би било да Сунчеве пеге утичу на нашу климу, али њихово дејство није поуздано утврђено. Чим се открило да у повећању и смањивању броја пега постоји извесна правилност, научници су покушали да у вези с тим Сунчевим циклусом доведу све могуће појаве на Земљи. Опадање броја пега, то јест половина циклуса, траје пет и по година. Неке појаве на Земљи као да су се поклапале с њим. Изгледало је, на пример, да раздобља прорећених Сунчевих пега доносе богатије жетве и већи улов рибе, као и да „пргаво“ Сунце на врхунцу циклуса чини људе раздражљивим. Неки су чак тврдили да Сунчев циклус одређује цене на берзама.

Било је, наравно, и супротних примера. Као што се то обично дешава у наводно објективном научном свету, свако је нашао управо онакве доказе какви се уклапају у његову теорију.

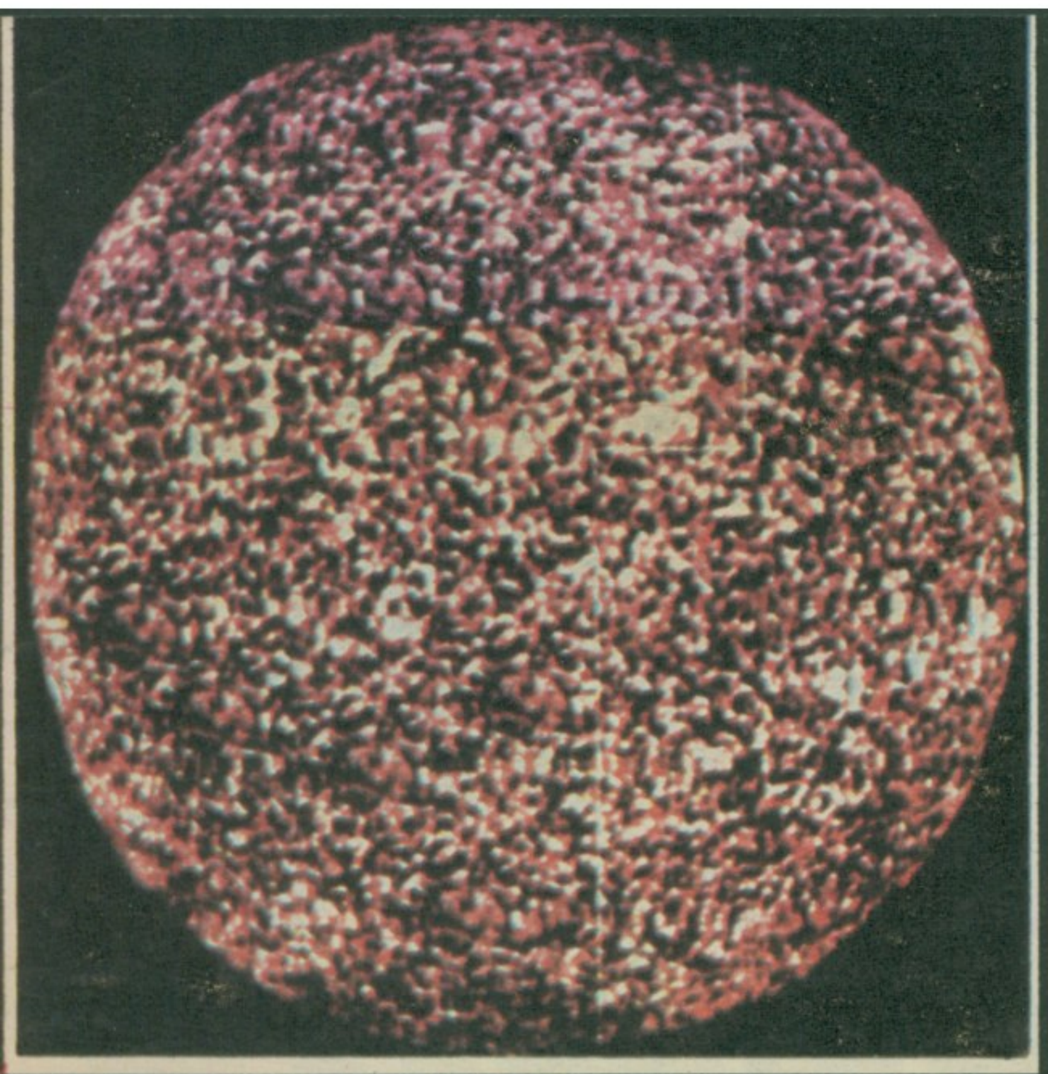
Можда ћемо ускоро знати ко је у праву — управо смо прошли кроз почетак садашњег циклуса што значи да ће се у идућих неколико година број Сунчевих пега смањивати. Дакле, у том раздобљу треба пажљиво пратити временске промене не бисмо ли у њима уочили неке правилности. Ако су у праву они који верују у дејство Сунчевих пега, требало би да у идућих неколико година имамо све топлија лета, мада ће нас и даље збуњивати податак да је у 17. веку дошло до наглог захлађења познатог као „мало ледено доба“ управо у време најмањег броја Сунчевих пега.

Ветар из свемира

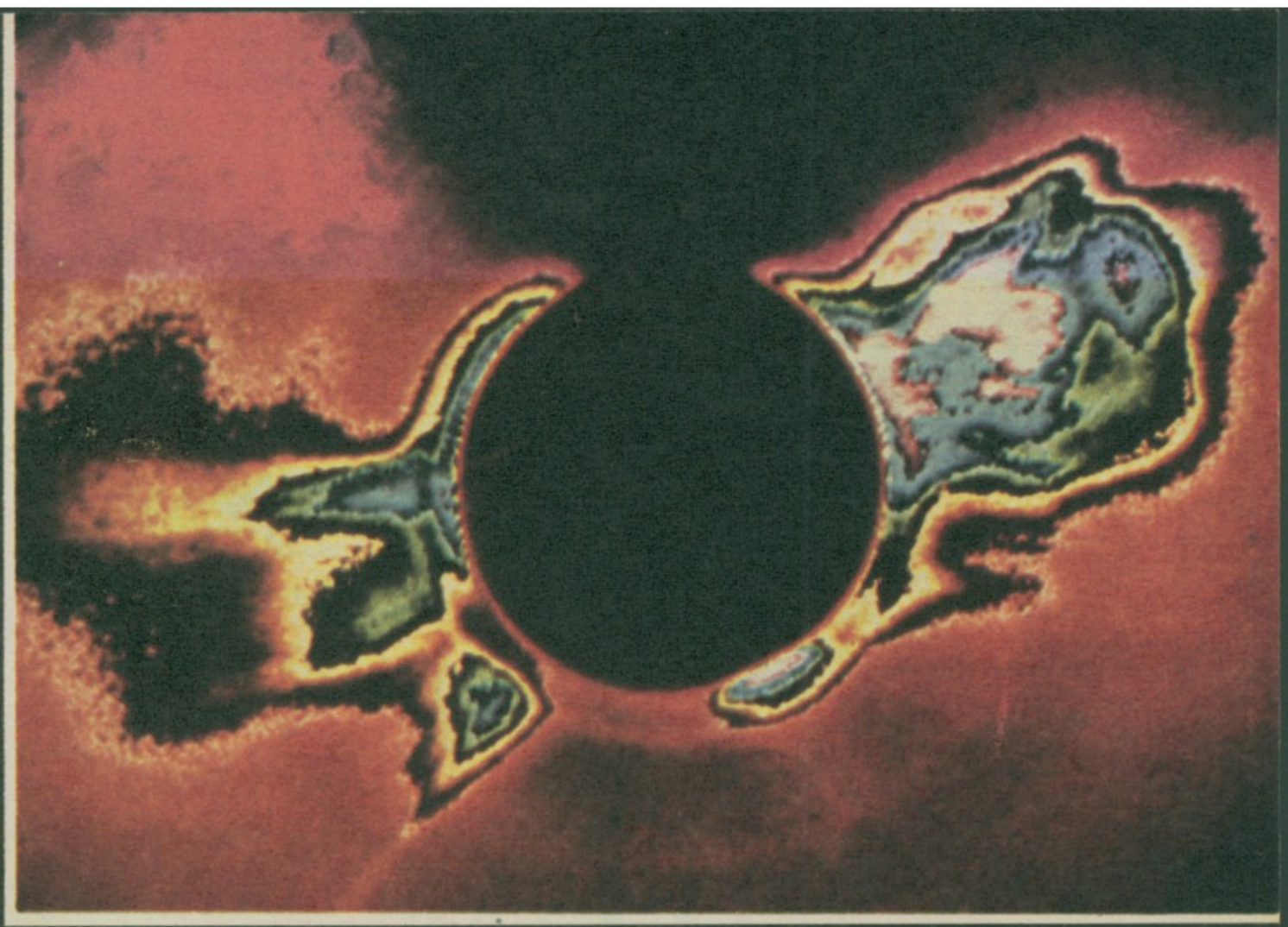
На који начин снажне магнетске олује на Сунцу утичу на наше временске прилике? Можда ћемо о томе сазнати нешто више захваљујући снимцима из свемирске лабораторије Скајлаб. Циновска магнетска поља доводе до ерупција тако што вуку електрицитетом набијени гас који избија у виду млазева и ликова видљивих у спољним Сунчевим омотачима хромосфери и корони. Ти слојеви су веома врући, али су танки па емитују тако слабу светлост да се она са Земље види само када Месец приликом помрачења Сунца заклони блештави слој испод њих, фотосферу.

Године 1930. француском научнику Бернару Лиоу пало је на ум да се не мора чекати на природно помрачење да би се посматрале ерупције. Он је саградио инструмент звани коронограф — телескоп са металним кружићем који је служио да заклони блештаву светлост фотосфере. Помоћу овог и још једног инструмента — спектрохелиографа, којим се посматрао само руб Сунца, са Земље су се најзад могли видети млазеви гаса изнад Сунчеве површине. Када су исти инструменти употребљени у Скајлабу учињена су фантастична открића.

Гасови излећу по седам до осам стотина километара у корону проузрокујући понекад и приметно комешање гаса саме ко-

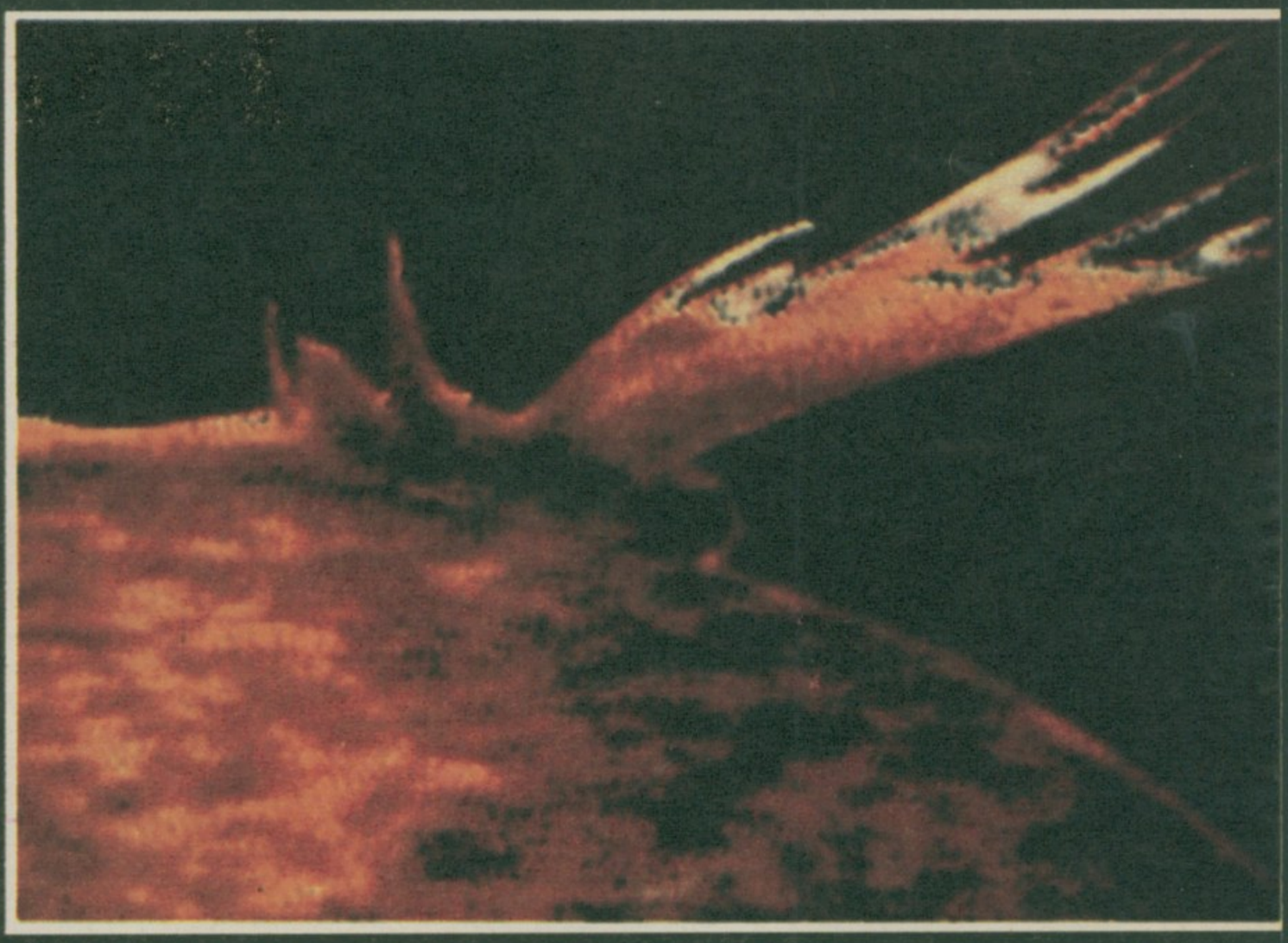
Тамне мрље на љубичастом снимку короне су у ствари рупе кроз које соларни ветрови излећу из Сунца брзином од хиљаду и деветсто километара на час проузрокујући на Земљи магнетске олује и ефекат познат као Aurora borealis.

Обојене мрље показују до које дубине гасови Сунчеве короне продиру у свемир. Бела флека на десној страни је густ брзопутујући облак око осам стотина хиљада километара удаљен од Сунца.

Млазеви гасова температуре од 2.000.000°C повијају се под утицајем Сунчевог магнетског поља. Ове млазове гасова, који се иначе не виде са Земље, такође је снимио Скајлаб

Скајлаб је ухватио и снимио млаз гасова како се, под утицајем огромне Сунчеве топлоте, ослобађа силе гравитације и магнетизма и брзином од више десетина хиљада километара на сат јуриша у свемир.

роне. Ови млазеви, као и соларне експлозије — ерупције на самој фотосфери — утичу на Земљу преко соларног ветра. То је млаз честица набијених електрицитетом, углавном мањих од атома, које излећу из Сунца. Неке од тих честица доспевају до Земље пошто их је привукло њено сопствено магнетско поље и ту проузрокују сметње у пријему радио-таласа и чаробан светлосни ефекат звани Aurora borealis.

Променљива константа

Што се тиче промена на самом Сунцу — пега, експлозија и ерупција гаса — оне утичу на нашу климу просто тиме што донекле мењају количину зрачења која допире до нас. Укупна количина зрачења које стиже до руба Земљине атмосфере назива се Соларна константа и износи око 1.376 вати на квадратни метар. Кад би неки астронаут, кружећи ивицом атмосфере, држао окренуту према Сунцу даску величине један квадратни метар, она би примила више топлоте но што произведе електрична грејалица.

Упркос свом имену соларна константа је променљива. До почетка свемирских истраживања њу је било врло тешко мерити, док се то данас може учинити сасвим прецизно из свемирских бродова. Засад није примећено неко крупно колебање константе, што је добро, јер би њено смањење за свега један одсто довело до „малог леденог доба“ попут оног у 17. веку. Следећи циљ научника је да утврде постоји ли веза између промена на Сунцу и промена у соларној константи; то откриће можда би помогло да се предвиде веће и трајније климатске промене на Земљи.

У оваквим испитивањима историјски подаци су врло несигуран ослонац — никада се не може поуздано знати да ли су појединости о некадашњим временским приликама тачно забележене. Ипак, ти подаци често наводе на размишљање. Тако је британски астроном Џон Еди израчунао да је „мало ледено доба“ наступило у периоду слабе Сунчеве активности, а да је у 13. веку у Европи забележено изузетно лепо време баш у време највећег броја пега. Али, он сматра да соларни циклус само у просеку траје једанаест година и да је далеко од календарске правилности.

Подаци добијени са Скајлаба прецизнији су, али мање узбудљиви. Умножавањем Сунчевих пега соларна константа се смањује за највише две десетине једног процента на период од око недељу дана. Тако мала и краткотрајна промена не доводи до приметних промена на Земљи. Треба се надати да ће на томе и остати јер када би соларна константа опала макар и за три одсто, завладало би поново ледено доба као пре двадесет хиљада година.

Б. Дожић

ШАРЕНИ ГЛОБУС

ЧУДНИ ГОСТИ

Неку врсту пансиона за златне рибице отворио је Американац Питер Фалкон. Сваки гост овог необичног „рибљег хотела“ има на располагању, сходно захтевима власника, акваријум са речном или морском рибом.

Овај пансион у Норфолку у америчкој држави Конектикат већ је готово потпуно распродат. Није ни чудо, јер Питер Фалкон настоји да удовољи жељама свих власника — чак пристаје да од сваког рибљег „старатеља“ узме и узорак воде из акваријума да би вода била потпуно иста као она коју кућни љубимац већ има.

За обичну златну рибицу власници плаћају 6 долара недељно (долар је око 45 динара), док је тарифа за ређе врсте око 30 долара.

ШТО ЈЕ СИГУРНО, СИГУРНО ЈЕ

Људи су се разводили и у древној Кини, с тим што муж жену није могао да напусти у три случаја: уколико јој претходно не пронађе ново домаћинство, које је спремно да је прими и брине се о њој; уколико је у време женидбе био сиромашан, а у међувремену се обогатио; и уколико је жена три године оплакивала смрт његових родитеља... Мора да су се у та давна времена широм земље могле наћи заљубљене супруге, које су свекра и свекрву оплакивале тачно 36 месеци. Што је сигурно, сигурно је...

МАЧИЈА СТРУЈА

Може ли сијалица да ради на мачку? Може... Неко је сео па израчунао: да би се произвело довољно електричне енергије за сијалицу од 75 вати, требало би помиловати мачку тачно девет милиона и двеста хиљада пута. Ту се сад намећу два питања. Прво, ко је спреман да утроши толики труд зарад једне једине сијалице и друго, како навести мацу да мирно поднесе оних девет милиона и нешто нежних покрета?

КО ЈЕ БИО ФРАН ЕРЈАВЕЦ?

ЗЛОГЛАСНИ РАЗБОЈНИК ПРЕСРЕО ЈЕ ВИСОКОГ ЧОВЕКА СЈАЈНЕ КОСЕ У НАМЕРИ ДА ГА ОПЉАЧКА. МЕЂУТИМ, КАД ЈЕ ЧУО КО ЈЕ ОН, ПРУЖИО МУ ЈЕ РУКУ И ПОЖЕЛЕО СРЕЋАН ПУТ!

ТРИ ПУЖА ЈЕДНО ИМЕ

Умало словеначко место стигао је необичан гост. Док је ишао према крчми, која је уједно била и скромно преноћиште, у погледима мештана мешало се дивљење и зачуђеност. Јер, висок, беспрекорно уредан господин, коврџаве браде, сјајне косе и беле кошуље са краватом, поздрављао је све пролазнике и посматраче лаким наклоном главе и благо насмејаним очима. Руке су му, пак, биле пуне кутија, свезака хартије и великих мапа из којих је вирило лишће и корење...

У крчми је на словеначком наручио освежење. Као случајно, месни судија заподео је разговор са дошљаком: газда је врло добро оценио да гост није обичан путник. Требало му је на неки начин указати почаст, а где ћеш бољу „репрезентацију“ од судије.

Необична казна

Показало се убрзо да је гост весео, дружељубив и изнад свега — образован. Према свима у „гостилни“ понашао се као да их зна ко зна колико дуго. Наручивао је пиће, наздрављао, певао народне песме и сипао досетке на које су се смејали чак и они за шанком.

Судија је, видећи да разговара са човеком који много зна, испричао између осталог догађај из своје праксе која је требало да покаже да ни ово село није баш тако заостало како је то путнику намернику можда изгледало.

— Један сељак учинио је неки прекршај, како то понекад бива, али ја сам морао по закону да га ссудим на неколико дана затвора. Кад је чуо пресуду, снуждио се. Знате, непознати господине, ја имам много судске праксе, али такав случај за мене је био потпуно нов. Знате ли шта ми је тај сељак рекао кад сам га упитао због чега је толико жалостан.

— Није ствар у казни, никако. Најтеже ми је што у мојој сељачкој торби нема књиге у којима Ерјавец тако лепо описује животиње и биљке. Кад бих то имао са собом, казну бих лако поднео.

Видите, и ја сам читао дела тог господина Ерјавеца и врло га ценим, али да га сељаци толико поштују — заиста нисам знао. Мора да је неки заиста хвале вредан човек — завршио је судија.

Његов саговорник само се осмехнуо.

Била је година 1871. А игром случаја, човек који је седео са судијом био је нико други до лично Фран Ерјавец, славни словеначки биолог, приповедач и путописац, личност која је дала велики допринос и целокупној нашој науци, али о којој се изван Словеније мало зна.

Прве године живота, од 1834. кад је рођен у љубљанском предграђу Пољане, будући научник и писац провео је мувајући се око трафике и пиљарнице које је држала његова бака. И већ од најмлађих дана Фран је осетио многе суровости живота. Једне ноћи његовог оца Михаела пронашли су мртвог на улици: никад није утврђено ко га је и зашто убио. Њега, брата и две сестре морале су сада да издржавају мајка и бака, али то је тешко ишло. Франова мајка се ускоро поново удала, малишан је остао са баком. Међутим, ускоро се показало да несрећа не иде сама.

После једног несрећног пада у кући, умрла му је мајка, а смрт одчоси и две сестре, брат Михаел одлази у свет. Фран више никада није ништа сазнао о њему. Баку је бескрајно волео и чинио све да јој помогне да би преживели. Редовно је из шуме доносио дрва. Лутајући сам гајевима, дечак већ тада открива један нов и занимљив свет — природу. О свему разговара са баком од које наслеђује љубав према народном језику и природи. Али, ни овај живот није потрајао дуго. Бакина смрт је за Франа била можда највећи губитак. Одлази код тетке коју је неговао све до смрти.

Животне недаће научиле су дечака да може опстати само ако ради и учи. А науке је био и те како жељан...

Пресудан сусрет

Кад је пошао у школу, наставу је слушао на матерњем, словеначком језику, али већ у четвртом

разреду почела су предавања на немачком који дечак није знао. И мада је до тада био врло добар ученик, те године је понављао. Мржња према германизацији остаће у њему заувек.

У гимназији, зла коб као да је најзад напустила младог Ерјавеца и срећне околности омогућавају му да се потпуно посвети испуњењу своје давнашње жеље — проучавању природе.

Године 1821. установљен је Љубљански музеј, а десет година касније и отворен у згради старе гимназије на Водниковом тргу. Мецена барон Жиге Зоис, заслужан за успон најблиставијих словеначких умова, дарује музеју богату збирку минерала и руда, чему гроф Франце Хоенварт придружује своју збирку пужева, шкољки и фосила. Прикупљају се историјски, фолклорни и етнолошки експонати...

У том пионирском раду најзаслуженији су Љубљанчанин Хенрик Фрајер, кустос Музеја, већ чувен по свом познавању словеначког природног блага, и трговац Фердинанд Шмит који је највише пажње поклањао животињском свету крашких јама. Његова збирка јамских буба и пужева једна је од најбогатијих до данас.

Док је Фран био још у нижим разредима гимназије, Шмит је тражио неког способног дечака који би му помогао у сређивању и одржавању збирки. Тако је чуо за Ерјавеца, што је за младића било пресудно. Радећи са Шмитом стекао је прва искуства о односима између живих бића.

Када је 1855. године завршио гимназију, био је то већ искусан зоолог-практичар, нарочито у области мекушаца, чиме ће касније обогатити науку, не само словеначку.

Међутим, то су биле и револуционарне године: таласи напредних националних покрета захватали су једну по једну европску земљу, па је тежња за националним ослобођењем обузела и словеначку омладину. У родољубивој групи која је основана 1854. године поред Франа Ерјавеца био је и млади словеначки песник Симон Јенхо. Покренули су скромне свеске под називом „Ваје" (Вежбе) где се окушавају у књижевним и научним радовима. У њима је Ерјавец објавио своје прве приче са темама из природе и одмах се видело да се ради о врсном посматрачу и знаоцу, али и о надареном литерати.

За Франа, жељног науке, Љубљана ускоро постаје тесна и он одлази у Беч да студира природне науке.

У току студија објављивао је књижевне и научне радове у значајном „Словенском гласнику" који је излазио у Целовцу. Чим је стекао диплому, Ерјавец је покушао да нађе запослење у Словенији. Али тада, 1859. године, то за једног Словенца, уз то напредних схватања, није било нимало лако: аустријски министри у Бечу отворено изјављују да ниједан Словенац неће добити службу у Словенији! Германизација достиже врхунац, у словеначким школама предају искључиво Немци, и Ерјавец мора у Хрватску где је већ била уведена настава на народном језику. Године 1860. постаје професор у загребачкој реалци.

У новој средини, чији је језик брзо научио, зналичкi и са љубављу сређује природњачке збирке. У њему још гори плам словенства запаљен у Бечу међу нашом омладином. Објављује научне радове који се одликују и чистотом језика — и то је једна од најлепших одлика целокупног Ерјавечевог научног и књижевног дела.

Ускоро је започео једанаестогодишње путовање по Хрватској, Славонији, Далмацији и Босни са кога је донео безброј узорака минерала, разне биљке и животиње. Испитује Клек и Плитвичка језера, затим Зрмању, околину Книна и Шибеника, одакле бродом одлази у Трст. На том путу доживео је и најнеобичније признање за свој рад.

На граници га је срео у то време чувени разбојник Шкундрић. Мислећи за Ерјавца да је владин чиновник спремао се да га опљачка. Али, кад му је Фран објаснио ко је и с каквим намерама путује, Шкундрић се уљудно насмешио и, чак, пружио научнику руку.

На тим заморним, али увек садржајним путовањима „словеначки Јосиф Панчић" посетио је и Београд.

Иако је у Загребу врло цењен, не напушта га чежња за Словенијом. У загребачком Природњачком музеју и данас се налазе његове збирке, полазна основа за бројне научне студије, а Ерјавец 1871. године, кад се аустријска политика унеколико изменила, добија место професора у реалци у Горици. Као да тек ту постаје Словен до „задње капи крви". Био је у стању да прекине сваку везу и са најближим пријатељем уколико би закључио да овај не мисли и не ради као прави патриота!

Преводилац Андерсена

Потпуно се предаје истраживању природе — најзначајнији допринос Франа Ерјавеца нашој науци су радови о мекушцима, и сматрају се зачецима ове области код нас. Нарочито је значајна расправа „Славонија у малаколошком погледу". Испитује Словеначко приморје, Јулијске Алпе и Фурланску низију а 1877. године објављује своје, вероватно најважније, дело о мекушцима у коме је подробно описао 111 до тада непознатих врста пужева из околине Горице. Тако је стао у ред најпознатијих стручњака за зоологију мекушаца у Европи. У стручној литератури три пужа и данас носе његово име!

У исто време, и са подједнаким жаром, он изучава народни језик скупљајући богату језичку грађу. Пише популарне приче са темама из животињског света, путописе, и етнолошка запажања, преводи Андерсена, просвећује и образује. Сматра се да седамдесетих и осамдесетих година прошлог века у Словенији није било популарнијег писца од Ерјавца!

Међутим, опет наилазе невоље. Жена му умире и Фран остаје сам са две кћери и сином. Сам није могао да их подиже: сина је задржао крај себе, а кћерке послао на издржавање у Шкофју Локу. Од ове ране никада се није опоравио.

Једина утеха, ипак, остаје му син Милутин. Али, не задуго: дечак је умро у седмој години од последица ангине! Тада попушта и његово здравље.

Године 1885. оболела су му плућа, ускоро и желудац. Две године касније, једне јануарске ноћи, док је седео за столом и писао, позлило му је. Четрнаестог дана јануара 1887. ударила га је кап. Стигао је да изусти само: „Идем Милутину"...

Ретко је кога Словенија ожалила као већ националног Франа Ерјавеца. Из свих крајева долазили су људи да се поклоне научнику, писцу, народном човеку. У знак искрене љубави, у његов гроб положене су и Милутинове кости, а од добровољних прилога подигнут споменик на горичком гробљу са речима:

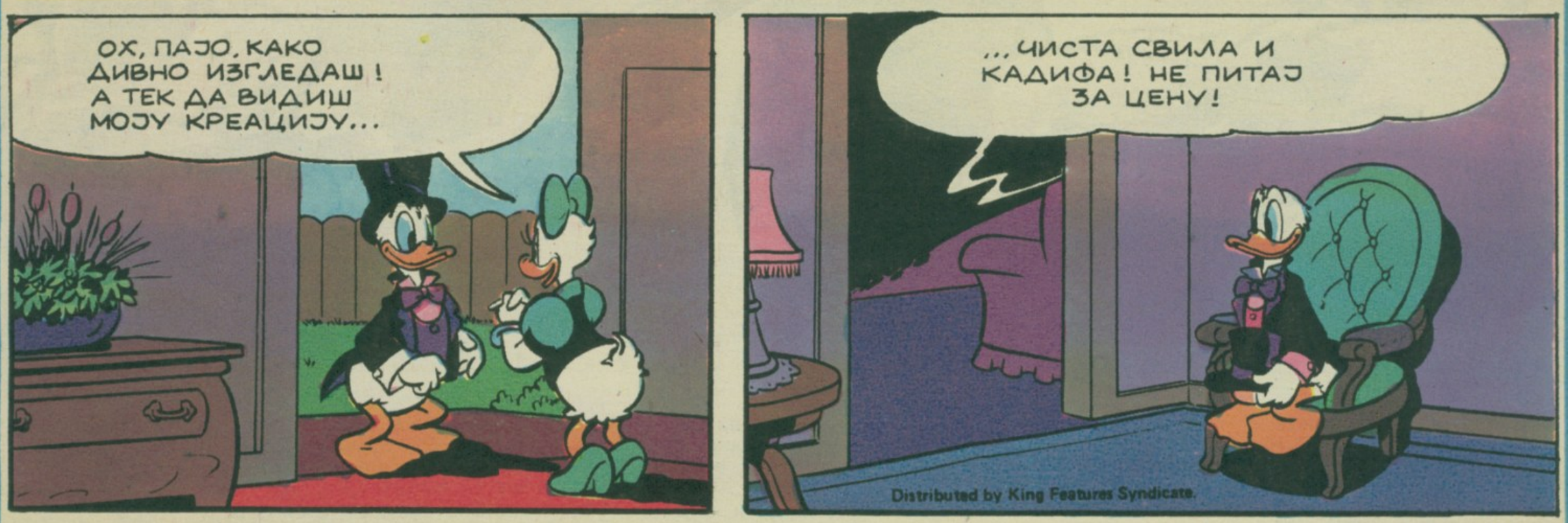
Био си потпуни човек и научник
И веран син домовине;
Докле још неки Словен буде живео,
Живеће и Твоја успомена.
Захвални народ

Иван Лончар

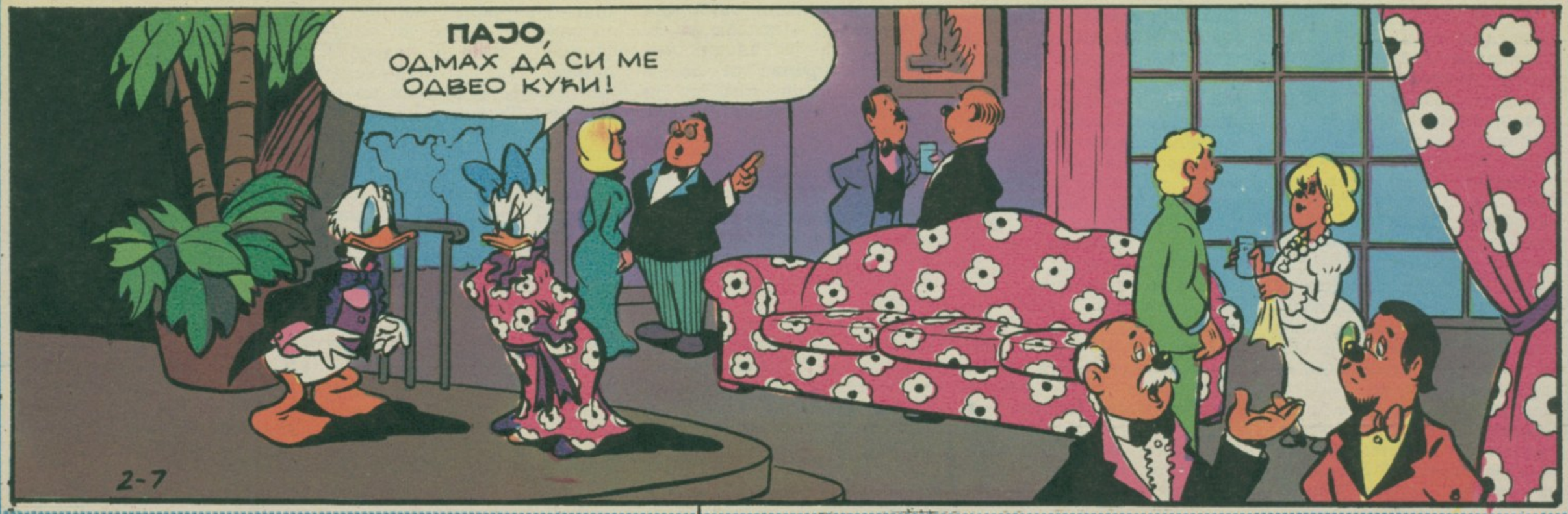
Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ДА ЛИ МЕ ЧУЈЕТЕ?

Каскадске планине биле су пред нама, ноћ се спустила, а ми нисмо имали ни радио-везу ни светла. Како да знам да »цесну« не наводим право на стене...

Напето сам зурио кроз стакло пилотске кабине у мркли мрак пред собом. — Електронски уређаји нашег четвороседа су отказали и сада смо летели наслепо...

Мој копилот — двадесет двогодишњи Мајлс — подвукавши се под таблу с инструментима чепркао је по сплету жица и жичица покушавајући да открије квар. По љутитом мумлању које је до мене допирало знао сам да му не иде баш најбоље. Да невоља буде већа, квар се догодио баш кад смо се нашли над Каскадским планинама у Орегону. Како да будем сигуран да „цесну" не наводим право на стене? Остали смо и без навигационих светала и без радио-везе.

Једино што сам могао да учиним било је да се попнем на висину од 2.600 метара како бих избегао планину и, уз много среће, облаке, ако их на време угледам. Само би нам још они фалили: „цесна" није имала одговарајуће инструменте потребне за лет кроз облаке или маглу.

А шта да радимо ако ипак улетимо у неки облак? Знао сам да не бих могао да га избегнем спуштајући се на мању висину јер бих се изложио ризику да се размрскамо о планину.

Да је све текло како треба, за Мајлса је тај наш лет који је почео 16. августа 1980. могао да буде рутински, али и за мене. Летачку дозволу добио сам три недеље раније и још увек нисам био сигуран у себе. Можете замислити колико сам се тек уплашио када су се ствари искомпликовале.

Први део лета — од Асторије на пацифичкој обали до Кламата у унутрашњости — протекао је у најбољем реду. Раздаљину од 480 километара прелетели смо баш као што смо и планирали, за два и по часа. Пошто смо се у Кламату мало одморили и снабдели горивом, кренули смо назад. Када сам, нешто после узлетања, од контролног торња затражио временску прогнозу, радио је већ забрињавајуће крчао. Речено ми је да се јавим још једном за сат времена.

Дешавало се да „цеснини" мотори с времена на време закажу, али се обично није радило о озбиљним кваровима. Предострожности ради, Мајлс и ја смо ипак одлучили да летимо на што већој висини како би у случају потребе имали времена за маневрисање и принудно спуштање.

Сутон се лагано спуштао кад сам у даљини угледао Каскадске планине. Било је време да затражим другу прогнозу. Укључио сам радио, али је кабину преплавило само непријатно крчање.

— Нема разлога за бригу. Дешава се то. Проверићу жице — рекао је Мајлс.

— А планина, Мајлсе?

— Кажем ти, немаш разлога да бринеш. Само нас одржи довољно високо да је надлетимо.

— Спушта се ноћ — додао сам готово шапатом.

Мора да ме је глас издао јер је Мајлс, очигледно увидевши колико сам се уплашио, извукао главу испод табле и смешећи се рекао: — Упали навигациона светла, момче.

Повукао сам прекидач, али се ништа није догодило. Покушао сам и са светлима на командној табли и онима за слетање — опет ништа... Функционисала је само сићушна лампица за читање карте. Овога пута је чак и хладнокрвни Мајлс занемео. Ћутке се подвукао под таблу и наставио да пребира по жицама. Непријатан мук је најзад прекинуо његов глас:

— Мислим да сам средио радио. Покушај још једном.

Обратио сам се портландској контроли лета:

— Овде „цесна" 4621 Фокстрот. Да ли ме чујете?

Само крчање...

Каскадске планине биле су тик пред нама, ноћ се спустила, Мајлсова победоносна изјава да бар горива имамо напретек ни најмање ме није утешила.

— Ако не улетимо у облаке, све ће бити у реду. Па шта ти мислиш, како су се пилоти сналазили некада када радија није ни било? — упитао ме је.

— Гинули су?!

— Извући ћемо се, кад ти кажеш.

Имао је право. Успели смо да прелетимо планине, али смо обојица знали да нашим невољама ни издалека није крај: чекало нас је још 320 километара лета, морали смо да се сналазимо како знамо и умемо, а превелики избор нисмо имали — преостало нам је само да зуримо кроз стакло пилотске кабине што је дању још имало некаквог смисла, али ноћу...

Израчунали смо да горива имамо за још сат и нешто лета. За тих седамдесетак минута морали смо да смислимо где да слетимо. Аеродроми са торњем нису долазили у обзир — по прописима, летелицама без радио-везе слетање на њих било је забрањено. Требало је, дакле, наћи мањи аеродром без контролног торња, а чак сам и ја, новајлија, знао шта то значи: обично пољанче које ће само у случају да имамо много среће имати обележену писту за слетање.

Најзад је Мајлс који све време није одустајао од покушаја да поправи квар, поново помолио главу:

— Имамо само две могућности. Можемо да се спустимо ка обали и атерирамо на неку плажу. Или да се спустимо још ниже и покушамо да у ниском лету пронађемо неку пољану или најобичнији пут.

Нисам имао времена да се изјасним о ова два за мене подједнако застрашујућа предлога, јер ме је из размишљања тргао узбуђен узвик мог сапутника:

— Салем! Видиш ли она слабашна светла у даљини? То мора да је Салем!

Усмерио сам „цесну" према светлима, али нисам могао да се не питам: чему радост, па на салемски аеродром ионако не смемо да се спустимо?

— Како би било да још једном покушаш са радиом? — предложио сам му.

Послушао ме је, али се и даље чуло само крчање. Онда је до нас допро глас — слабашан, далек, али ипак разумљив:

— 4261 Фокстрот. Овде салемски торањ. Јавите се...

Мајлс им је објаснио о чему се ради и затражио право на првенство слетања.

— Мислимо да за сада још нема потребе за то, али ако у ових пет минута поново изгубимо везу, одобрићемо вам га. Видите ли уопште аеродром?

Обојица смо погледали кроз стакла, али се више ништа није видело. Укључио сам лампицу за читање карте и при слабашној светлости коју је бацила на таблу с инструментима успео да откријем у чему је ствар — налазили смо се на 1.800 метара висине.

— Укључујемо сва светла на писти број 24. Слетите на њу — огласио се Салем, али је веза из трена у трен бивала све слабија.

Направио сам заокрет улево и кад смо под собом угледали писту, предао сам команде Мајлсу. Обојици нам је лакнуло кад су точкови додирнули земљу.

— Хвала, Салеме — рекао је Мајлс, али никаквог одговора није било. Радио нас је поново издао.

Џесон Ливингстон

XII СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ФУДБАЛУ

Репрезентација Југославије која је изборила пласман за Шпанију: стоје слева: Гудељ, Пантелић, Буљан, Стојковић, Зајец и Шурјак — чуче: Златко Вујовић, Петровић, Халилхоџић, Шљиво и Пашић.

ПЛАВИ ПРЕД ОЧИМА МИЛИЈАРДЕ

„НАЈВАЖНИЈА СПОРЕДНА СТВАР НА СВЕТУ“ ОВИХ ДАНА ЋЕ, НЕСУМЊИВО, БИТИ ГЛАВНА СТВАР, ЈЕР НИ ЗА ЈЕДАН СПОРТСКИ ДОГАЂАЈ У ИСТОРИЈИ НИЈЕ ВЛАДАЛО ТОЛИКО ИНТЕРЕСОВАЊЕ

Кроз два дана у Шпанији ће се подићи завеса највеће фудбалске и спортске приредбе у свету: светског шампионата. За нас је посебна радост што ће и репрезентација Југославије, седми пут у историји, играти на овом првенству.

До сада, на шампионатима од 1930. до 1978. године учествовали смо шест пута, одиграли 25 утакмица (десет победа, пет нерешених и десет пораза уз гол-разлику 44:33 у нашу корист) и два пута играли у полуфиналу — 1930. у Монтевидеу (Уругвај) и 1962. у Чилеу.

Прво учешће — пун погодан

Међу малобројним учесницима првог светског шампионата у далеком Монтевидеу била је и Југославија уз само још три европске репрезентације (Француска, Белгија, Румунија). Због несугласица у Фудбалском савезу није путовао најбољи састав већ екипа састављена углавном од играча београдских клубова.

За нас је пут у Уругвај имао посебан значај. Наиме, у наша два прва иступања на међународној сцени, 1920. и 1924. на Олимпијским играма у Анверсу и Паризу, претрпели смо катастрофалне поразе од 7:0 против Чехословачке, односно Уругваја. Били су то наши први кораци у међународној конкуренцији јер је Ногометни савез Југославије основан у Загребу 14. априла 1919. године.

Већ на првој утакмици против једног од фаворита, Бразила, Југославија је остварила подвиг — победила је са 2:1. Добили смо и следећу утакмицу против Боливије убедљиво са 4:0 и тако се пласирали у полуфинале где нас је очекивао домаћин, Уругвај. Упркос добре игре, нешто због неискуства, нешто због умора, а нешто и због бразилског судије Фере, поражени смо са 6:1 и тако поделили треће место са репрезентацијом САД.

Уругвај је победио у финалу Аргентину са 4:2 иако су гости водили са 1:0. Но, ток те утакмице, као и понашање навијача на стадиону у Монтевидеу, били су такви да су две земље, по завршетку шампионата, прекинуле дипломатске односе! Без обзира на то, Прво светско првенство у фудбалу представљало је почетак „нове ере“ у најпопуларнијој игри у свету.

За следећа два шампионата уведене су квалификације због великог броја заинтересованих екипа. Југославија није успела ни 1934. ни 1938. да се квалификује за финале у Француској, односно Италији. Први пут смо елиминисани од Швајцарске (!), други пут од Пољске.

На прагу медаља

По завршетку другог светског рата обновљена су и такмичења за светско фудбалско првенство. Прво је одржано у Бразилу 1950. године. Југославија се квалификовала за завршна такмичења.

Прву утакмицу одиграли смо у Бразилу против Швајцарске и победили са 3:0. Потом је уследила победа над Мексиком 4:1, а онда четвртфинални окршај са Бразилом за улазак у полуфинале. Нама је био довољан и нерешен резултат за даљи пласман — али нисмо успели. Домаћин је, пред близу 200.000 гледалаца на чувеној „Маракани“, славио победу од 2:0. Треба подсетити да смо почели утакмицу, и примили први гол, са 10 играча јер се Рајко Митић повредио приликом истрчавања на терен.

Ни на следећем првенству у Швајцарској 1954. године нисмо успели да пређемо ту последњу степеницу до победничког постоља: после победе над Француском од 1:0 и нерешене игре са Бразилом 1:1, изгубили смо у четвртфиналу у Женеви од СР Немачке са 2:0 у утакмици у којој су „плави“ играли боље, али је противник давао голове! Била је то она чувена „олимпијска генерација 52“ коју многи сматрају најбољом до данас (само је Милутиновић заменио Огњанова): Беара — Станковић, Црнковић — З. Чајковски, Хорват, Бошков — Милутиновић, Митић, Вукас, Бобек и Зебец.

Једна нова генерација, предвођена Милутиновићем, Шекуларцем и Веселиновићем, квалификовала се за завршна такмичења 1958. године у Шведској. После нерешене игре са Шкотском (1:1), победе над Француском (3:2) и неуспеха против Парагваја (3:3), дошао је четвртфинални меч са СР Немачком и нови пораз од 0:1.

Иначе, овај светски шампионат остао је запамћен јер се на њему први пут свету представио тада седамнаестогодишњи бразилски репрезентативац Едсон Арантес до Насименто Пеле, будући „краљ фудбала“. Истовремено, Француз Жист Фонтен постао је (и остао недостигнут) рекордер међу стрелцима са 13 постигнутих голова на шест утакмица

Шекуларац је поново био на челу генерације која се квалификовала за светски шампионат у Чилеу 1962. године. Екипа је била подмлађена, у њој су сада и Шошкић, Јусуфи, Радаковић, Марковић, Ковачевић, Јерковић, Галић, Скоблар...

После пораза у првој утакмици од СССР (0:2), успешно смо се реванширали Уругвају за раније катастрофе (3:1) и високо поразили Колумбију са 5:0. Поново је противник у четвртфиналу, трећи пут заредом, репрезентација СР Немачке.

Антологијским поготком Петра Радаковића, „плави“ су славили победу од 1:0 и квалификовали се за полуфинале. Противник је била Чехословачка, највеће изненађење такмичења у Чилеу и — губимо са 3:1. За утеху, остаје борба за треће место против домаћина, Чилеа, но пех нас и

даље прати и губимо, у последњем минуту, аутогол Марковића са 1:0. Ипак, то је, после оног у Монтевидеу, наш највећи успех до данас.

За завршницу светског првенства у Енглеској 1966. нисмо се квалификовали, као ни за Мексико 1970.

После највећег успеха, дошао је пад...

Поново међу најбољима

Драган Џајић и његова генерација ипак су играли на Светском првенству у СР Немачкој 1974. године пошто су претходно, тек у „мајсторици" са Шпанијом, обезбедили учешће у завршном делу такмичења.

Старт је добар, нерешено са фаворитом Бразилом 0:0, а потом рекордна победа на досадашњим шампионатима — 9:0 против Заира, који је водио наш бивши репрезентативни голман Благоје Видинић. Трећа утакмица са Шкотском (1:1) донела нам је пласман у полуфиналној групи.

Неочекивано, следила је серија неуспеха: СР Немачка 0:2, Пољска 1:2 и Шведска 1:2. На крају смо били осми.

Светска првенства у фудбалу, за разлику од Олимпијских игара, остварују велики приход. Док су Игре готово увек дефицитне за домаћина, са фудбалом је обрнуто. Само од улазница, СР Немачка је зарадила око пет милиона долара (близу 25 милијарди старих динара).

Поново смо имали нову генерацију и ни она не успева да се квалификује за светско првенство у Аргентини 1978. године.

Нешто измењен састав успева у квалификацијама за ово првенство и тако ће Југославија, седми пут у својој историји, заиграти на шампионату света, први пут међу 24 учесника (до сада је играло 16), на такмичењу које прекосутра почиње у Шпанији. Нама остаје да се надамо и прижељкујемо 11. победу, можда већ у првој утакмици против Северне Ирске...

За више од пет деценија постојања, фудбалски шампионати света постали су најзначајнија и најгледанија спортска приредба на нашој планети. Готово да нема земље у свету (124 учествовало у квалификацијама!) чија ТВ мрежа неће преносити утакмице из Мадрида, Барселоне, Валенсије, Севиље и других шпанских градова. Тако ће „магична лопта" привући пажњу, предвиђа се, преко милијарде људи широм света. Зато је учешће у завршном делу, уз несумњив доказ квалитета нашег фудбала, и посебна обавеза не само према љубитељима ове игре у нашој земљи већ и широм света. А бити „пропагатор" и то је већ посебна част...

Родољуб Марковић

СЕНЗАЦИЈА ИЗ СИЊА

Изнад врата куће (сасвим десно) налази се својеврстан споменик фудбалској лопти. Младић у рељефу у десној руци држи лопту (фотографија десно), доказ да није баш сигурно да је Енглеска колевка фудбала.

СПОМЕНИК ЛОПТИ

ЗАХВАЉУЈУЋИ УПОРНОМ ИСТРАЖИВАЊУ АРХЕОЛОГА ЈОСИПА БРИТВИЋА, ПРОНАЂЕНИ СУ ДОКАЗИ ДА СЕ ФУДБАЛ НИЈЕ РОДИО У ЕНГЛЕСКОЈ ВЕЋ НА НАШОЈ ОБАЛИ.

Вест се пронела муњевитом брзином, љубитељи „најважније споредне ствари на свету" код нас сумњичаво су вртели главом. Нова тврдња је: фудбал се није родио у Енглеској, како се дуго сматра, него у живописној долини Цетине, надомак Сиња. Ова тврдња је била поткрепљена стручним мишљењем неке међународне комисије, у Сињ су стигли и специјални изасланици Међународне фудбалске федерације, популарне ФИФЕ. Докази Јосипа Бритвића су прихваћени, па је убрзо у билтену ФИФЕ — »FIFA NEWS« — објављен и стручни коментар са описом дотичног доказа.

А доказ се и данас налази, доступан свим знатижељницима: над вратима једне породичне куће, надомак главног градског трга. Реч је о каменом рељефу, споменику, који приказује младог човека са фудбалском лоптом у руци. На основу помних изучавања утврђено је да је овај уистину необичан споменик стар преко две хиљаде година. На питања која се логично намећу — откуд он баш у Сињу и коме припада — археолог Јосип Бритвић има спремне одговоре.

Прво, споменик је својевремено средином прошлог века, ископан у селу Гардуну код Триља, а нешто касније га је први власник садашње породичне куће пренео у Сињ и уградио повише својих улазних врата, вероватно да би се његов дом разликовао од осталих. Тако је и сачуван до наших дана.

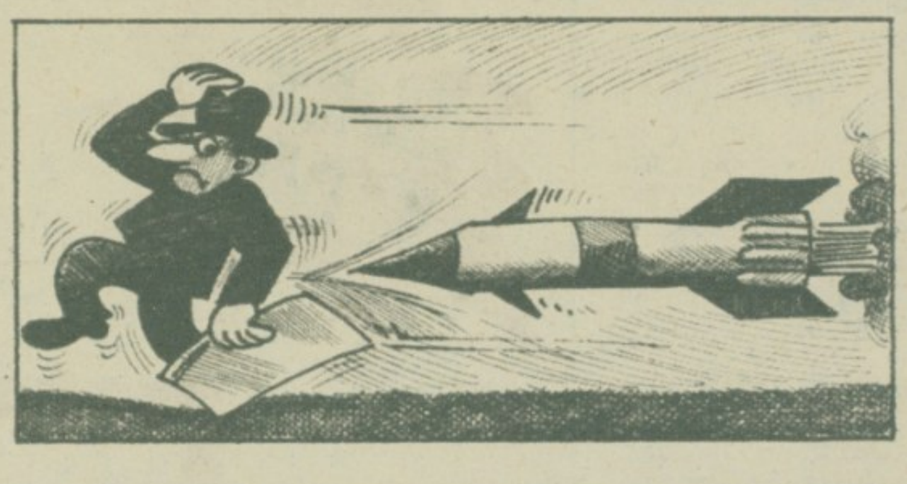
Споменик фудбалској лопти потиче, ван сваке сумње, из времена Илира Далмата одважних ратника који су насељавали нашу обалу. Више од два века одолевали су Илири сталним најездама Римља на, а сјајни ратници су, говоре списи, били и изузетни сточари и ратари. Но, и поред свих ових „обавеза" налазили су времена за забаву, а историчари су утврдили да су имали више од тридесетак омиљених игара. А најомиљенија је, по свему судећи, била управо игра кожном лоптом која фрапантно личи на данашњу „буба-мару". На жалост, не постоје поуздани документи о томе како се и по којим правилима — а она за сваку игру, нормално, морају да постоје — играла...

Није, пак, претерано рећи да је та игра била и те како занимљива јер се са сигурношћу зна, на основу споменика и папира, да су је одмах, по покоравању Илира Далмата, оберучке прихватили и римски легионари. Постоји чак и податак да је у то време одиграна једна врста „међународне" утакмице, ривали су били Илири и Римљани. Победник те свакако прве интернационалне фудбалске утакмице у историји није познат, али се зна да су војници с Апенина коначно запосели нашу обалу и, током векова, романизовали међутим, био је и војник и у једној бици је страдао.

Несрећни отац је, знајући за синовљеву велику љубав према лопти, подигао надгробни споменик — такозвану стелу. На њему је непознати уметник приказао младића у „спортској" опреми оног времена са кожним нараненицама. У његовој десној руци нашла се фудбалска лопта, састављена од низа шестоугаоника. И баш ти шестоугаоници говоре у прилог теорији да је реч о правој фудбалској лопти а не о некој кугли или другој спортској справи...

ГРЕШКЕ НАД ГРЕШКАМА

НЬУЈОРК ТАЈМС СЕ ИЗВИЊАВА...

— ЦЕЊЕНОМ ПРОФЕСОРУ ОЧИГЛЕДНО НЕДОСТАЈЕ ОСНОВНО ЗНАЊЕ КОЈЕ СЕ СВАКОДНЕВНО СТИЧЕ У СВИМ ГИМНАЗИЈАМА ШИРОМ ЗЕМЉЕ — НАПИСАО ЈЕ УРЕДНИК ОВОГ ПОЗНАТОГ АМЕРИЧКОГ ЛИСТА У БРОЈУ ОД 13. ЈАНУАРА 1920. ГОДИНЕ НА РАЧУН НАУЧНИКА РОБЕРТА ГОДАРДА, ЗАЧЕТНИКА СВЕМИРСНИХ ИСТРАЖИВАЊА

До овог јавног исмевања дошло је после смеле професорове изјаве да ракете могу да функционишу и у безваздушном простору. Четрдесет година касније, кад је јула 1969. Аполо 11 показао да је Годард био у праву, „Њујорк тајмс" је сместа реаговао следећом изјавом: „Сад је дефинитивно утврђено да ракете могу да функционишу у безваздушном простору. „Тајмс" се извињава што је погрешио".

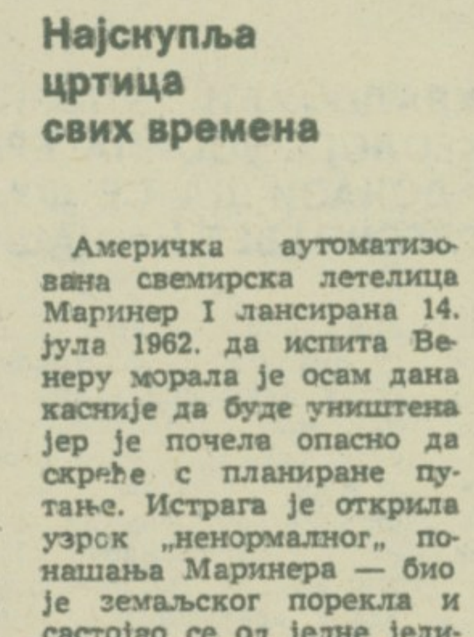
Роберт Годард није могао да ужива у овом извињењу пошто је умро двадесет четири године раније.

Повуци, потегни — не исправише кулу

Ране године 1174. архитект Бонамо из Пизе направио је грубу грешку кад је за кулу коју је пројектовао ископао темеље дубоке свега три метра. Усред радова тло се гомерило и грађевина нагла на једну страну. Градња је због тога напуштена. Нешто мање од двеста година касније 1350. кула је ипак сагрђена. Три од њених осам спратова подигнути су савршено вертикално не би ли се тежиште грађевине „исправило". Покушај није успео, а резултат је чувена крива кула у Пизи која од вертикалног положаја одступа нешто јаче од пет метара и наставља да се нагиње — сваке године за 0,635 cm.

Најскупља цртица свих времена

Америчка аутоматизована свемирска летелица Маринер I лансирана 14. јула 1962. да испита Венеру морала је осам дана касније да буде уништена јер је почела опасно да скреће с планиране путање. Истрага је открила узрок „ненормалног„ понашања Маринера — био је земаљског порекла и састојао се од једне једине цртице која случајно није убачена у програм његовог компјутера за контролу лета. Ово је вероватно најскупља цртица свих времена јер је коштала Сједињене Америчке Државе осамнаест и по милиона долара.

Бруте, Бруте, колико има сати?

У драми Вилјема Шекспира „Јулије Цезар", у другој сцени другог чина, Цезар пита Брута: „Колико је сати?" Убица Брут му лепо одговора: „Одзвонило је осам, Цезаре". Понет драматичном радњом славни Шекспир је заборавио да су сатови који звуком означавају часове измишљени неких четрнаест векова после Цезарове смрти.

Госпођа Бинсби се увредила

Шеснаести председник Сједињених Америчких Држава славни Абрахам Линколн 1809—1865. написао је у чувеној изјави саучешћа госпођи Лидији Биксби: „Ви сте мајка петорице синова који су херојском смрћу пали на бојишту". Поручник Чарлс Биксби заиста је убијен у бици за Фредериксбург 1863, а његов брат редов Оливер Биксби дао је следеће године живот за отаџбину код места Петерсбурга у Вајомингу. Међутим, трећи брат каплар Хенри Биксби заробљен је у Гетисбургу и касније замењен приликом трампе затвореника; четврти, редов Џорџ Биксби, дезертирао је и придружио се Јужњацима, док је пети Биксби, по имену Едвард а по чину редов, такође дезертирао и побегао на Кубу. Председник Линколн је омашком дезертера стрпао у исту врећу с херојима, а осим тога, честитао је мајци чија су политичка и верска убеђења била крајње пацифистичка и која се свим силама трудила да спречи синове да учествују у рату између Севера и Југа. Линколново писмо је госпођу Лидију Биксби смртно увредило.

Новац однеле понорнице

Турска влада уложила је грдан новац да би се код Конија саградио огроман резервоар за воду коју је терала моћна брана Меј. На жалост, инжењери нису обратили дужну пажњу на топографију, то јест природу тла. Како је резервоар подигнут на карстном кречњачком наносу, појавило се преко тридесет природних понорница које су воду што дотиче у резервоар повукле својим подводним током. Тако су и резервоар и брана савршено неупотребљиви и напуштени.

Леворуки пикадор

Један од првих бакрореза највећег сликара двадесетог века Пабла Пикаса, направљен кад му је било осамнаест година, представља пикадора у пуној акцији усред арене. Пикасо је, међутим, сметнуо с ума да ће слика, кад буде отиснута, бити „преокренута" и искрено се запрепастио видевши да на отиску његов пикадор држи копље у левој руци. Пошто пикадор никад не држи оружје у левој руци, Пикасо се разбеснео и замало није уништио плочу. Срећом, синуло му је да графику назове „Ел Зурдо", односно „Леворуки".

Оштро, отровно и убада

Америчка комисија за заштиту потрошачких интереса поручила је пре седам година, као део кампање „Мислите на безопасност играчака" осамдесет хиљада пригодних дугмади бецева. Испоручена дугмад показала су се као крајње убитачна, бар с тачке гледишта дотичне акције. Имала су оштре необрађене ивице, тле за причвршћивање скидале су се при најмањем покрету и, као врхунац свега, била су превучена отровном оловном бојом.

Христ није надлежан

Године 1948, док је на Средњем истоку буктао рат, амбасадор Уједињених нација Ворен Остин апеловао је на Арапе и Јевреје да прекину крвопролиће и нађу заједнички језик у духу „добрих хришћана". Ова рутинска фраза очигледно се омакла с његовог дипломатског језика јер и деца знају да је код Арапа за веру надлежан Мухамед а не Христ, а код Јевреја Јехова.

Јуриш на Јенније!

Док је у јеку битке код Лас Гуасимаса за време шпанско-америчког рата генерал Џозет Вилер (1836—1906), ветеран америчког грађанског рата и то на страни Јужњака, предводио своје трупе, толико се занео и узбудио да је, заборавивши где се налази повикао: „Напред, момци! Отерајмо проклете Јенкије!“ (Јенки су у рату Севера и Југа били северњаци и победници).

Водонепропустљиви сенатор Смит

За време истраге коју је спровео амерички Сенат поводом трагедије путничког брода „Титаник“ 1912. председник Одбора сенатор Виљем Смит из Мичигена поставио је громким гласом следеће питање: „Због чега путници нису одведени у просторије које не пропуштају воду и на тај начин спасени?“ Водонепропустљиве просторије јесу постојале и на „Титанику“, али су заједно с њим отишле на дно Атлантског океана, а сенатор који је показао основно непознавање поморства назван је „Водонепропустљиви Смит“.

Ако следите рецепт, експлодираћете

Највећа катастрофа у историји књига о кувању догодила се 1978. године кад је издавачка кућа Рандом Хаус морала да повуче из продаје десет хиљада примерака „Вуменс Дej Крокери Квизијн“, дело руку Силвије Вон Томпсон. У рецепту за посластицу од карамела омашком није поменут обичан али неопходан састојак — вода. Издавачи су сместа јавно упозорили купце: „Ако поступите према нашем рецепту, кондензовано млеко може да експлодира и разнесе у комаде и лонац и цео шпорет!“

Орловско око Фернанда Кортеса

У чувеној поеми „Кад сам први пут завирио у Чампановог Хомера“ славни енглески песник Џон Китс испољио је свој недостижан таленат као и крајње непознавање историје. Ево, у крајње слободном преводу, „изданичких“ стихова који кажу:

ТАД СЕ ОСЕЋАХ
КАО ПОСМАТРАЧ
НЕБА
КАД НОВА
ПЛАНЕТА ДОСПЕВА
У ЊЕГОВ
ВИДОКРУГ;
ИЛИ ПОПУТ
НЕУСТРАШИВОГ
КОРТЕСА КАД
ОРЛОВСКИМ ОКОМ
ГЛЕДАШЕ ОН ТИХИ
ОКЕАН...

Кортес је, може бити, и имао орловски поглед, али је Тихи океан ван сваке сумње открио шпански морепловац Васко Нуњес де Балбоа. Што се шпанског конквистадора Фернанда Кортеса тиче, он је са свега око седам стотина војника, али користећи ватрено оружје, освојио Мексико 1521. године и уништио царство Астека.

Бојана Дожић

У ЛОНЦУ И КАРИКАТУРИ

»МЕШАНО, КУВАНО« НА ВЕРОНСКИ НАЧИН

Кулинарство је старо колико и употреба ватре. Оно се развијало заједно са развојем човечанства, а свој врхунац достигло је крајем 17. и почетком 18. века у Француској и Италији. Од тога времена, може се рећи да су француска и италијанска кухиња постале међународне. Оне су послужиле као узор готово свим националном кухињама Старог и Новог света.

Верона, ренесансни град на северу Апенинског полуострва, позната је по старим библиотекама и предивним црквама. У овом граду догодила се, пре више од пет стотина година, велика трагедија — због ускраћене им љубави и среће, двоје младих, Ромео и Јулија, одузели су себи живот. Славни енглески писац Виљем Шекспир написао је о њима једну од својих најлепших драма.

Верона је, као и већина градова на северу Италије, позната по бројним кулинарским специјалитетима. Многа јела која се данас припремају у Верони и околини вуку корене још из ренесансе. Једно од тих јела, које се тамо и дан-данас припрема, је »bollito misto« (у буквалном преводу то би значило „кувано, мешано“). Обично се припрема за време великих сеоских свечаности а састоји се углавном од куваног меса које се у комаду износи на сто и тада сече. Употребљава се говедина, телетина, језик или пилетина. Као допуна могу да се употребе домаће кобасице и свињетина, што зависи само од вашег укуса. Уз ово јело износе се топли и хладни прилози као и хладан сос од зачина (salsa verde). »Bollito misto« обично се припрема за десет па и више особа са добрим апетитом.

Да би се спремило ово народно јело, потребно је следеће: 1 kg говедине (може и јунетина, врат или шпиц груди), 1 телећа глава, 1 пиле за супу, 2 свињске ногице, 2 везе зелени за супу, со, додаци за умак: 3 тврдо кувана јајета, 1/8 литра уља, 3 кашике винског сирћета, бибер, шећер, 6 кашика сецканих зачина. Прилози су: динстана мрква, барени слани кромпир, барени кељ или сладак купус, салата од целера, цвекла, кисели краставци, чебулица и киселе папричице.

Зелен очистимо и заједно са месом и пилетом скувамо у експрес-лонцу. Са језика скинемо кожицу па језик и остало месо још вруће сврстамо на велику даску. Уз ово скувано месо послужујемо разне прилоге као динстану мркву с першуном, слани барени кромпир, салату од целера и друго. Умак припремамо на следећи начин: тврдо барена јаја фино исецкамо (само беланце), а од уља, сирћета, жуманцета и сецканих зачина умутимо умак за салату, додамо му сецкана беланца и зачинимо сољу и бибером. Да вам мирис сирћета не би био прејак, у умак додајте мало шећера. За умак се користе ароматични зачини: першун, мирођија милодух, босиљак, естрагон, козлац и друго. Умућени умак мора да „одлежи“ два сата у фрижидеру пре него што га изнесете на сто.

Сви присутни за столом сами режу месо, а прилоге и умак домаћин сервира у тањиру.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

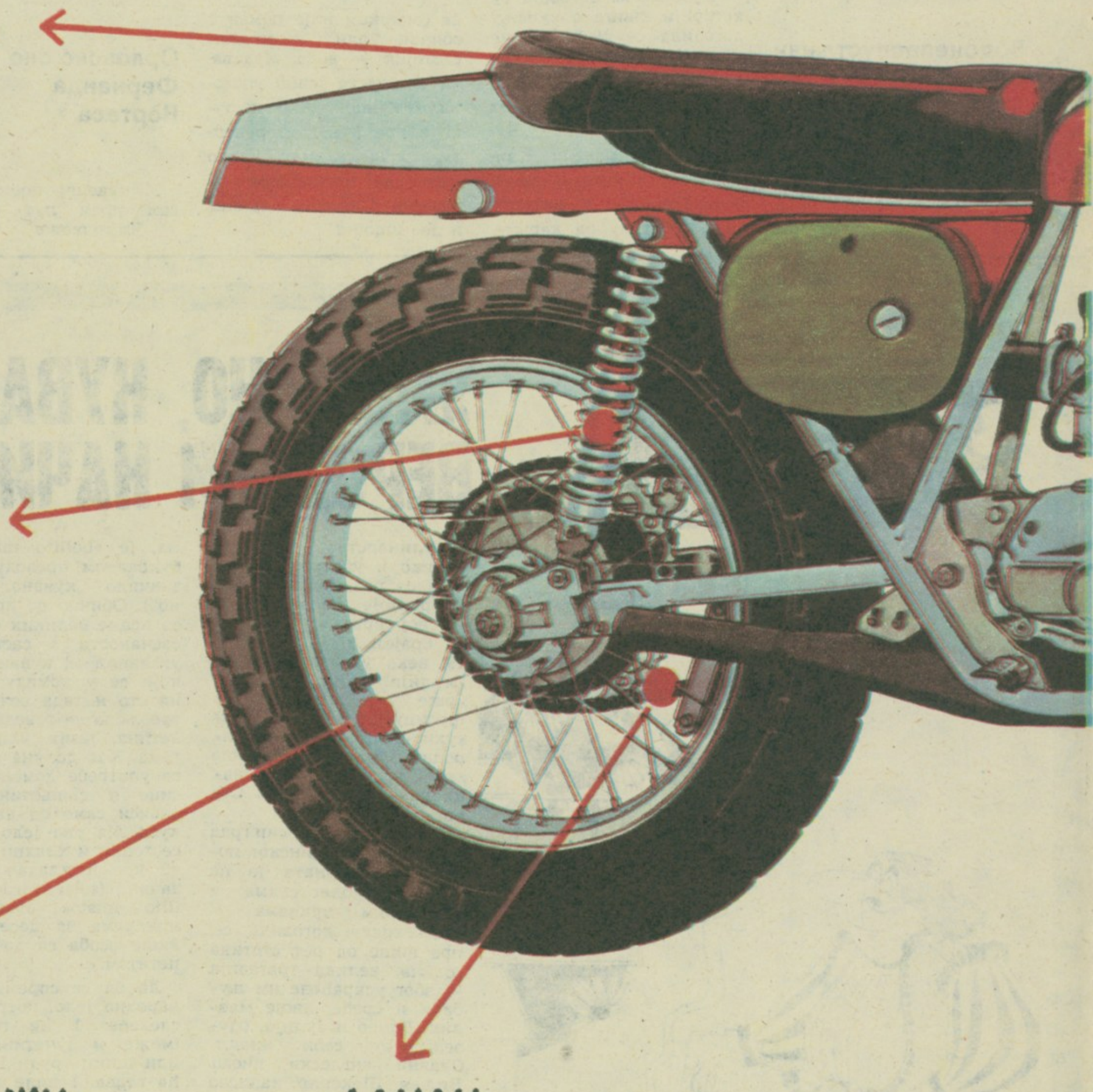
МОТО-КРОС СВЕ ПОПУЛАРНИЈИ

ТАЈНЕ КРОС =

Иако захтева срчаност и добро око, крос-мотоцикл пружа могућност препуштања својеврсној акробатици и нуди осећање пријатне језе свим возачима који знају разумно да ризикују. Управо из ових разлога крос-мотоцикл је сан многих младића који после првих уживања на мотору од педесетак кубика с нестрпљењем очекују да се испробају и на оваквим, далеко јачим мотоциклима. Мото-крос је, уосталом, специјалност за коју су увек неопходне свеже снаге. Широм света, дуж танмичарских писти где се појављују прослављена имена овог спорта, тисна се на хиљаде гледалаца, углавном младих. За њих смо и изабрали ову техничну шему једног од „булгано" мотора који већ годинама возе највећи асови света.

КОНСТРУКЦИЈА

Како је вожња крос-мотоцикла напорна и захтева изузетну спретност, приликом конструисања ових возила првенствено се мисли на обезбеђење неопходног минимума удобности која возачу треба да омогући правилно и чврсто налегање на мотор. А правилан положај тела и руку директно зависи од положаја папучице, седишта и „гувернала". Па, ипак, седиште, резервоар за гориво, гувернал, папучице и команде мање су важни од облика и величине возила. За делове који нису носећи, на пример резервоар, седиште и блатобрани, користи се пластика која се на тестовима показала као најпогоднија јер је лакша и еластичнија од осталих материјала.

АМОРТИЗЕРИ

Задњи амортизери обезбеђују правилно и стално ослањање погонског точка на земљу и истовремено ублажују трзаје који се преносе преко задње виљушке. Готово сви ови уређаји су хидрауличног типа и могу различито да се подешавају, односно пружају могућност пет различитих положаја. На цртежу видите специјална ојачања на местима где су амортизери причвршћени за рам. То су такозвани „сајлент блокови" начињени у комбинацији гуме и метала.

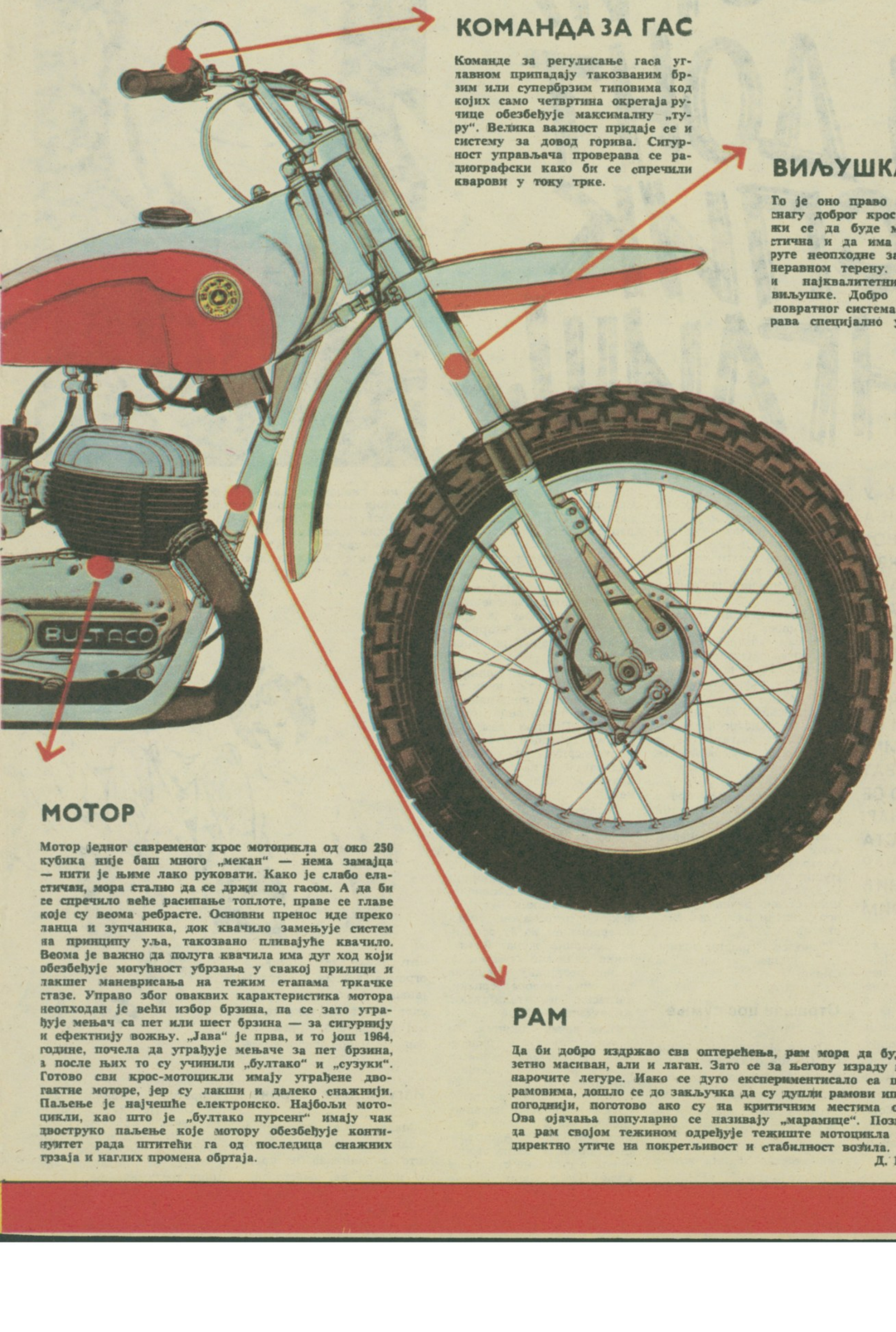
ТОЧКОВИ »БАНДАЖИ«

Дугогодишња истраживања и провере показали су да је за металне делове точкова најпогоднији дуралуминијум који у односу на челик доприноси смањењу укупне тежине за отприлике један и по килограм. Ово смањење масе аутоматски утиче на боље функционисање вешања али и на силе инерције и боље реаговање возила приликом убрзавања и кочења. Паоци су причвршћени за главчину точка специјалним шрафовима који спречавају вибрације, померање или било какво лабављење и ломове.

ЛАНАЦ

Припада врсти такозваних ојачаних ланаца изузетно доброг квалитета. Да би се обезбедила стална затегнутост, односно спречило опасно растезање употребљен је, као што се на цртежу види, специјални носач. Осим тога, за виљушку је причвршћен уређај који спречава да се чује лупа или да ланац прескаче. Преко једне пластичне цевчице на ланац непрестано капље моторно уље неопходно за разбијање наслага прашине, односно земље која ту непрестано запада.

МОТОЦИКЛА

КОМАНДА ЗА ГАС

Команде за регулисање гаса углавном припадају такозваним брзим или супербрзим типовима код којих само четвртина окретаја ручице обезбеђује максималну „туру". Велика важност придаје се и систему за довод горива. Сигурност управљача проверава се радиографски како би се спречили кварови у току трке.

ВИЉУШКА

Го је оно право место које носи снагу доброг крос-мотоцикла. Трагки се да буде максимално еластична и да има квалитетне опруге неопходне за стабилност на неравном терену. Најпознатије су и најквалитетније италијанске виљушке. Добро функционисање повратног система опруге осигурава специјално уље.

МОТОР

Мотор једног савременог крос мотоцикла од око 250 кубика није баш много „мекан" — нема замајца — нити је њиме лако руковати. Како је слабо еластичан, мора стално да се држи под гасом. А да би се спречило веће расипање топлоте, праве се главе које су веома ребraste. Основни пренос иде преко ланца и зупчаника, док квачило замењује систем на принципу уља, такозвано пливајуће квачило. Веома је важно да полуга квачила има дуг ход који обезбеђује могућност убрзања у свакој прилици и лакшег маневрисања на тежим етапама тркачке стазе. Управо због оваквих карактеристика мотора неопходан је већи избор брзина, па се зато уграђује мењач са пет или шест брзина — за сигурнију и ефектнију вожњу. „Јава" је прва, и то још 1964. године, почела да уграђује мењаче за пет брзина, а после њих то су учинили „бултако" и „сузуки". Готово сви крос-мотоцикли имају уграђене двогактне моторе, јер су лакши и далеко снажнији. Паљење је најчешће електронско. Најбољи мотоцикли, као што је „бултако пурсенг" имају чак двоструко паљење које мотору обезбеђује континуитет рада штитећи га од последица снажних грзаја и наглих промена обртаја.

РАМ

Да би добро издржао сва оптерећења, рам мора да буде изузетно масиван, али и лаган. Зато се за његову израду користе нарочите легуре. Иако се дуго експериментисало са шупљим рамовима, дошло се до закључка да су дупли рамови ипак најпогоднији, поготово ако су на критичним местима ојачани. Ова ојачања популарно се називају „марамице". Познато је да рам својом тежином одређује тежиште мотоцикла и тако директно утиче на покретљивост и стабилност возила.

Д. В.

СМЕШНЕ (НЕ)ЗГОДЕ ПОЗНАТИХ

СОРИ, АЈ ДОНТ СПИК ИНГЛИШ...

СНАЋИ СЕ У ТРСТУ БЕЗ ЗНАЊА ИТАЛИЈАНСКОГ НИЈЕ НИКАКВО ЧУДО АЛИ ПРОПУТОВАТИ ЦЕЛУ АУСТРАЛИЈУ СА РЕЧНИКОМ ОД ШЕСТ ЕНГЛЕСКИХ РЕЧИ ЧИНИ СЕ НЕВЕРОВАТНИМ. У ТАЈ ПОДУХВАТ УПУСТИО СЕ НОВИНАР, ХУМОРИСТА И САТИРИЧАР ЖИКА ЖИВУЛОВИЋ СЕРАФИМ

Серафим је велики светски путник. Пропутовао је, каже, цео свет изузев Латинске Америке, али ће и то ускоро „да надокнади". Био је и код Ескима и у Тасманији, том најјужнијем копну. Мало је фалило да крене на сам Јужни Пол! Наговарала га је група новозеландских геолога у којој се налазио и један Југословен, али, вели Серафим са њему својственим шеретлуком, да „није имао три чисте". Тако остајете у недоумици да ли је то био прави разлог или није. Јер, управо се налазио на путовању за које је и те како требало имати три чисте! Био је у Аустралији, а да није ни натуцао енглески:

— Мој енглески састојао се од шест речи и седме коју сам употребљавао у тренуцима изузетног надахнућа. Те речи су: сори, ај донт ноу спик инглиш...

Исправљам га да оно „ноу" није потребно у тој реченици и питам која је то седма реч. Серафим се смеје:

— То је била увек различита реч, већ према потреби, а можда и није била енглеска! Видите, наставља он тим шеретским тоном, ја сам се у Аустралији уверио да је Нушић био видовит када је у уста свог Јованче Мицића ставио реченицу: „Говори српски да те цео свет разуме"!

Тако се Серафим године 1977. укрцао у авион за Сиднеј.

Страшан црв сумње

Преко Матице исељеника СР Србије обезбеђен је човек који на том далеком аеродрому треба да дочека путника „без знања језика". Био је то Андра, радник из Раковице, који је већ десетак година живео у Аустралији.

— Писмом смо, прича Серафим, уговорили знаке распознавања. Ја сам морао да носим у левој руци црни мантил, у десној црвену ЈАТ-ову торбу.

Андра је био једина сиднејска веза, а „Политикиног" репротера за све време лета нагризао је црв: шта ако се тај Андра не појави? Коначно је авион слетео.

— Изишао сам раширених и подигнутих руку тако да су се и црни мантил и црвена торба лепо могли уочити. Прошао сам царинску контролу и са зебњом у срцу ступио у хол, кад зачујем глас: „Где си, брате, Жико!" Пао ми је камен.

Серафим се изгрлио са Андром који га је одмах повео својој кући. Била је то лепа кућа са баштом — Андра је веома цењен и добро плаћен у ливници где ради као висококвалификовани радник — и јабуком петровачом, прошверцованом из Југославије. Андрина жена, Италијанка, ради као куварица у једном ресторану, а њихова три сина говоре српски, енглески и италијански. Андру зову — ћале.

Исте вечери окупило се у Андриној кући тридесетак Југословена жељних да чују најсвежије приче о домовини. На трпези се нашло — шта мислите? Прасе, набављено, наравно, „испод жита", како вели Серафим. Јер, у Аустралији су прописи веома строги и млада стока не сме да се коље. Све у свему, био је то знак нарочите пажње. Следећих дана Серафим је био гост и у другим исељеничким домовима:

— Био сам као штафета, предавали су ме један другом „из руке у руку", по-

што нисам знао језик, а огромна већина Аустралијанаца ништа осим енглеског не говори, тако да ми мој француски и немачки баш нимало нису вредели.

Изгубиће се, сироче

Мада је Серафим већ у Сиднеју остао дуже него што је планирао (на крају је испало да, уместо пет, остане 38 дана на целом путу!) због гостопримства наших људи, дошао је дан када је морао поћи даље, за Мелбурн. Лепо су га испратили и укрцали у авион. Опет је била договорена „веза": Срба из Ниша који ће чекати на мелбурнском аеродрому. Сусрет, са већ познатим знацима распознавања, био је

договорен у телефонском разговору између Андре и Србе и текао је, сећа се сваке речи Серафим, овако:

— Србо, виче Андра у телефон, знаш ли неког Серафима, новинара хумористу из Београда? Пише у „Политици“ ...

Андра дуго слуша, а затим наставља:

— Е лепо, сутра га ми водимо на аеродром да га утоварамо, јадник, не зна ни речи, ако га не сачекаш изгубиће се, сироче, а има жену и два сина ...

Андра опет слуша по свој прилици дугачко чућење Србе, па закључује разговор:

— У левој руци он носи црни мантил, у десној црвену ЈАТ-ову торбу (понавља за сваки случај више пута) ...

У правцу одакле је глас долазио видим велику групу људи и с олакшањем узвратим:

— Ја, браћо Југословени! Већ ту, на самом аеродрому, они су правили распоред: Код мене ручаш... Код мене вечераш... Код мене спаваш...“ Није долазило у обзир да се ускоро вратим кући!

О киселом купусу и генијалној идеји

Аустралија је далеко, заиста далеко од осталог света. Ови наши исељеници толико су жељни речи из старог краја да је Серафим доживео и веома дирљиве тренутке:

— Распричам се ја тамо о пролећу на Дорћолу, о мојим путовањима по Шу-

мадији, између Рудника и Буковине, распричам се о киселом купусу са алевом паприком и доста уља, о хладној ракији под липом, а они — плачу! Кажу ми: „Немој више“!

Углавном, прошло је и гостовање у Мелбурну, али, желели су да га угосте и други наши људи, а њих има по целој Аустралији: у Перту, Аделаиду, Камбери, Велингтону, Бризбејну. Серафима није требало двапут наговарати, али, сваки пут кад би се нашао у авиону, јављао се све већи страх: шта ако уместо у Бризбејн, лети у Буенос Ајрес или Хонгконг? Шта у таквом грозном, могућем случају! Јер, његови домаћини увек су могли да га испрате само до царинске контроле, а после је требало чекати да се кроз звучник објави одређени лет и одређена капија за излазак... Трајале су те живе муке док се у Перту Серафим није упознао са Црногорцем — главним шерифом у пустињском граду Централне аустралијске пустиње где се налазе рудници опала. Њему је у разговору новинар поверио да не зна ни реч енглеског. И, Црногорац као из рукава смисли идеју која се показала генијалном и убудуће прекинула све муке:

— Е, мој Жиле (није недостајао ни веома сажаљив поглед), што ме раније не срете! Чим, буразеру, негде дођеш, само кажи: „Сори, ај донт спик инглиш“ и не брини ништа. Провери на првом месту.

Серафим није, како признаје, ни био свестан „свемоћи“ те реченице која је могла да отвори све браве. Прилика се указала одмах, јер му је баш предстојао лет за Аделаид.

Ооо!

На аеродрому је Серафим пришао првом полицајцу и обратио му се:

— Сори, ај донт спик инглиш ...

Уследило је једно „Ооо...!“ и запањени поглед:

— Кад сам то рекао, погледао ме је са изразом који је говорио да он све може да схвати, осим да постоји биће које не говори енглески. Гледао ме је као тешког инвалида и мислим да би се мање зачудио да сам ишао без пола главе... Дакле, узео ме је под руку, просто „однео“ у ресторан, наручио ми и платио пиво и рекао конобару да мистер не зна енглески. И конобар је узвикнуо „Ооо...!“, а онда су ме, кад је дошло време, фино укрцали у авион... Схватио сам одмах колико вреди Црногорчев савет. Од тог тренутка престале су све муке! Сналазио сам се и пролазио боље него да енглески говорим као матерњи.

— Најзад — наставља Серафим, који се већ толико уживео у причу да она сад личи на праву малу хумореску — пођем и за Велингтон, у посету мом старом другу, а нашем амбасадору Карапанци. Сада сам се у Аустралији већ осећао сигурнијим него да на станици чекам аутобус „Ракету“ за Горњи Милановац. Чим сам ступио на аеродром, обратим се царинику:

— Сори, ај донт спик инглиш! У мом гласу осећала се језива самокритика, подесио сам га тако да је он морао схватити да ми је највећи промашај у животу то што не говорим енглески и ако га брзо не научим да ћу се можда ускоро убити... Наравно, одговорио ми је једно дугачко, извијено „Оооо...“, узео ме под руку, одвео стјуардеси. Објаснио јој у чему је ствар, тако да је и она испустила упитно-зачуђујуће „Оооо“ и прихватила ме, наравно, као инвалида неспособног да се без помоћи креће по свету. Увела ме је у прву класу иако сам имао карту за другу.

Када се авион спустио у Велингтон, пошто не говорим енглески па не знам, како је сматрала, ни где се налази излаз, стјуардеса је довела колегиницу, узеле су ме свака под једну руку и извеле из авиона.

Карапанца ме је чекао на аеродрому и видећи то помислио је да ми је позлило, па не могу ни да ходам. Потрчао ми је у сусрет сав забринут и готово крикнуо:

— Шта ти је!

Махинално сам му одговорио:

— сори, ај донт спик инглиш.....

После пет сати лета и Серафимових душевних патњи „шта ако се Срба не појави“, авион слеће у Мелбурн:

— Излазим опет у истом стилу: испружена лева рука, преко ње уредно пресавијен црни мантил да се не види шарена постава, а десна ме већ боли јер је дигнута високо, са црвеном торбом... Коначно, неко повиче:

— Јеси ли ти Серафим?

Забележила:
М. Крстуловић

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

СТИЖУ НОВИ ПРИЛОЗИ

Прилози наших читалаца стижу, што је знак да су љубитељи животиња веома озбиљно схватили позив да заједничким снагама помогнемо да се у зоолошком врту нашег главног града увећа број животиња. Ево имена нових дародаваца: Саша Бјелобаба из Ријеке послао је 500,00 динара; по 200,00 дин. уплатили су: Соња и Ангела Јошић из Пирана и Александра Вуковић из Црвенке; Здравко Тодоровић из Требиња 150,00; Жељко Јовановић из Земуна 120,00; по 100,00 дин. послали су: Тома Кобучер из Н. Сада, Тони Смрекар из Постојне, Марија Ђокић из Лесковца, Горан Јањић и Дејан Колесар из Земуна, Аљоша Марјановић и Милица Јовановић из Београда, Бранислав Радуновић из Руме, Лејла Кратина из Зенице, Горчин Петричевић из Београда, Јелена и Владимир Милетић из Н. Београда, Андеј Скак из Скопља, Митја Кацин из Идрије, Александар Јовановић из Зворника, Миодраг Бугарчић из Пландишта, Александар Вукић из Т. Митровице, Тат јана Рајковић из Београда и Марко и Ана Хутаморовић из Земуна; по 35,00 дин. Мирјана и Владимир Јовановић из Београда; 70,00 дин. Богдан Краљц из Кобарида; 64,00 дин. Боштајн Леш из Ленарта; 60,00 дин. Предраг Рајковић из Београда; по 50,00 дин. Крешо Антуновић из Вараждина, Дејан Зарић из Братунца, Наташа Лукач из С. Митровице, Драган Радојчић из Сомбора, Срђан Радојковић из Београда, Денис Фаркаш из Љутомира, Горан Шебек из Н. Београда, Роберт Братуша из Т. Велења и Јелена Анђелковић из Н. Сада; 40,00 дин. Татјана Вуковић из Радинца; 35,00 дин. Тегта Бекш из Постојне; по 30,00 дин. Марко Гајић из Ковачевца, Тома Иванковић из Љубљане, Нада Шебек из Н. Београда и Дејан Јовановић из Светозарева.

Драги Забавниче,

Дечје позориште „БАЈКА“ из Смедерева укључује се у акцију „ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ“. Ми смо сакупили 450,00 динара и гласамо за жирафу!

Пуно успеха желе ти мали глумци из Смедерева!

Њима ће „Политикин Забавник“ ускоро послати чланске карте.

ПРИЛОЗИ СЕ ШАЉУ НА АДРЕСУ: ЗООЛОШКИ ВРТ ГРАДА БЕОГРАДА ЖИРО-РАЧУН: 60806-603-8334

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НЕ ВРЕДИ ДА МОЗГАМ КАДСЕ НЕ МОГУ ДОСЕТИТИ... А ТАКО МРЗИМ ДА СТАЛНО ЗАПИТКУЈЕМ СВЕ ОКО СЕБЕ...

А АКО НЕ ЗАПИТКУЈЕМ, ОСТАЋУ ГЛУП, НЕОБАВЕШТЕН, ТИКВАН, БУКВАН...

ОДО' ДА ПИТАМ!

ТАТА, ЈЕ Л' МОГУ НЕШТО ДА ТЕ ПИТАМ?

САМО НАПРЕД, СИНКО!

ЗАШТО НАСТАЈЕ ЗИМА?

ТО ЈЕ ЗАИСТА ИНТЕРЕСАНТНО ПИТАЊЕ... ВЕОМА ИНТЕЛИГЕНТНО, НЕМА ШТА...

КАД БОЉЕ ПРОМИСЛИМ, РЕКАО БИХ **ПИТАЊЕ ДОСТОЈНО ХОГАРОВОГ НАСЛЕДНИКА!!!**

© 1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reser

УКРАТКО: НАЈБОЉЕ ПИТАЊЕ КОЈЕ СИ **ИКАДА** ПОСТАВИО!!!

DIK BROWNE

И КАКО ГЛАСИ ОБЈАШЊЕ-ЊЕ?

ЗИМА НАСТАЈЕ ЗАТО ШТО ЈЕ ПОСТАЛО ХЛАДНО!

2-28

А САД, ДА Л' ТЕ ИНТЕРЕСУЈЕ ЗАШТО НАСТАЈЕ ЛЕТО?

ХВАЛА ЛЕПО! **ТО** ВЕЋ ЗНАМ!

АРСЕН ДИКЛИЋ

КОШАВА

Град равничарски, прилегао уз залеђену реку, а над градом кошава. Професор Цезар, историчар, рекао је:

— Облачите се и омотавајте сви. Посмрзаваћемо се.

Звоно је означавало крај овог школског дана, ветровитог, хладног, Мартовског. Године хиљаду деветсто четрдесет друге...

Јана Борић је бринула за промуклог, петнаест минута млађег брата Драгана. Девојчице и дечаци су излазили, журно се удаљавали кроз кошаву, а њен браца чекао, па чекао...

Пристизао је Ивица Фанка. Јана је била љубоморна на малог Фанку. Одувек. Шта ли је то њен неозбиљни браца налазио у том дечкићу и шта га је толико везало за ту немирну лоптицу од дечака у бакином капуту и мамиким ципелама? Вероватно то што су неозбиљни. Обојица. А Јана је била озбиљна девојчица, знате већ шта се под тим подразумева.

Свако од троје ђачића мисли да је друкчије почела гужва.

Драган Борић тврди да се најпре огласио и одјекнуо пуцањ (из пиштоља свакако).

Јана Борић, напротив, говори да је најпре улицом према њима трчао плави младић.

Мали Фанка само зна да је на њега неко налетео, оборио га, наравно, и ево га и сад обореног, доле, близу канте за ђубре.

— А је ли... — упита Фанка — ...је ли тај плави налетео на мене, мислим у трку налетео и оборио ме?

— Не — одговорила је Јана — он те није оборио...

— И на мене је налетео — рече Драган Борић.

— Ено, враћа се Козловак — прошапутала је Јана.

— Козловак! — понови њен брат Драган. — Тачно. Он је налетео на нас и оборио Фанку, сад се сећам. Козловак.

— Коњина! — рече мали Фанка. — Његових сто кила, његов кожни капут, његове чизме и његова полицијска пиштољчина, па право на мене. Овде ме боле кости.

— Па да. Он се на тебе саплео. Посрнуо, зато му је плави и побегао.

— Стварно те напљечио? Где те боли? — питала је Јана.

— Па не знам ни ја... Штиклу ми је сломио.

Изула му је ципелу сломљене штикле и оставила га у чарапи, и ону је ташну гурнула испод капута и испод Фанке. Ташну?

— Седни на њу — рекла је пригушено.

Улицу прелазе тројица. Козловак међу њима.

— Шта је, буразеру? — рече Козловак. — Ја те, изгледа, нагазио? Је л' много?

— Па није — прошиштао је Фанка. — Ништа ме не боли...

— Сам си крив. Што ми се ниси склонио? Због тебе ми, буразеру, побеже онај црвени бандит. Знаш ли то? Због тебе.

— Не знам — шиштао је Фанка. — Ја га нисам видео. Жао ми је...

— Ухватићу ја њега, не брини. И опаснији од њега су ми бежали, па су на крају падали мени у шаке... Што ти не устајеш? Озепшће ти дупе на том хладном плочнику, а ионако си већ промукао.

— Сломили сте ми штиклу — рече Фанка.

— Обувај се и кући. Пиј чајеве. И не мувај ми се више по улици док ја радим моје послове... И вас двоје!

Окренуо се и отишао са својим пратиоцима.

— Сад се можеш обути — рекла је Јана. — Али немој устајати.

— Јано — рече Фанка обувајући се. — Ова ташна... Ова торба... Ово није твоја торба?

— Није — мирно се сагласила Јана. — Сад се померај овамо. Седећки. Као да си на некој дасци. Или на санкама... Ајде још...

Јана и њен брат су осматрали. Фанка се полако придигао, а под капутом и у Фанкиним рукама је била она торба. Кожна. „Тешка је, доста је тешка", помисли Фанка.

— Сад — рекла је Јана пригушено.

Фанка убаци торбу у канту за ђубре.

— Нико није видео — рече Јана. — Ајдемо сад. И немојте се ни освртати.

— А како се ти осврћеш — шиштао је њен брат.

— Ја то друкчије радим — рекла је Јана. — Ја само мало гвирнем и то ми је доста. Кад је запуцало ви сте зинули само на ту страну, је л' тако? Ви појма немате о томе да је онај плави младић носио кожну торбу. Па кад му се учинило да се неће пробити, да ће га Козловак ухватити, он је торбу бацио. У капију. Козловак га није ухватио. Ни торбе се није дочепао.

— Није га ухватио зато што се саплео преко мене — рекао је мали Фанка. — Зато га није ухватио. А торба, врло важно — торба.

— Ма немој — презриво је прихватила Јана. — А што је младић пре био спреман да погине него да се Козловак дочепа торбе? Он је јурнуо, да привуче пажњу на себе, а торба је остала у капији, поред мојих ногу. Торба је можда важнија од њега живог. Откуд ти знаш шта може бити у тој торби? Шта је сад? Знала сам. Ви само то умете: да бленете. Као што сад бленете у мене... Ајде.

Продужили су пут. Ћутали су. Кошава је господарила улицама и градом. Мали Фанка се приближи Драгану:

— Слушај... Ова твоја сестра... Па није она глупа као што ти кажеш.

— Нисам ја рекао да је глупа. Мислим: она није увек глупа. Само понекад. Кад се меша у моје послове и кад ми чита лекције.

Мали Фанка је мало заостао, умиљато се прилепио уз Јану и питао:

— А је ли, Јано... Са оном торбом... у канти... шта ћемо? Хоћемо ли је сутра потражити? И шта ћемо са њом кад је извучемо?

— Много причаш мали — рекла је Јана. — Такви су дечаци: или блену или много причају. А овамо — девојчице брбљиве.

Фанка шапатом упита Јаниног брата Драгана:

— Је ли? Сад јој је дошло оно њено „понекад"?

— Баш тако — сложи се петнаест минута млађи брат. — Само, кажем ти, није она увек глупа. Смисли ће она већ нешто, видећеш...

РАДИО-БЕОГРАД ВАС ПОЗИВА: ЗАВРШИТЕ ОВУ ПРИЧУ!

Можда имате књижевног талента? Бујну машту имате сигурно и ето прилике да се ваша реч чује преко Радио-Београда. Пред вама је прича о малим партизанима, прича из времена настајања наше пионирске организације, која ове године прославља већ четрдесети рођендан.

Почетак приче написао је познати писац за децу Арсен Диклић — аутор трилогије „Салаш у Малом риту", „Јесен у мртвају" и „МориШки снегови". Прича која је пред вама — није завршена. Намерно: сами допишите крај! Најбољи текстови биће читани у свакој емисији „Суботом у пола један" на I програму Радио-Београда.

Ево и пропозиција:

Право учешћа имају сви пионири од I до VII разреда, из целе наше земље. Радове можете слати све до 23. новембра, они могу бити писани на свим језицима наших народа и народности, читко. Ако немате машину — пишите што лепше! Наставак приче „Кошава" не треба да буде дужи од седамдесет редака, а адреса на коју треба да пошаљете радове гласи:

Радио-Београд
— Редакција програма за децу —
Хиландарска 2, 11000 Београд
Са назнаком „Конкурс за пионирску причу".

Не заборавите још своје пуно име и адресу, разред и школу.

Најбољи радови по завршетку конкурса учествоваће у још једном такмичењу: Радио-Београд и наш лист одабраће неколико најбољих и замолити аутора Арсена Диклића да издвоји један — најуспелији. Њега ће наш лист да објави и посебно награди!

БИМ И БУМ

ПОКАЗАЋУ ЈА ВАМА КАКО СЕ ДИРАЈУ МОЈЕ ЦИГАРЕ!

ХА-ХА! ДОБРО САМ СЕ СЕТИО!

АЛИ МИ НИСМО ПУШИЛИ... САМО СМО СЕ ИГРАЛИ!

КАПЕТАНЕ! ДИМИТЕ К'О ПАРОБРОД И ДАЈЕТЕ ДЕЦИ ЛОШ ПРИМЕР!

КО ТО КАЖЕ? СВАКИ ЧОВЕК ПУШИ КАКО ТО ЊЕМУ ПРИЈА!

КАКВЕ СУ ТО ИНСИНУ-АЦИЈЕ ЗА МОЈЕ АНЂЕЛЧИЋЕ?

ЗА ЊИХ НИСАМ СИГУРНА! ЈА ГАРАНТУЈЕМ ЗА БАМА!

ПРИЛИКА ЗА ОСВЕТУ...

СА МАЛО ЛЕПКА, СРЕДИ-ЋЕМО И БАМА И КАПЕТАНА!

3

ТИ СИ, БРАТЕ, К'О И УВЕК, -ГЕНИЈЕ!

ЛЕПАК

ЦИГАРЕ

МОЛИМ ВАС ДА У МОМ ПРИСУСТВУ ПРЕКИНЕТЕ ДА ПУРЊАТЕ У ТАЈ ДИМЊАК!

ПИХ!

МАМА, МИС АЛГЕБРО, БРЗО! БАМ ИЗИГРАВА КАПЕТАНА!

О ЧЕМУ ВИ ТО ТРАБУ-ЊАТЕ!

?!!

ЗАР И ТИ СИНЕ, БАМЕ?! ПИКАВЦИ НА СВЕ СТРАНЕ...

3 3 ХА...

2-28

A. De Cesare

ТО НЕЋУ ДА ТИ ОПРОСТИМ! КАЖЕ СЕ: БАТИНА ЈЕ ИЗ РАЈА ИЗИШЛА!

А МЕНИ ПРЕПУ-СТИТЕ ОБРАЧУН СА БАМОВИМ УЗОРОМ!

ОХ! ЈАО! НИСАМ ЈА...

1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ПЕЧИНАРИ

И-ЈАОЈ! КАКВА ЈЕ ОНО СПОДОБА ШТО НАИЛАЗИ?

ТО ЈЕ **МРКАШИН**, СИН НАШЕГ КОМШИЈЕ...

МОЈА МАМА ЈЕ УВЕК ЖЕЛЕЛА ДА СЕ УДАМ ЗА ЊЕГА УМЕСТО ЗА ТЕБЕ!

А ТЕК МОЈА МАМА! КАКО БИ СЕ ТОМЕ РАДОВАЛА!

КАПЕТАН АПАЧ:

ДУЕЛ СУПАРНИКА

ОКО 1860. ГОДИНЕ ДВЕ НАЈВЕЋЕ КОМПАНИЈЕ ПОШТАНСКИХ КОЛА "ОВЕРЛАНД" И "ВЕЛС-ФАРГО" БОРИЛЕ СУ СЕ ЗА ПРЕВЛАСТ...

ОВО СУПАРНИШТВО ПРЕНЕЛО СЕ И НА КОЧИЈАШЕ КОМПАНИЈА...

ТАКАВ СЛУЧАЈ ЈЕ БИО СА БЕНИЈЕМ ФАРТОМ, ЗВАНИМ **ОВЕР**...

... И ЦЕКОМ СИТОНСОМ, ЗВАНИМ **ВЕЛС**...

ТОГ ЈУТРА ОКАДА ЈЕ ЛОВИО ИЗНАД ЈЕДНОГ ПОНОРА...

... КАД СЕ ЊЕГОВ КОЊ ОД НЕЧЕГА УПЛАШИО И...

ЊИИИИИ!

АХ!

1589/1

... ОКАДА СЕ СУРВАО...

АААХ!

ТУДА СУ УПРАВО ПРОЛАЗИЛА ЈЕДНА ПОШТАНСКА КОЛА...

УЖАС! ДЕЧАК СЕ СТРОПОШТАО У КЛАНАЦ!

БЕНИ ФАРТ ЈЕ ЗАУСТАВИО КОЛА И ИСКОЧИО...

КО ЗНА, МОЖДА ИМА НАДЕ...

ТО СЕ ЗОВЕ ИМАТИ СРЕ-БА!

ПОКУША-ЋУ ДА ГА ИЗВУ-ЧЕМ!

ГУБИТО ВРЕМЕ НА ЦРВЕ-НОКОШЦА КОЈИ ЋЕ НАС ЈЕД-НОГ ДАНА УБИ-ТИ!

ОКАДА СЕ ПРИ ПАДУ ЗАКАЧИО ЗА ГРА-НУ...

ОВЕР НИКА-ДА НЕ БИ НАПУСТИО ДЕТЕ У НЕ-ВОЉИ, БИ-ЛО ОНО **БЕЛО** ИЛИ ОБОЈЕ-НО!

НАДИМАК **ОВЕР** БЕНИ ЈЕ ДОБИО ЗБОГ ОДАНОСТИ КОМПАНИЈИ "ОВЕР-ЛАНД"...

ОВЕР ЈЕ ЗНАО ДА НИЈЕ ЛАКО ДА СЕ ПОПНЕ СА ОНЕСВЕШЋЕНИМ ДЕЧАКОМ, АЛИ НА ПУТНИКЕ НИЈЕ РАЧУНАО...

У ШОКУ ЈЕ, АЛИ, ИЗВУЋИ ЋЕ СЕ!

ПОШТАНСКА КОЛА УСКОРО СУ НАСТАВИЛА ПУТ...

ГДЕ САМ...

ПОЛАКО, МАЛИ! ПОВРЕДИО СИ РАМЕ! ВОДИМ ТЕ ЛЕКАРУ...

ТО СТЕ МЕ ВИ СПАСЛИ?

ЈЕСТЕ? САД ЗНАШ ДА ИМА И ДОБРИХ БЛЕДОЛИКИХ?

... ТРАЖИТИ...

ОВО СУ, ВЕРОВАТНО, ТРАГОВИ ЊЕГОВОГ КОЊА... АЛИ, ЗАШТО ЈЕ ТУ ДОЛАЗИО?

ЗНАМ ТО, ЈЕР ЈЕ И МОЈ ОТАЦ БЕО!

ДЕЧАК ЈЕ ЗНАО ДА ЋЕ ГА ОТАЦ...

Ускоро...

ОКА-ДИН КОЊ ...

ШТА ЛИ СЕ ДЕСИЛО?!

ОВДЕ СУ СЕ ЗАУСТАВИЛА ПОШТАНСКА КОЛА ...

ЦРНЕ МИСЛИ ОБУЗЕЛЕ СУ ИРЦА ...

ЗАТИШТЬАО ЈЕ КАКО СЕ КОЊ ПРОПЕО И ЗБАЦИО ЊЕГОВОГ СИНА У ПОНОР...

МОЖДА ЈЕ ДОШАО У СУКОБ СА НЕКИМ ОД ПУТНИКА ...

ЦОНИ О'ВИЛБЕРД ИПАК ЈЕ ПОГЛЕДАО ДОЛЕ, КАД...

НЕМОГУЋЕ! ОКАДА ЈЕ ОДЛИЧАН КОЊАНИК!

ФИЈУ!

ОДМАХ СЕ СКЛОНИО ИЗА СТЕНЕ И СПАЗИО ЈЕДНОГ ЧОВЕКА...

ЖАО МИ ТЕ ЈЕ, АЛИ ПОТРЕБНИ СУ МИ ТВОЈИ КОЊИ!

А пошто ми их нећеш дати, морам те убити!

КЛИК!

БАНГ!

БАНГ!

ФИЈУУ!

ФИЈУ!

Мени су пљуштали око ирца...

ФИЈУУУУУ!

ФИЈУУУУ!

БАМ!

БАМ!

БАМ!

Сад их је било тројица нападача...

ФИЈУУ!

БАНГ!

ФИЈУУУ!

АХ!

Један метак...

... избио је џону пиштољ из руке...

Немаш изгледа, пријатељу!

Пропао сам...

Џони О' Випберд био је не-моћан...

Пошто си нам видео лица, имамо разлог више да те убијемо!

КЛИККЛИК!

ХИ-ХИ-ХИ!

Човек је пунио пиштољ...

... кад одједном...

БАНГ!

БАНГ!

ДВОЈИЦА СУ СЕ СРУШИЛИ МРТВИ, ТРЕЋИ ЈЕ НЕСТАО...

ШТА ЛИ ОВО СВЕ ТРЕБА ДА ЗНАЧИ...

ХЕЈ, ЈА САМ ЏЕК СИТОНС, ЗВАНИ **ВЕЛС**, ЗАТО ШТО САМ НАЈБОЉИ КОЧИЈАШ КОМПАНИЈЕ "ВЕЛС-ФАРГО"!

МИЛО МИ ЈЕ ШТО САМ ТЕ СРЕО, ВЕЛС!

ВОЗИТ ОВУДА... ПА САМ ЧУО ПУЦЊАВУ И ПОМИСЛИО ДА ЈЕ ТО СИГУРНО ВИЛЕРОВА БАНДА!

ЗАУСТАВИО САМ КОЛА И ЕВО МЕ ДА ПОМОГНЕМ...

МНОГО СИ ТИ ПОМОГАО, **ВЕЛС**! С ОВИМ МЕТКОМ У НОЗИ, НЕ БИХ НИШТА УЧИНИО!

ОДВЕШЋУ ТЕ У ГРАД НАШЕМ ДОКТОРУ!

ХВАЛА!

ПОШТО СИ ОСТАО БЕЗ ОРУЖЈА, УЗМИ...

У СТВАРИ, НЕ ВОЛИМ ОД МРТВИХ НИШТА...

МАНИ СЕ ФИЛОЗОФИРАЊА, ПРИЈАТЕЉУ... ОДОХ ПО КОЛА!

ЈЕДАН ЧАС КАСНИЈЕ ПОШТАНСКА КОЛА ФИРМЕ "ВЕЛС-ФАРГО" УШЛА СУ У ГРАД...

ГДЕ Т ОНАЈ ОВЕР МИ ЈЕ ЗАУЗЕО МЕСТО? РЕЋИ ЋУ ЈА ЊЕМУ КОЈУ РЕЧ...

?!

ВЕЛС ЈЕ ОДМАХ ПОВЕО ИРЦА ЛЕКАРУ...

ДОКТОР САМУЕЛ ТАРНЕР

ДОКТОРЕ, ДОВОДИМ РАЊЕНИКА!

ОКА-ДА!

ОЧЕ!

ОВЕР МИ ЈЕ ДОВЕО ДЕЧАКА СА ИШЧАШЕНИМ РАМЕНОМ!

ЕХ, ТАЈ ОВЕР! ПОБРИНИТЕ СЕ ЗА РАЊЕНИКА, ДОКТОРЕ...

КАСНИЈЕ...

ЕВО! ИЗВАДИО САМ МЕТАК! ТРЕБАЛО ВИ ДА СЕ ОДМАРАТЕ КОЈИ ДАН!

ОНДА ЈЕ ЦОНИ ИСПРИЧАО СВОЈ ДОЖИВЉАЈ...

ОВЕР И ВЕЛС СУ НАЈБОЉИ МОТЦИ НА СВЕТУ, АЛИ ЊИХОВЕ ФИРМЕ СУ КОНКУРЕНЦИЈА, ПА СВЕ МОЖЕ ЛОШЕ ДА СЕ ЗАВРШИ!

ВРАТИ СЕ, ОНАДА, НАШОЈ ЈОВИ ДА НЕ БРИНЕ! И КОЊИ СУ НАМ ТУ...

КАД ЈЕ ОКАДА ИЗИШАО ИЗ ДОКТОРОВЕ КУКЕ, ПРЕД САЛУНОМ ЈЕ БИЛА ГУЖВА...

ГОДИНАМА МЕ ИЗАЗИВАШ, ОВЕРЕ, АЛИ НЕЋЕШ ВИШЕ?

КОНАЧНО ДВЕЈУ ФИРМИ СТАЈАЛИ СУ ЈЕДАН ПРЕМА ДРУГОМ...

САД ЋЕШ ДА ВИДИШ КАКО БИЧ РАДИ!

МА НЕТОЈ!

БВО ТИ?

ВИИИП!

ОХ!

ОБОЈИЦА КАО ДА СУ ПОВЕСНЕЛИ...

ЗВИЗ!

ОВЕРУ ЈЕ БИЧ ИСПАО ИЗ РУКЕ...

АААХ!

АХА! ПОХВАТИ СЕ САД ФИРМИТ

БИЧЕВИ СУ ПАРАЛИ ВАЗДУХ...

ЗАПАМТИЋЕШ МЕ, ОВЕРЕ!

ЗВИЗ! ЗВИЗ! ЗВИЗ!

ОНАДА ВИШЕ НИЈЕ МОГАО ДА ГЛЕДА ШТА СЕ ДЕШАВА СА ЊЕГОВИМ СПАСИОЦЕМ...

НЕТ СТАНИТЕ!

... УСЕЦАЈУЋИ СЕ У ТЕЛА...

ЗВИЗ!

... И ПИЦА...

ЗВИЗ!

Скочио је на Вепса и угризао га за руку...

ЈАО!

Не тешај се, мали!

ОХ!

Ударац је оборио дечака...

За то време Овер се дочепао оружја...

Не, Овере! Разрачунаваћете се ван овог града!

У реду, шерифе! Напустићемо ваш град.

Али кад-тад ово има да се заврши, Вепс!

Настављам пут ка Црвеним брдима...

И ја идем тато! Поћи ћу с вама.

Вепс је презриво гледао Овера...

Први пут се слажем с тобом; треба ово завршити...

Сујета и самољубље обузели су ову двојицу, у суштини часних људи...

За "Вепс-Фарго"

За "Оверланд"

МАЛО КАСНИЈЕ...

ЈОШ МАЛО И СУНЦЕ ЋЕ ЗАЋИ! ТРЕБА СТИЋИ У СТАНИЦУ ПРЕ МРАКА...

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ОПЕТ СИ СЕ СВАЂАО С ОВЕРОМ!

НЕ ДРЖИТЕ МИ ПРИДИКЕ, ДОКТОРЕ, НИСАМ МАЛИ!

АЛИ ПОНАШАШ СЕ КАО ДА СИ ДЕЧАК!

ПОЖУРИТЕ, ДОКТОРЕ! ТРЕБА ДА СТИГНЕМ ДО ЦРВЕНИХ БРДА...

ТАТО ТЕ ЧЕКА ЈОВА, МОЈА ЖЕНА!

ПОШТО ТИ НЕКОЛИКО ДАНА ТРЕБА НЕГА, НАЈБОЉЕ БИ БИЛО...

РАЗУМЕТ, ПРИЈАТЕЉУ! КРЕЋЕМО СМЕСТА!

УСКОРО...

ТАМАН ПОСЛА!

ТИ И ОВЕР РАДИТЕ ИСТИ ПОСАО! ТРЕБАЛО БИ ДА СЕ РАЗУМЕТЕ!

СВИ ВОЗАЧИ "ОВЕРЛАНДА" СУ ЛОШИ!

ОХ! ГЛЕДАЈ!

ЈЕДНА ПОШТАНСКА КОЛА СТАЈАЛА СУ НАКРИВЉЕНА КРАЈ ПУТА...

10

ТО СУ ОВЕРОВА КОЛА? СИГУРНО СУ МУ РАЗБОЈНИЦИ ОТЕТИ КОЊЕ?

НЕКОЛИКО МИЉА ДАЉЕ...

ОВДЕ ЋЕМО ПРЕСПАВАТИ... ПОКУШАЋУ ДА ОПРАВИМ ТОЧАК?

ДА САМ МАЛО ПАЗИО, НЕ БИ МИ СЕ ТО ДОГОДИЛО!

ВЕК СЕ СТРАЧИЛО КАД СУ **ВЕЛС** И ЦОНИ О'ВИЛБЕРД СТИГЛИ ДО ЈЕДНЕ БРВНАРЕ...

ОПРЕЗНО! ОВДЕ СУ ОНИ КОЈИ СУ НАПАЛИ **ОВЕРА**!

ОВЕР ЈЕ САЧЕКАО ДА СЕ КОЛА ПРИБЛИЖЕ...

ПА ТО ЈЕ ВЕЛС! СЈАЈНА ПРИЛИКА...

?!

БАНГ!

УГАСИ ЛАМПУ, МАЛИ?

КАКО СЕ УСУДЊУЈУ ДА ПУЦАЈУ НА ВЕЛСА!

ФИЈУУ!

ВЕЛС И ИРАЦ СУ СЕ СКЛОНИЛИ ИЗА КОЛА...

ПОТОБИ БУ ТИ, ВЕЛС!

БАНГ!

ХМ! ДВОЈИЦА ИХ ЈЕ! СКЛОНИ СЕ, МАЛИ!

КЛИНГ!

ООХ!

НЕ! ПОМОГЛИ СТЕ МИ, А САД БУ ЈА ВАМА!

ХМ... КАД БАШ ХОЋЕШ...

КРЦ!

ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ОКАДА ЈЕ, НЕ ЗНАЈУЋИ, ПУЦАО НА ОЦА...

КРЦ!

... А ОТАЦ, ТАКОЂЕ НЕ ЗНАЈУЋИ, НА СИНА...

БАНГ!

ТРАГЕДИЈА ЈЕ МОГЛА ДА СЕ ДЕСИ СВАКОГ МОМЕНТА...

ИИИИИ!

БАНГ!

БАНГ!

БАНГ!

БАНГ!

БАНГ!

Апи, одједном...

ИЗИЂИ, ВЕЛС! СА ТНОМ ЈЕ НЕКО КО НЕМА ВЕЗЕ С НАШИМ ОДНОСИМА!

ПА ТО ЈЕ ОВЕР!

?!

И ТИ ИЗИЂИ ИЗ БАРАКЕ, ОВЕР, АКО СМЕ́Ш!

У РЕДУ... БРОЈИМ ДО ТРИ... ЈЕДАН... ДВА...

СТАНИЦА ЗА ПОШТАНСКА КОЛА ЦРВЕНИ БРЕГОВИ

ТРИ!

СПРЕМАН, ОВЕР?

СПРЕМАН, ВЕЛС?

ОВЕР И ВЕЛС СУ У ИСТО ВРЕМЕ ИЗИШЛИ ИЗА ЗАКЛОНА...

КОЛА СУ ПОСЕГНУЛИ ЗА РЕВОЛВЕРЕ, КАД...

НЕ!

НЕ!

?!

ОКАДА ЈЕ ПОТРЧАО ДА ЗАШТИТИ ОВЕРА...

ИРАЦ И ЊЕГОВ СИН КОНАЧНО СУ СЕ ВИДЕЛИ...

ОКАДА? ОТКУД ТИ ТУ?!

ОЧЕ?!

СВАКИ СЕ ЗАЛАГАО ЗА СВОГ СПАСИОЦА...

ОВАЈ ЧОВЕК МИ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ, ОЧЕ?

А ОВАЈ МЕНИ? ТО СУ ДОБРИ ЉУДИ И ОВАЈ ДВОБОЈ ЈЕ ТИМ ПРЕ СМЕШАН!

СКЛОНИ СЕ, ПРИЈАТЕЉУ...

ВЕЛС СЕ МАШИО ОРУЖЈА...

... ДА ЗАВРШИМ С ОВЕРОМ!

ДОСТА ЈЕ БИЛО, ВЕЛС!

ТРАС!

НЕКУ ВАМ ТО ВИШЕ ДОЗВОЛИТИ!

ЗА ТО ВРЕМЕ **ОВЕР** ЈЕ ОДГУРНУО ОКАДУ...

ОВЕРЕ, НЕЋЕШ ВАЉДА ДА ПУЦАШ У ОНЕСВЕШЋЕНОГ ЧОВЕКА?!

У ПРАВУ СИ? АЛИ НАЋИ ЋУ ГА КАД-ТАД!

ГЊУШАЈУЋИ, ОВЕР СЕ ПОВУКАО...

ОБОЈИЦА СТЕ **ЧАСНИ ЉУДИ**, А ТАКВИ СУ ПОТРЕБНИ У ВАШЕМ ПОСЛУ!

ВАШЕ ФИРМЕ ВЕРОВАТНО ПОДСТИЧУ ВАШЕ СУПАРНИШТВО? ЗАШТО ИГРАТЕ ЊИХОВУ ИГРУ ?!

ВЕЛС СЕ УСКОРО ПОВРАТИО...

...ЗАТО ШТО СЕ НАС ДВОЈИЦА САД ТОЛИКО МРЗИМО ДА МОРАМО СРЕДИТИ СТВАР **БЕЗ СВЕДОКА**!

МОЖДА СИ У ПРАВУ, АЛИ ТВОЈА ПРИДИКА НЕЋЕ УТИЦАТИ НА ОДНОСЕ ИЗМЕЂУ ТЕБЕ И **ОВЕРА**...

ВЕЛС ЈЕ ОШИНУО КОЊЕ...

...И ЊЕГОВА КОЛА НЕСТАЛА СУ У НОЋИ...

У ПРАВУ ЈЕ... БЕЗ **СВЕДОКА**...

СУТРАДАН ОКАДА И ЊЕГОВ ОТАЦ ПОМОГЛИ СУ ОВЕРУ ДА ПОПРАВИ ТОЧАК...

Ускоро су отац и син гледали за поштанским колима која су одлазила...

Очe, мислиш ли да ће се сложити једног дана?

Волео бих то, али...

... њихове фирме подстичу им самољубље и понос у погрешном правцу...

Фирмама људи нису важни већ само новац! Неки временом забораве супарништво, али за неке је то прекасно...

Нешто касније супарничке фирме "Оверланд" и "Велс-Фарго" су се ујединиле и сопственици су прославили тај догађај...

И заиста, када је једног дана открио двоструки гроб...

Овде почивају Бени Фарт, звани **Овер** и Џек Ситонс, звани **Велс** који су погинули у двобоју 1866. године.

Али онај који је једног дана постао капетан Апач није тада знао да је бетљима **добит** била најважнија...

КРАЈ

ТАЈНИ АГЕНТ ШЕПРТЉИБ:

ТВРДОРАХ

ИДЕМ ДА ВРШИМ ИСТРАГУ У КУЋИ НА ВРШКОЈ ЧУКИ? У ЊОЈ СЕ НЕШТО ЧУДНО ДОГАЂА?

МОСТ ЈЕ СРУШЕН? СЛУЧАЈНО ИЛ' СЕ РАДИ О САБОТАЖИ?

МА ШТА ДА ЈЕ, ЗА ШЕПРТЉИЋА ПРЕПРЕКА НЕМА?

ХОП?

ЈУХУ?

ПРЕСКОЧИО САМ?

АУУ? КАКАВ ТИПУС? ШТА ЛИ НАМЕРАВА?

ОПРОСТИ СЕ ОД ЖИВОТА, ШЕПРТЉИЋУ?

КО ОВДЕ ТРЕБА ДА СЕ ОПРОСТИ ОД ЖИВОТА?

ФИЈУУУ?

АТБИСТ

АААААА!

ДРУГАР, НАМЕРИО СИ СЕ НА ТВРД ОРАХ?

ХЕЈ? ШТА 'ОЋЕ ОВАЈ РОБОТ?

РРРРРРРР?

РРРР?

РРРР?

СЕЋАТЕ ЛИ СЕ МОГ ТРИКА С МИШЕВИМА НА НАВИЈАЊЕ?

Е, САД ЋУ ОПЕТ ДА ГА УПОТРЕБИМ?

РРР?

РРРР...

РРР...

РРР...

ШТА КАЖЕТЕ? УПАЛИО ЈЕ ПО КО ЗНА КОЈИ ПУТ?

ЈОШ СЕ НИЈЕ РОДИО ТАЈ КО ЋЕ МЕНЕ ДА УПЛАШИ?

РРР...

РРР...

РРРР...

ГЛЕ? РУЧНА ГРАНАТА? ЛЕТИ ПРАВО НА МЕНЕ?

СТОЈ!

ШШШШ!

ОДБИЈАЧ ГРАНАТА

ВРАТИ СЕ ОНОМЕ КО ТЕ ЈЕ БАЦИО!

БУМ!

КО ИМ ЈЕ КРИВ КАД СУ СЕ НАТЕРИЛИ НА ЈАЧЕГ?

А ЕВО И КУБЕ НА ВРШКОЈ ЧУКИ?

ДОПЕ ВРАТА!

ОВОГ ПУТА ТИ ЈЕ ОДЗВОНИЛО, ШЕПРТЉИБУТ!

КАКВА ЈЕ ОВО СПОДОБА?

А САД ДА КРЕНЕМ С...

...ИСТРАГОМ?

ОТКАД НИСАМ ПРЕСКАКАО КОНОПАЦ?

Г...ГДЕ ЛИ БУ ДА СЕ ЗАУСТАВИМ?

ГРРРРР!

ШТА СЕ ДОГОДИЛО, МАЛЕЦКИ?

ГРРРРР!

АХА? ТИ СИ ГЛАДАН?

ГРРРРР!

ЊАМ!
ЊАМ!
ЊАМ!

?

ГРРРР!

ШЕПРТЉИБА НИКО И НИШТА НЕ МОЖЕ ДА ИЗНЕНАДИ?

ГДЕ, АЈКУЛА?

ПАФ?

КВРЦ!

НЕ ЗНАЈУ ДА СУ АЈКУЛЕ ЗА ТЕНЕ МАЧЈИ КАШАЉ?

ПЛФ? БЛФ?

АЛ' ЈЕ ОВДЕ ВРУЋЕ, К'О У АФРИЦИ?

ПА, ОКРУЖЕН САМ ВАТРОМ... НАЧИСТО ОКРУЖЕН?

ПОСТОЈИ САМО ЈЕДАН НАЧИН ДА СЕ ИЗВУЧЕМ ОДАВДЕ...

СКЛОНИ СЕ, МОЛИМ ТЕ!

ПУСТИ МЕ ДА ПРОБЕМ, ВАТРИЦЕ!

БУДИ ТАКО ДОБРА, ПА УЧИНИ ТО ШЕПРТЉИЋУ!

ВИДИТЕ, ТРЕБА САМО БИТИ ЉУБАЗАН!

ЛЕПО ВАСПИТАН МОМАК...

КУТИЈА! ШТА ЛИ ЈЕ У ЊОЈ? МОРУ ДА ЗАМИСЛИМ...

ТИК, ТАК! ТИК, ТАК!

...ПРЕ НЕГО ШТО ЕКСПЛОДИРА!

ПА, ДА! БОМБА! РАЗМОНТИРАЋУ ЈЕ...

ЗВРРРРР!

ЗВРРРРРРРРРРРРРРРРРР!

ПАФ!

ПА, ОВО ЈЕ СВЕ БИО САН! ЗВОНИ ТЕЛЕФОН!

МОРА ДА ЈЕ ШЕФ!

ПРОБУДИО МЕ ЈЕ ИЗ ТАКО ЗАБАВНОГ СНА!

ОВДЕ ШЕПРТЉИЋ!

ВИ СТЕ, ШЕФЕ! ШТА СЕ ДОГОДИЛО?

КО ТЕ ЗОВЕ?

ДОБИ ОДМАХ КОД ТЕНЕ! ВАЖНО ЈЕ!

ДА, ДА! РЕКО САМ ОДМАХ!

МОЖЕ ЛИ ТО ДА САЧЕКА ДО СУТРА УЈУТРО?

НЕЕ! А ЗАШТО?

ШЕФЕ, ВИ ЗНАТЕ ДА ЖИВИМ ДАЛЕКО ОД ЦЕНТРА ГРАДА...

...А САД ЈЕ ТРКЛИ ТРАК!

ТАКСИЈА ОВДЕ НЕМА НИ ЗА ЛЕК!

И ЈОШ НЕШТО, ШЕФЕ...

...ЈА СЕ БОЈИМ ДА САД ИЗИБЕТ ИЗ КУБЕ!

...ТЕШКО МИ ЈЕ ТО ДА ПРИЗНАМ, АЛ'...

КРАЈ

ПОПАЈ

By Bud Sagendorf

Е, БАШ САМ БАКСУЗ!

ЕВО ПЕРЕ А ЈА НЕМАМ ВРЕМЕНА НИ ДА СЕ САКРИЈЕМ НИТИ, ДА ЗБРИШЕМ!

ЗДРАВО, СТАРИ ДРУЖЕ! ИМАМ НЕШТО ВАЖНО ДА ТИ КАЖЕМ!

ЗАВЕЖИ! НИСАМ ДАНАС РАСПОЛОЖЕН ЗА УБЕЂИВАЊЕ!

АЛИ, ПОПАЈЕ, САМО САМ ХТЕО...

НЕЋУ ВИШЕ НИ РЕЧ ДА ЧУЈЕМ...

ПРАВО СВАКОГ ЧОВЕКА ЈЕ ДА КАЖЕ СВОЈЕ МИШЉЕЊЕ...

... И ЈА САМО ТРАЖИМ СВОЈЕ ПРАВО!

УБЕДИО СИ МЕ! У РЕДУ - ДА ЧУЈЕМ!

ПОЗИВАМ ТЕ У РЕСТОРАН НА ПЉЕСКАВИЦУ!

!

ПЉАС!

А МОЈЕ ПРАВО ЈЕ ДА ОДБИЈЕМ ТВОЈ ПРЕДЛОГ, ЗАР НЕ?

?

12-27

BUD SAGENDORF

©1981 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

СУЛТАН ЈЕ ОДРАСТАО МЕЂУ ЉУДИМА

РЕШИЛИ СМО ДА ПТИЋА ОДНЕСЕМО КУЋИ И ВИДИМО У ШТА ЋЕ ДА ИЗРАСТЕ...

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

Једног пролетњег јутра кренуо сам са братом од стрица до оближње баре на пецање. Устали смо нешто раније него обично јер смо тог дана очекивали добар улов. Стигли смо до баре, распаковали прибор и изабрали место. Брат се сместио двадесетак метара даље од мене. Делио нас је поток који се уливао у бару.

Безбрижно смо пецали ситне беовице, до девет, пола десет. По причању старијих и искуснијих риболоваца то је време кад крупнија риба почиње „да гризе". Припремили смо прибор за њу. Нешто касније брат је почео да ме зове — упецао је крупну рибу. Брзо сам повадио своје штапове и потрчао к њему. Таман сам прегазио поток који нас је делио, кад на путељку испред себе угледах птиче покривено меким снежнобелим перјем. У први мах сам у ствари помислио да је то пиле, али одмах сам се досетио да је то немогуће јер су село и прве колибе прилично удаљени.

Погледао сам око себе не бих ли угледао неко гнездо. Није га било. Узео сам то сићушно створење и отишао брату. Љут на мене што нисам одмах дошао и што му се риба откачила, није се ни окренуо, али кад је неколико тренутака касније угледао „пиле", зачудио се. Решили смо да младунче чувамо и видимо у шта ће да израсте.

Однели смо га кући и не сањајући да смо нашли — малог копца. У почетку је било тешко с њим јер птић није хтео да једе. Морали смо, с доста муке, да га хранимо. Касније се привикао. Мора да му је годило наше тетошење — чим нас угледа отвара кљун и тражи да једе.

На некој алкици урезао сам своје иницијале и ставио му је на леву ногу. Ускоро је паперје почело да му опада. На његовом месту расла су снажна сура пера. Кад је мало порастао, видели смо да имамо пријатеља који је неустрашиви господар неба, страх и трепет за све птице које живе у околини. Због тога смо му и дали име Султан.

Птица је расла и, тако се бар нама чинило, постајала све лепша. Невоље је било и кад је требало да научи да лети. Да је остао у природи то би научио лако, помогли би му мајка и отац, мислио сам. Зато сам одлучио да га ослободим па нека учи сам. Отворио сам кавез, узео га и бацио у ваздух. Био сам сигуран да ће одлетети, али он се лагано спустио на моје раме. Поново сам га бацио, опет ништа. Ставио сам га на ограду дворишта и отишао мало даље. Показао сам му комад меса. Чим га је угледао, долетео је и слатко га појео. Поновио сам то неколико пута. После тога бих ударио длаком о длан и он је на тај знак научио да долети до моје руке.

Дани су пролазили, Султан је све сигурније летео а напредовала је и дресура. Једног јутра, чим сам устао, узео сам га из кавеза, ставио на раме и пошао у двориште. Још на прагу се винуо и почео да кружи. Не знам зашто, али тада ми се учинило да се више неће вратити. Нешто касније Султан је нестао. Загледан у небо, чекао сам га цео дан. У сутон сам далеко на небу угледао неку птицу. Кад се мало приближила, препознао сам Султана. Ударио сам длаком о длан и он се као стрела спустио на моје раме. Од тада је свакодневно одлазио у дивљину и увек се враћао предвече. Ујутро га нахраним и пустим а кад се увече врати опет му дам да једе. Пошто је увек халапљиво насртао на оно што му понудим, закључио сам да у брдима уопште не лови. Понекад сам га ипак задржавао код куће, нисам га пуштао да одлети. Били су то дани упорне дресуре. Учио сам га да доноси разне предмете, да мирно стоји на мојој руци или на рамену... Најпре сам га научио да донесе препарирану птицу. Бацим му птицу, а он полети за њом, а кад је дохвати однесе је на неко дрво и почне да чупа. Чим ударим длаком о длан, Султан ми слети на руку — наравно, са птицом у кљуну. После је научио да, као од шале, хвата дрвену палицу.

Дружили смо се тако две године. Кад сам га једног јутра пустио, кружио је изнад куће дуже него обично. Осетио сам у том лету нешто чудно, подсећао ме на човека који напушта дом или се опрашта од најбољег пријатеља. Било ми је тешко. У том тренутку видео сам, у мислима, Султана кад сам га нашао на путељку поред баре, видео сам како расте и учи да лети. Брзо су прошле две године нашег дружења. Једина утеха биле су ми успомене. И данас често мислим на њега. Тог дана Султан се није вратио. Ни сутрадан. Кад год бих ујутро устао, најпре бих отишао у двориште и дуго гледао у небо не бих ли угледао своју птицу, а онда се прихватио неког посла. Мислио сам да је Султан далеко у брдима, да се упознао са „својима", да му је досадило међу људима па је потражио срећу у дивљини. У неку руку сам се и радовао — можда је тако, за Султана, и боље.

После неколико дана дође код мог брата неки човек. Донео је птицу на препарирање. Нисам загледао у кесу у којој је била, а кад сам нешто касније ипак погледао успео сам само да га упитам:

— Зашто сте га убили?

Испричао је да му је кобац напао голубове.

— Нисам видео да нека грабљивица неспретније креће у лов иако сам много пута гледао како убијају жртву — чудио се човек.

— Султан — рекох му — није знао да лови, јер је одрастао међу људима.

Бранислав Пантић,
13. октобра 8,
Ћићевац
(Хонорар 1.500,00 дин.)

СПОМЕНАРИ

нови и стари

Насред пољу
планина је пуста
најслађи је голубац
у уста.

Ја Дијока Сава брзо тече
да ти сваки кроз Дијоки
сваки кроз Дијоки
све док тече сва Дијока.

Галеб бели су у бијело тијело
мушкарци су у сиромашко
Више питај, мање пуј
мушкарцима не вјеруј.

Куку-рику
кока-дук
лабуд лети
мачак сваку.

Кад сунцокрети су пољу жалимици
срећни се твоји другарици Милици.

Из споменара Весне Шаваре
Владимира Назора 22,
54300 Бели Манастир

Мајка!
На месту вољна!
Волим лав!
Да ли је довољна?

Сузи сува коштава
моје мачак остављена
а ја сам се боље снашла
ја бољега нашла.

Срце се крвно
Везује се душа
бајка се љубав
никад не руши.

Марама није
док се не поруби
девојка није
док се не заљуби.

Кад идеш ми кроз
моје медаљ милидане
Вук иди куни
и чувај прасиће.

Из споменара Сунчице Спасић
ученице VIII/-1, 7 јула 16,
38232 Липљан

Протеклих недеља редакција „Политикиног Забавника“ имала је пуне руке посла. Стигло је ваших писама и споменара из читаве Југославије: из Санског Моста, Боке которске, Порторожа, Тивта, Пераста, Ирига, Чечаве, Бача, Приштине, Словењ Градеца, Накова, Шентзида, Ровиња, Битоља, Мошорина и да не набрајамо даље. Уживали смо у лепим цртежима и стиховима, али смо приметили да се у многим споменарима и писмима појављују исти или слични стихови, зато ћемо у следећим бројевима објављивати оне мање познате. Као што смо вас већ обавестили, наш жири ће одабрати најлепше споменаре и најлепше и најдуховитије стихове, али о томе у неком од следећих бројева. А дотле, шаљите нам и даље своје најлепше успомене на адресу: „Политикин забавник“, 11001 Београд, Македонска 29, поштански фах 124, са обавезном назнаком „СПОМЕНАРИ“.

ПРОНАЛАСЦИ КОЈИ СУ МЕЊАЛИ СВЕТ

АХ, ТИ БЕЗИКЛИ!

Пре него што су се досетили да би сочиза за наочаре могли да праве од оптичког стакла, људи су их израђивали од провидног кварца и драгог камена, берила. Нимало чудно, онда, што су коштале читаво богатство.

НЕ ЗНА СЕ НИ КО ИХ ЈЕ ИЗМИСЛИО, НИ КО ИХ ЈЕ ПРВИ НАТАКАО НА НОС, АЛИ ЈЕ ЗАТО ЈЕДНО СИГУРНО: НЕЗНАНАЦ КОЈИ СЕ ПРВИ УСУДИО ДА УПОТРЕБИ НАОЧАРЕ ИЗЛОЖИО СЕ ПРИЛИЧНОМ РИЗИКУ.

И наочаре је неко морао да измисли. Али, и пре него што се то догодило, људи су кубурили с видом, па су се зато довијали како су знали и умели. У старом веку су се, рецимо, користиле лепо обрађене лупе, али мора да су оне биле права реткост и да их је мало ко имао јер зашто би иначе Цицерон и Плиније тврдили да човеку, када га вид изда, не преостаје ништа друго него да набави роба који ће уместо њега да чита и пише?

Нероново ретровизорче

Нерон, који из разумљивих разлога ником живом ништа није веровао — побио је онолико недужних људи! — није се, наравно, усуђивао ни да вид повери неком другом, па се зато сам испомагао: где год ишао, носио је са собом смарагд кроз који је непрестано буљио. Дуго се веровало да је луди император камен користио уместо наочара, али су историчари ову претпоставку недавно одбацили. Тачно је, Нерон се од свог смарагда никада није одвајао, и тачно је да је непрестано зурио у њега, али му је „каменче" служило — као ретровизор... Сумњичави Нерон је, наиме, смарагд користио као огледалце преко којег је пратио шта му се дешава иза леђа.

Ако Нерон није био први, ко је? Први су, по свему судећи, били Кинези који су још у 10. веку за читање користили увеличавајућа стакла уоквирена рамом. Обичај да на нос натичу стакалца имали су и дворјани Кублај-кана, како је 1270. записао Марко Поло.

А Европљани, када су они коначно открили наочаре? Већина се слаже — било је то у 13. веку, али се никада неће сазнати ко је био изумитељ првог пара европских „цвикера". Једни кажу да је то био Салвино дељи Армати, други Роџер Бекон, трећи Алесандро Спина, четврти тврде — ни први, ни други, ни трећи...

Првопоменути Салвино је Фирентинац чије тело почива у катедрали овог града и на чијој надгробној плочи пише: Салвино дељи Армати, умро 1307. Проналазач безикла. Безикл илити бинокл, и тако су се, ако нисте знали, некада звале наочаре...

Други овај натпис сматрају најобичнијом дрскошћу, или у најмању руку — тешком заблудом!

Путујући продавац наочара из 18. века

Па, Роџер Бекон је још 1280. до детаља описао задивљујућа оптичка својства испупчених и издубљених сочива! Никакве наочаре, додуше, нису пронађене у његовој заоставштини, али их је мудри Енглез морао направити. Пошто не постоји начин да се поменута тврдња докаже, држаћемо се онога што је извесно: Роџер нам је, заиста, оставио прву научну белешку о сочивима.

Ма какав Бекон и тамо неки дељи Армати..! Једини, прави несумњиви творац је фратар Алесандро Спина из Пизе. Они који ово тврде очигледно нису прочитали дневник манастира Св. Катарине у коме је Спина провео своје земаљске дане. Јер, у дневнику под годином 1313. пише: „Догодило се да је неко први направио стакалца која прост пук назива наочарима и да тај никоме није хтео да открије тајну њиховог прављења. Али је наш врли занатлија (реч је о фратру Спини), само што их је једном видео, одмах, без икаквог подучавања, направио исте такве и свакоме ко је хтео открио како се оне праве".

Дакле, јасно је: заслуга је врлог Спине што је народу несебично показао како се наочаре праве, али их он није измислио.

Штета, кажу они најопрезнији, што о правом оцу наочара после свих ових хипотеза знамо колико и раније, што ће рећи — апсолутно ништа...

И — полудеше сви...

Било како било, крајем 13. века наочари су се, ипак, носиле ту и тамо о чему сведоче и летописи из тог периода. Ни у једном од њих, на жалост, није забележено ко је био први власник „цвикера", али и без тога можемо да замислимо забезекнути израз оних који су први угледали човека са два стаклена „тањирића" посађена наврх носа.

Мора се признати да су они који су у то мрачно доба носили наочаре били храбри: широм Европе пушиле су се и пуцкетале ломаче на којима су спаљиване многобројне вештице и поприличан број вештаца. Као доказ да се налазе у дослуху са црним ђаволом, узимала су се, поред осталог, и — стакалца за очи.

Временом су људи ипак схватили да су „ђаволја стакалца" изузетно корисна стварчица, а када се у 15. веку захваљујући Гутенберговом проналаску број читалаца повећао, порасла је и потражња за наочарима.

Првих триста година од њихове појаве носили су их само мушкарци и то само они далековиди. Јер, сочива која исправљају кратковидост појавила су се тек у 16. веку, па и у том грму можда лежи разлог што се жене пуна три века нису латиле наочара. Далековидост, зна се, долази с годинама: зар да натакну стакалца на нос и тако признају да су остареле? Правде и истине ради, треба додати још нешто: чему би у та заостала времена, наочаре уопште служиле женама када се од њих у животу очекивало само да буду послушне супруге и пожртвоване мајке?

Тек у 17. веку Шпанац Дача де Валдес успео је да тачно израчуна вредност сочива потребних сваком појединцу. Некако у то време усавршен је и начин да се наочаре што боље учврсте: неко је измислио дршкице за уши. Невоља с наочарима из тога доба била је у томе што су им оквири били од метала и дозлабога тешки...

Шпанцима није било до мучења сопствених ушију,

Првих триста година од њихове појаве жене уопште нису носиле наочаре

па су зато стакалца причвршћивали за шешир тракицама од свиле или коже. Практично, нема шта, али — само за принчеве који једини нису морали да скидају шешире у знак поздрава...

Осамнаести век је најзад донео толико жељени лакши оквир од кости и седефа, тада су и оне најзад масовно почеле да на свет гледају кроз стакалца, а како се ништа на кугли земаљској не догађа тек тако, ваља, објашњења ради, напоменути: у то доба наочаре је већ мало ко доживљавао искључиво као помагало за оне са слабијим видом — уоквирена стакалца постала су модни детаљ, обележје друштвеног статуса. Једном речју, свет је начисто полудео за наочарима. Свако жели да их има, цене невероватно расту, а што је власник богатији, стакла и оквири су већи, луксузнији и разуме се — скупљи.

Чак су и сликари подлегли свеопштој помами, па су отмено помагало стављали на портрете оних којима су желели да укажу нарочиту почаст. Што их дотични у животу можда уопште није носио, ником ништа... Отишло се дотле да су се наочаре на платну појављивале и тамо где се то противило свакој логици у здравом разуму. У париском музеју Клини налазе се слике св. Павла са наочарима наврх светачког носа и св. Јеролима, полунагог у пустињи, али са наочарима у песку поред њега.

Откриће господина Фика

У 18. веку појавио се и зачас освојио и женска и мушка срца лорњон, наочаре причвршћене за подугачку дршку, врло подесне да се с њима у руци у разговору на отмен начин гестикулира. Лорњоне су заменили цвикери, уоквирена стакалца која су се на носу вратоломно држала уз помоћ једне опруге или металне штипаљкице.

Даме их никада нису прихватиле, али су господа једно време навелико носила монокле, оно сочиво што се на лицу држало тако што би га власник вешто утиснуо у очну шупљину.

Све, па и лудости имају свој крај, мора да су се људи у 19. веку коначно примирили? Е, нису... Наполеон је, рецимо, морао да се помири с тужном истином да је кратковид, али нипошто није хтео да се са осталим смртницима изједначи и по наочарима — од оптичара Лербура наручио је једне с оквиром од седефа и златним дршкама које су га коштале читаво богатство. Нешто касније даме су пошашавиле за малим наочарима на преклапање које су се носиле у нарочитом џепићу — на дршци сунцобрана... Доиста љупко!

Време лорњона, цвикера и монокла је прошло, данас су за наочаре наступила тужна времена. Све их је мање, јер их потискују контактна сочива. Можда нисте знали — сићушна сочива измислио је господин по имену Фик још далеке 1887. године. И, шта би са Фиковим стакалцима? Ништа. Имала су озбиљне недостатке, па су после првих неколико неуспелих покушаја примене пала у заборав и на крају доспела у музеј наочара у Паризу у Улици Сент Оноре. Ено их тамо и дан-данас.

М. И.

МАЛЕРОЗНИ ПОПУЖА

Фредерик Лич био је убеђен да је извео савршену крађу. Ушетао је једног лепог дана у јувелирску радњу у аустралијском граду Перту, једно време разгледао изложени накит и у часу када је продавац на час одвратио од њега поглед, прогутао један скупоцени прстен.

Фредериков савршени план ипак је омануо, јер је једна мушторија видела шта је урадио. Злосрећну лопужу су по кратком поступку уз полицијску пратњу отперјали до прве болнице где су му стомак снимили рендгеном. На снимку се, разуме се, прстен оцртао савршено јасно. Пошто је украдени предмет вратио (знате већ како), Фредерик је осуђен на шест месеци затвора.

НОВЕ СТАРИНЕ

У Италији се стари антички предмети налазе готово свакодневно и то у великим „тиражима". Недавно је лист „Месаџеро" испричао на својим страницама како се то ради. Узме се ваза или какав други предмет израђен према класичном обрасцу и закопава се у земљу на дубину од пола метра. Затрпава се потом не чистом земљом већ земљом помешаном са исецканим сеном и коњским ђубривом. Затим се у току двадесет пет дана залива цеђом. На тај начин добија се права патина — танак слој зеленкасте или браонкасте боје који се на површини бакарних, бронзаних или месинганих предмета ствара у природном процесу током дуге оксидације метала.

Стотине људи у Италији живе од тога што вештачки претварају свеже израђене предмете у античку старину. Туристи спремно купују ове предмете задовољни што су јефтино дошли до „антиквитета". Неретко се на ову удицу ухвате и музејски радници јер су фалсификатори веома вешти. Поједине врсте „старина израђују се у одређеним крајевима Италије. Тако „грчке" мермерне статуе долазе из Калабрије, бронзане статуете из Апулије, а „древни" новчић са Сицилије.

ЗАБРАЊЕНО ЗА ЗМИЈЕ ДО 16 ГОДИНА

„Змија боа воли да иде у биоскоп" — тврдио је један житељ бразилског града Белена кога су из биоскопске сале извели са огромном змијом обавијеном око његовог струка. Како у бразилском законодавству нема закона ни прописа који би забрањивао довођење змија у биоскоп, удаљавање из биоскопске сале полиција је засновала на томе да змија још нема шеснаест година, а филм је био забрањен за омладину испод тог узраста.

ПОЛЕМИКА ТРАЈЕ ЧЕТИРИ ВЕКА

КО ЈЕ УБИО ПЕСНИКА

„ОТАЦ ЕНГЛЕСКЕ ДРАМЕ“ КРИСТОФЕР МАРЛО ИЗГУБИО ЈЕ ЖИВОТ У КРЧМИ — ДА ЛИ СЛУЧАЈНО ИЛИ КАО ЖРТВА ПОЛИТИЧКОГ УБИСТВА ТО НИ ДО ДАНАС НИЈЕ ОБЕЛОДАЊЕНО, А ЊЕГОВ СЛУЧАЈ НЕ ЗАСТАРЕВА. О ТОМЕ СУ НАПИСАНЕ ЦЕЛЕ КЊИГЕ.

Кристофер Марло спада у највеће књижевнике које је Енглеска имала. Речником књижевне теорије, његове трагедије представљају везу између старе драме и Шекспира, а сам велики Шекспир њега је, изгледа, нарочито ценио пошто му је учинио част коју није ником другом поменувши га у једном од својих комада. Али како!

У добро познатој комедији „Како вам драго“ постоји једно место које се без сумње односи на Марлоа. То су речи пастирке Фебе која се изненада заљубила у прерушену Розалинду:

„Сада сам, пастиру који си умро,
Схватила сву снагу
твојих речи:
'Није волео онај
ко се није на први поглед
заљубио“

Ови, на изглед само љубавни стихови, међутим, указују и на нешто друго. Шекспир је познавао Марловљеве комаде и сматра се да их је високо ценио, а постоји и индикација да је Марлоа сматрао генијалним писцем. Комад „Како вам драго“ написао је 1599. године — шест лета после погибије Марлоа, па се неки историчари питају није ли Шекспир тек тада сазнао тајну његовог убиства и на овај начин је исказао? Тајна званично никад није расветљена. Али, околности су све познате и делићи тог „мозаика“ прослагавани вековима. Има много разлога да се верује како је баш верзија о политичком убиству тачна, а тада постаје јасно и зашто се она тако брижљиво чува. Ево о чему је реч...

У позоришним јазбинама

Биографски подаци о Марлоу оскудни су, као и о Шекспиру и већини других „универзитетских умова“ како се у историји енглеске књижевности назива група књижевника тог времена. Ипак, сазнало се много шта.

Марло се родио у Кентербériју као син обућара. Међутим, он је успео да се упише на Кембрицки универзитет да би, по ондашњим нормама за особу из сиромашне породице, могао да постане свештеник. То је била сјајна перспектива за сина обућара — али се она брзо пореметила: младић је понајмање био „створен“ за божјег изасланика на земљи...

Постоје несигурни подаци да му је већ у тим студентским годинама онда шња влада краљице Елизабете Прве поверавала некакве мисије везане за путовања на континент. Често је на дуже време ишчезавао са Кембрица, али то, као ни чињеница да није био баш марљив студент, није сметало Универзитетском савету да му додели звање магистра. На притисак — Тајног савета! Зашто, ако не у знак задовољства овог важног тела Елизабетиног апарата власти? Задовољства због добро обављених поверљивих мисија.

Чим је добио звање магистра године 1587, Марло је напустио универзитетски град и прешао у Лондон. Почео је да пише драме, а време је, како пишу историје, проводио у „позоришним јазбинама“. У то време Шекспир је већ две године био у Лондону и посећивао аристократске кружоке. Марло је пошао истим путем али — на други начин!

Да би то било јасније треба рећи какви су били ти кружоци.

Ни о њима се не зна много, али се може сматрати да је људе који су се у њима окупљали уједињавало интересовање за класичну књижевност, а онда и за италијанску, да су у њима вођени разговори о најразноврснијим питањима културног и филозофског карактера. Међутим, улагало се много труда да се у те кружоке привуку људи и нижих класа, само ако су били занимљиви или могли водити интересантне разговоре.

Два кружока истицала су се и била познатија више од свих других.

Сваком — лични провокатор

Један кружок се окупљао око грофова Саутемптона и Есекса. У њему су били углавном представници младог племства блиског двору, а на начин који никада није утврђен, у том кружоку нашао се и Шекспир.

Други кружок састајао се у дому сер Волтера Релија, јунака овенчаног ловорикама поморских победа над Шпанијом, научника, филозофа, историчара и песника. Краљичиног љубимца (који ће, као и Есекс, доцније, за време краља Џемса завршити на губилишту). Релијев кружок окупљао је људе ширих интересовања него у Саутемптоновом, мада су неки посећивали оба друштва. Сматра се да је и Ђордано Бруно, познати слободоумни мислилац који је у то време боравио у Лондону и сам био гост у Релијевој кући. Том кружоку припадао је Кристофер Марло.

Релијево друштво најчешће је расправљало о критици религиозног система и није чудо што је на њега пала оптужба због атеизма. Оно што је код владе изазвало нарочиту подозривост према Релијевом кружоку било је, изгледа, питање политичке пропаганде. А како се то сазнало? Кружок је био састављен од две врсте људи који, наравно, нису знали да су подељени: половину или нешто мање чинили су шпијуни — провокатори! Тако су забележене речи „пратиоца“ додељеног песнику Ричарду Чомлију:

„Они намеравају да после смрти Њеног Величанства поставе краља из своје средине и да живе према својим законима, што ће се лако извести захваљујући њеној пропаганди и његових пријатеља који ће сакупити исто толико поданика колико и свака религија“!

Чомли је морао да оде у затвор...

Али, чини се да нико није изазивао такву узнемиреност тајне полиције и нико јој се није чинио толико опасан као Марло!

Клопка је постављена

Историја хајке на песника није била једноставна.

У пролеће 1593. године почеле су да расту цене намирница и народ је за ту скупоћу кривио Фламанце које је влада довела као специјалисте за технике ткања. Њих су мрзели и занатлије којима су одузимали хлеб. Избијали су немири, подстицани — лецима! Полиција је почела да трага за ауторима тих летака. А ко су били писмени људи у то време? Одговор се сам наметнуо и уследиле су преметачине код књижевника.

Тако је код Томаса Кида пронађен неки атеистички спис за који је овај изјавио да припада Марлоу. Кида су ипак затворили, али Марло је добио позив да дође на седницу Тајног савета. То значи да је неко — нека врло висока личност — био заинтересован да од Марлоа чује одређене ствари, а да песник не посумња да је под присмотром.

У то време Марло је живео у Чизлхерсту близу Лондона, на имању сер Томаса Волсингема. А сер Томас је био шеф Елизабетине унутрашње и спољне тајне полиције, човек изузетно заслужан за крупне подухвате који нису смели изаћи на светлост дана. Под руководством искусног сер Томаса радио је и један од тадашњих најбољих провокатора Роберт Поли, коме је био „додељен“ Марло. Разуме се, сасвим је вероватно да је и сер Томас мотрио на песника који је сматран за опасног човека, наравно по подацима тајне полиције.

Углавном, после те седнице Тајног савета којој је присуствовао Марло, одлучено је, како многи историчари верују, да песника треба уклонити. Тај задатак поверен је Полију.

Чудно друштво у крчми

Поли се, како је утврђено, 30. маја 1593. године вратио са „редовне шпијунске експедиције“ из иностранства. Узео је два помагача: лопова Николаса Скирса и извесног Инграма Фризера, мрачну личност о којој се много не зна. Истога дана ова тројица наишла су — или „наишла“! — на Марлоа у месту Дептфорду крај Гринича. Детаљи нису познати, али шпијун, лопов и варалица успели су да Марлоа наговоре да пође с њима „на чашицу“. Сели су у дептфилдску крчму. Провели у њој цео дан!

Увече је између ове тројице избила свађа. Инсценирана? Званична верзија вели да су се ова четворица сукобила око плаћања рачуна, што се претворило у тучу. То је сасвим налик на пијане људе, али, мало ко је спреман да поверује у то. У сваком случају, та се свађа завршила на најбољи начин за Тајни савет: Фризер је успео да Марлоу забије нож у око и тако га усмрти.

На суду су сва три саучесника дала исказ да је Марло почео свађу и да га је Фризер убио у самоодбрани. Других сведока —није било. Суд је осло-

бодио Фризера кривице, али и поред тога он је и од саме краљице добио помиловање! Зашто, ако не да би се осигурала потпуна потврда званичне верзије.

Тако је Марлоов случај закључен за правосуђе, али не и за историју. О томе се шушкало, па говорило, најзад и писало — у новије време. Мора се претпоставити да су праве околности почеле да избијају тек доцније, на то указује и онај Шекспиров стих, али никада није званично утврђено да се ради о политичкој клопки. Није тешко схватити зашто: убити песника ни пре четири века није могло допринети популарности једног режима. Такви се подухвати не утврђују писаним документима, па дакле — и не чувају у архивама ...

М. К.

ЛЕТО У БУНДИ

Зимско крзно многих животиња на далеко је вишој цени од оног летњег. Француски зоолози, међутим, недавно су објавили да на њиховим фармама дивљих животиња не треба чекати зиму. Довољно је само да се смањи „светлосни режим“ и у храну додају одговарајући сокови ендокрине жлезде, па да животиња усред лета промени крзно! Први опити већ су вршени на канадској куни златици. Препарат ендокрине жлезде уведен је у њен дневни оброк у јулу, а већ крајем августа животиња је променила крзно. При том је примећено да, ко зна зашто, процес вештачког мењања длаке почиње од репа и постепено се шири према глави.

АУТОБУС — ХИБРИД

Британски конструктори су израдили план нове генерације аутобуса на спрат. На први поглед они се готово не разликују од оних у целом свету чувених енглеских аутобуса црвене боје, само што ће овај нови, поред мотора с унутрашњим сагоревањем, имати као додатак и снажан акумулатор на електрични погон. Захваљујући томе аутобус ће штедети дизел-гориво а моћи ће да саобраћа и у удаљене делове града где је увођење електричних тролејбусних линија нерентабилно. Нов аутобус моћи ће да пређе без поновног пуњења акумулатора двадесетак километара при брзини од 60 километара на час.

ЈЕСТЕ ЛИ ПОП - ЕКСПЕРТ

1. Најновији албум загребачке групе „Филм“ зове се:

a) „Зона сумрака“
b) „Тајни тата“
c) „Замисли живот у ритму музике за плес“

2. Енглеска група Мединес почела је каријеру свирајући:

a) хеви-метал музику
b) ска музику
c) ритам и блуз

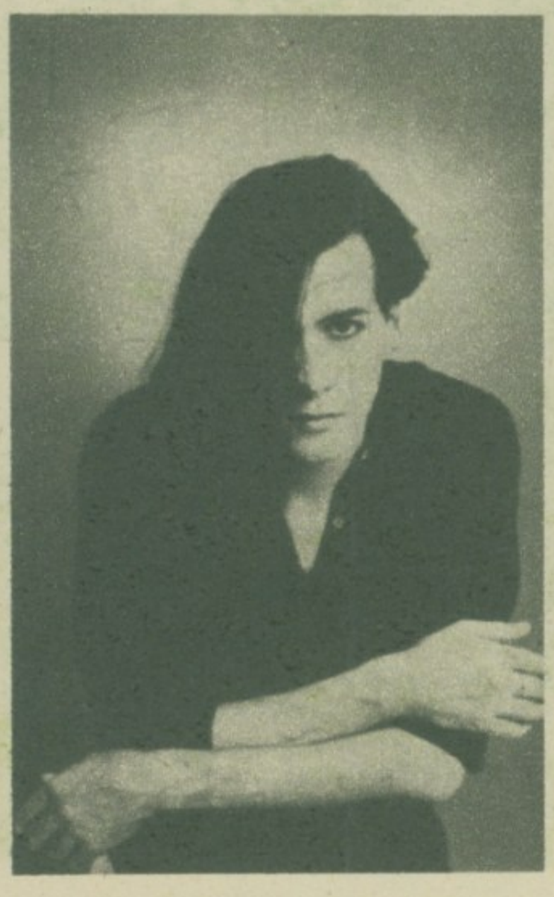

3. Скопска група Леб и сол ради као:

a) квартет
b) трио
c) дует

4. Певач Фил Оуки пре је састава:

a) Хјумен Лиг (Human League)
b) Дуран Дуран (Duran Duran)
c) Ленделкејп (Landscape)

5. Пол Макартни сниме је своју најновију плочу у сарадњи са:

a) Џорџом Харисоном
b) Бобом Диланом
c) Стивијем Вондером

6. Покрету „новог романтизма“ припада један од следећих бендова:

a) Џепен (Japan)
b) Хевн 17 (Heaven 17)
c) Висаж (Visage)

7. Београдска група Булевар снимила је до сада:

a) 1 албум
b) 3 албума
c) 2 албума

8. Најновији албум енглеског певача Грема Паркера (Graham Parker) зове се:

a) »Another Grey Area« („Још једна сива зона“)
b) »Parkerilla«
c) »The Up Escalator« („Лифт на горе“)

9. Иза псеудонима Бејби Дол крије се једна београдска певачица:

a) Слађана Милошевић
b) Драгана Шарић
c) Сузана Манчић

10. На домаћем тржишту недавно се појавио дебн албум певача Хенда који живи и ради у:

a) Марибору
b) Нишу
c) Сарајеву

ТАЧНИ ОДГОВОРИ:

1.a 2.b 3.b 4.a 5.c 6.c 7.a 8.a 9.b 10.c

ГРУПА ПОЛИС (POLICE)

УПОРНОСТ СЕ ИСПЛАТИЛА

У мноштву група које су се на рок тржишту појавиле последњих година састав ПОЛИС (POLICE) заузима посебно место: за кратко време, готово у целом свету, ПОЛИС су постали изузетно популарни и цењени, а свака њихова плоча прави је празник за љубитеље модерног рока. Основани још почетком 1977, ПОЛИС нису успевали да се пробију до широке публике, јер су им први синглови били прилично бледуњави, без посебног музичког идентитета.

Тек када су променили концепцију и одлучили се за неуобичајен спој реге музике у „белој“ варијанти са елементарним рок звуком, први тријумфи били су на видику. Деби албум »Outlandos d'Amour« неколико месеци по објављивању није изазивао никакву реакцију: ни критичари, ни публика у овој плочи нису нашли разлог за одушевљење, али када је ЛП почео да се продаје прво у Америци и тамо пробија на топ листу, многи су тек тада видели да се иза „дима — крије права ватра“. Скептични Енглези одмах су пригрлили групу коју су до тада игнорисали и саставу ПОЛИС био је отворен пут међу звезде. Следили су успеси у Аустралији, Европи, Канади, Јужној Америци и Јапану, и ПОЛИС су одједном постали миљеници светске публике.

Серија успешних сингл плоча „Роксен“ (»Roxanne«), „Не могу да поднесем да те изгубим“ (»Can't Stand Losing You«), „Тако усамљен“ (»So Lonely«), „Порука у боци“ (»Message In A Bottle«), „Шетња по Месецу“ (»Walking On The Moon«) и „Не стој тако близу мене“ (»Don't Stand So Close To Me«) донела је трију ПОЛИС нова признања. Сваки њихов сингл и албум бележио је милионски тираж, и није прошло много времена па су ПОЛИС проглашени нај-групом 1979. и 1980. године.

Њихов најновији албум „Дух у машини“ (»Ghost In The Machine«) — објављен крајем прошле године — још увек је одлично пласиран на многим светским топ листама, што јасно говори да ПОЛИС нису изгубили ништа од своје популарности.

Тако су **Енди Самерс** (гитара), **Стинг** (бас, вокали) и **Стјуарт Коупленд** (бубњеви) показали да се стрпљење исплати и да квалитет кад-тад у музици побеђује.

Песма недеље

THE VOICE

Won't you take me back to school
I need to learn the golden rule
Won't you lay it on the line
I need to hear it just one more time
Oh won't you tell me again
Can you feel it
Won't you tell me again
Tonight

Each and every heart it seems
Is bounded by a world of dreams
Each and every rising sun
Is greeted by a lonely one
Oh won't you tell me again
Can you feel it
Oh won't you tell me again
Tonight

'Cos out on the ocean of love
my love
There's so many storms we must
rise above
Can you hear the spirit calling
As it's carried across the waves
You're already falling
It's calling you back to face
the music
And the song that's coming through
you're already falling
The one that's calling you

Make a promise take a vow
And trust your feelings it's
easy now
Understand the voice within
And feel the changes already
begginine
Oh won't you tell me again
Can you feel it
Won't you tell me again
Tonight

БЕРЗА ПЛОЧА

Желела бих да купим касету Битлса на којој се налази песма „Волим ме" (»Love Me Do«. Цена по договору.

Мирјана Радованов,
Ул.Моше Пијаде 248,
21400 Бачка Паланка

Желела бих да купим добро очуване плоче (у обзир долази и омот): »Abbey Road«, »Magical Mystery Tour«, »The Early Years«, »The Beatles Live At Star Club In Hamburg« и »A Collection Of Goldies... But Goldies«. Све плоче су од групе БИТЛСИ и молим све оне који их поседују, а нису им потребне, нека ми се хитно jаве на адресу:

Снежана Калајановић,
Воје Манојловића 4/32
34000 Крагујевац

Продајем старије плоче по цијени од само 20 динара! Уједно продајем добро очуване стрипове многих јунака по цијени од 20 динара

Драган Лалић
Кумбор,
81345 Тивоњић

Продајем добро очуване плоче групе Кис (Kiss) и Вилиџ Пипл (Village People). Важи и замена.

Бориславка Чаберџија
58240 Тиквеш

Продајем добро очуване плоче по 100 динара: албуме „Шта би дао да си на мом мјесту" и „Кад бих био бијело дугме" Бијелог дугмета, затим албум »For Sale« Битлса, а по цијени од 150 динара двоструки албум Азре „Сунчана страна улице". По 70 динара продајем плоче групе ABBA »Arrival«, ЛП „Одлазак дигнут" Борна Балашевића, ЛП „Крстарење" »Cruisin'« групе Village People, а за 50 динара мини ЛП Идола. У обзир долази и замјена плоча.

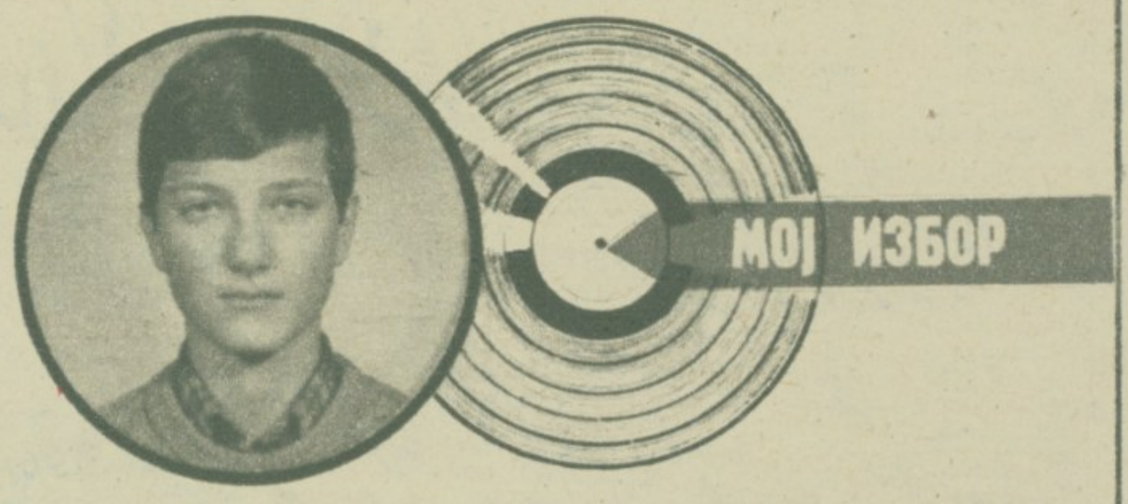
Владимир Винишалек
Хасана Бркића 67/12
72000 Зеница

Продајем плоче по цени од 100 динара. „Не дајкај, генерације" Атомског склоништа, прави албум Сребрних крила, албум „20 диско хитова", ЛП „Због тебе" Здравка Чолића, а по цени од 120 динара два албума групе Моторхед (Motorhead) и албум „Шок будућности" групе Гилан (Gillan). У обзир долази замена за добро очуване плоче састава AC/DC.

Горан Панић
Насеље
27. новембар 5/18
14000 Ваљево

Продајем следеће касете: комплет од Рибље чорбе (500 дин), група Назарет (Nazareth) албум „Највећи хитови" 170 дин, Боб Дилан (Bob Dylan) албум „Долази спори воз" »Slow Train Coming«) 150 дин., Бед Менерс (Bad Manners) албум 120 дин. и албум „Сунчана страна улице" групе Азра по цени од 120 динара.

Горан Радовановић
74317 Босанско
Петрово Село

Зовем се Станислав Стефановић, живим у Новом Саду и идем у први разред средње музичке школе. Редовно читам „Политикин забавник" и веома ми се свиђа рубрика „Мој избор", па сам и ја решио да пошаљем списак песама које ми се највише свиђају:

ДОМАЋЕ:	СТРАНЕ:
1. ГАЛЕБОВ ЛЕТ — Yu група	1. WHOLA LOTTA LOVE — AC/DC
2. ДВА ДИНАРА, ДРУЖЕ — Рибља чорба	2. LET IT BE — Beatles
3. НЕ ВЕРУЈ У ИДОЛЕ — Пилоти	3. CRAZY LOVE — Allman Brothers Band
4. ПРОФЕСОР — Сман	4. LET THERE BE ROCK — AC/DC
5. МАЉЧИКИ — Идоли	5. SMOKE ON THE WATER — Deep Purple

ХИТ ГАЛЕРИЈА

Читам „Забавник" више од десет година и шаљем вам цртеж шефа групе Dire Straits, гитаристе Марка Кнопфлера и квартета Kiss.

Аленко Сигур
Трг 1 Интернационале,
44000 Сисак

NOVO!!!

ROCK POEZIJA

Novo prošireno izadnje knjige Rock poezija! Jedinstvena kolekcija najznačajnijih pesama u istoriji Rock muzike. Na našem jeziku tekstovi pesama koje su obeležile rock epohu.

BEATLES, WHO, CLASH, DAVID BOWIE, ANIMALS, BOB DYLAN, BYRDS, POLICE, ELVIS PRESLEY, BOB MARLEY, EDDY GRANT, LOU REED, DOORS, JIMI HENDRIX, ROLLING STONES, GRAM PARSONS, BRUCE SPRINGSTEEN, LOVIN' SPOONFULL, NEIL YOUNG, JEFFERSON AIRPLANE, IAN DURY, TALKING HEADS, MADNESS,...

Vašoj kolekciji rock ploča možete dodati i ovu zbirku poezije ukoliko se obratite na sledeću adresu:

„EX-PRESS"
Poštanski pregradak 2087
11030 Beograd 8

Poseban poklon: Uz svaku Rock poeziju dobijate i atraktivan rock preslikač za letnju majicu!!!

NARUDŽBENICA

Neopozivo naručujem knjigu „Rock poezija" po ceni od 250,00 dinara a platiću je poštaru prilikom preuzimanja. Pošiljku uputite na adresu:

ime i prezime naručioca .....

Adresa: .....
(poštanski broj, mesto, ulica i broj)

U slučaju spora nadležan je Okružni sud u Beogradu.

Mesto i datum **Potpis**

АХИЛ ПЕТИБ

ДА, ДА, ДРАГИ МОЈ! ЖИВИМО У ДОБА КАДА НЕ ТРЕБА ГУБИТИ ДУХ, КЛОНУТИ...

...ТРЕБА СЕ БОРИТИ!
ЗВРРР!
ИЗВИНИТЕ...

РАЧУН ЗА СТРУЈУ! КАЖУ ДА ПОКУШАВАТЕ ДА МЕ ПРЕМЛАТИТЕ...

ДА ПОГЛЕДАМ СВАКУ СТАВКУ ПОСЕБНО!
БОЉЕ ПОГЛЕДАЈТЕ ИЗНОС!

ШТА?!
СМИРИТЕ ЖИВЦЕ!

ВАН ПАМЕТИ! КАКВА СУ ТО МРАЧНА ПОСЛА?! СВЕ ЋУ ЈА ТО РАСВЕТЛИТИ...

НЕ ДАМ НИ ДИНАРА! ТАКО РЕЋИТЕ СВОЈИМ ШЕФОВИМА!
ГАНУЋЕТЕ ИХ!

БРАВО, ПРИЈАТЕЉУ, ВАША ДОСЛЕДНОСТ ПРЕЛАЗИ И НА МЕНЕ!
ПИХ! НИЈЕ ТО НИШТА...

ТАЈ ПЕТИЋ ЈЕ ФАНТАСТИЧАН! КАКВА ЕНЕРГИЈА!

КРОЗ ЧЕТИРИ ДАНА... ДА ЧУЈЕМ КАКО ЈЕ АХИЛ ОКОНЧАО БИТКУ...

АЛО... КАКО ЈЕ? НИСТЕ НИ КОРАК УЗМАКЛИ? БРАВО! И ШТА СУ РЕКЛИ?

ШТА ОНИ ИМА ДА КАЖУ?! КАД ЈА НЕШТО КАЖЕМ, ОНДА...

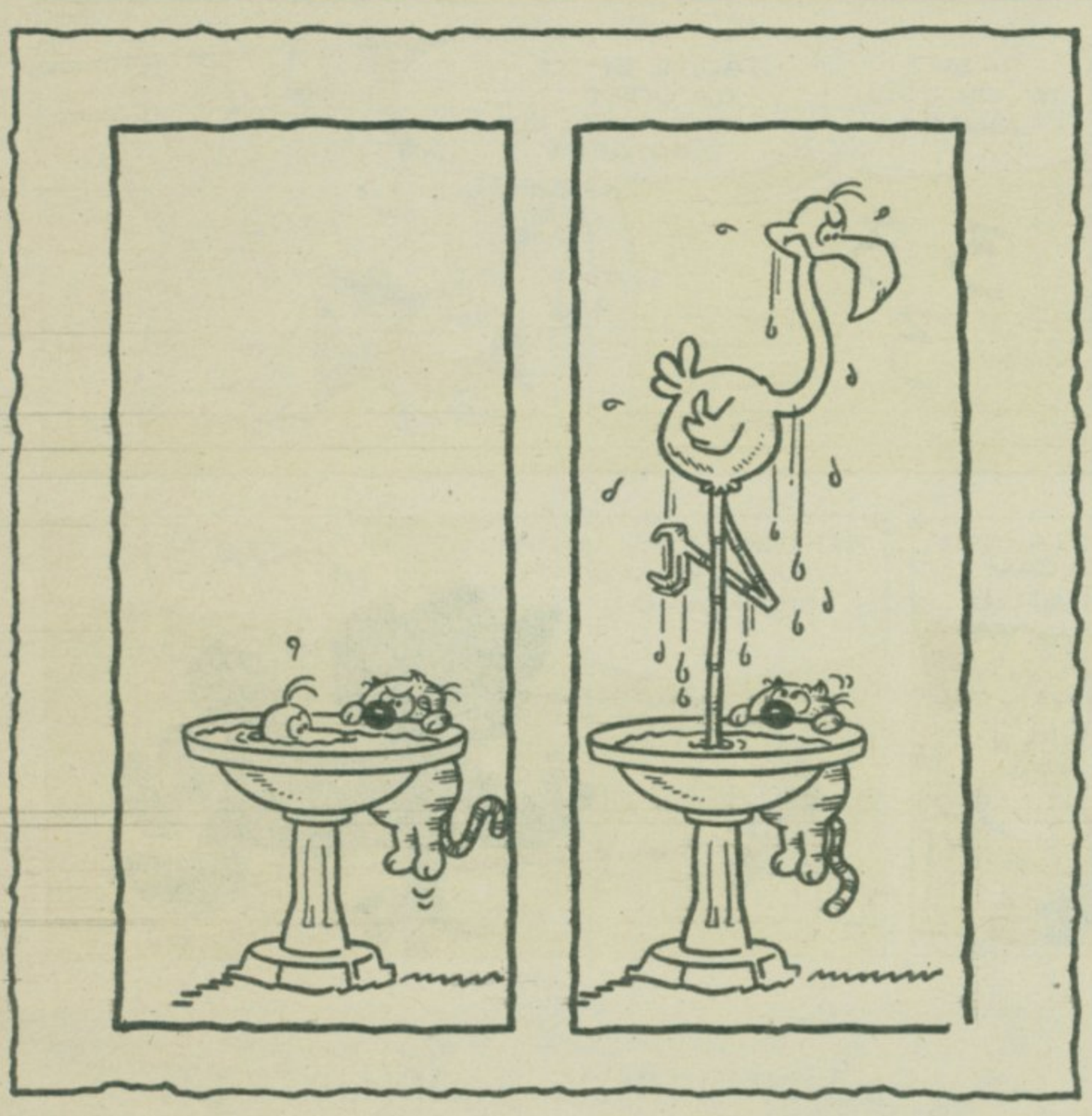

...ПРЕСТАЈЕ СВАКА ДИСКУСИЈА!

ТОМ
И
ЏЕРИ
СПАВА К'О КЛАДА!
КАКАВ ДИВАН ПРИЗОР!
ПОНЕКАД ПОЖЕЛИМ ДА И МАЧКЕ СПАВАЈУ ЗИМСКИ САН!
И КРАТКА ДРЕМКА НИЈЕ ЗА БАЦАЊЕ!
ПАЗИ! ПА ОН ЈОШ КЊАВА!
ХАЈДЕ БРЗО, ДА ОПЕТ ОЧЕРУПАМО ФРИЖИДЕР!
У НАЈДУБЉЕМ ЈЕ СНУ...
ХАЈДЕМО ЈОШ ПО ЈЕДНУ ТУРУ!
ВЕЋ МИ ЈЕ ДОСТА ОВОГ ТЕГЉЕЊА... ЈА САМ МИШ, А НЕ МАГАРАЦ...
© METRO-GOLDWYN-MAYER, INC.
НЕЋЕМО МОЋИ, ЏЕРИ! ТОМ СЕ УПРАВО ПРОБУДИО!
МИЈАО!
137

PEZ ФИГУРИЦЕ — ПРИЈАТЕЉИ У ИГРИ!
Pez фигурице Мики, Пата, Паја, Шиља и Плутон вас чекају у трговини.
Играјте се PEZ фигурама, сладите се Pez бомбонама!
PEZELIN
ČESNJAK
Kolinska
© WALT DISNEY PRODUCTIONS

МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

ИСПРИЧАЈ МИ ВИЦ!

Неки изузетно темпераментан директор, познат у предузећу као човек који је често заподевао кавгу, запослио је нову секретарицу. За разлику од њега, нова секретарица била је изузетно тиха, непрекидно је пропагирала идеју да све може да се реши мирно, на дипломатски начин.

Једног дана у канцеларију директора ушао је неки његов колега. Није прошло ни пет минута, а из собе се зачула нека страховита галама, ломљава, једном речи све је пристало — њих двојица су се потукли. Када је све ово чуо један од запослених у том предузећу, пролазећи поред директорове собе, усплахирено се обратио секретарици:

— Зар је могуће да ви свему овом присуствујете, а нисте покушали да видите шта се дешава?! Идем ја...

— Молим вас — рекла је мирним гласом секретарица — останите ту где сте. Ако је директор повређен, позваће ме. Ако није, ника да ми неће опростити што сам га затекла на поду, па ће ме отпустити. А ако је мртав — чему журба?

У рубрици „Драга Савета" појавило се овакво писмо:

Пре неки дан отишла сам са својим дечком у пицерију. Кад су пице стигле, он је на моју ставио бурму! Ја сам била збуњена. Мама каже да није лепо примати поклоне од мушкараца. Шта ви кажете?

Следи одговор:

— Твоја мајка је у праву — врати пицу!

Неки дечак каменом је разбио излог. Када је видео шта је урадио, почео је да бежи. Власник радње истрчао је на улицу, појурио за њим и после стотинак метара успео да га ухвати.

— Платићеш ти мени! — бесно је рекао дечаку.

— Наравно, чико! Управо трчим кући по паре!

Петнаестогодишњи Саша ушао је ко зна по који пут, у кухињу, отворио фрижидер и гунђао како у кући нема шта да се поједе.

— Твоја мајка јутрос је била на пијаци, па у самопослузи, потрошила је силне паре на храну, а ти тако! — отац више није издржао синовљево пребацивање. — Има зелене салате, јаја, мајонеза, сира, саламе, јабука, крушака, пола килограма грожђа...

Саша је само нешто промрмљао и изашао напоље да се игра.

— Баш дивно од тебе што си устао у моју одбрану, драги — огласила се задовољна жена. — Него, да ниси и ти огладнио док си Саши набрајао шта све има у фрижидеру?

— На срећу, нисам. А и да јесам, не би ми ништа вредело јер у кући нема баш ништа да се поједе!

САМО ЗА ВАС

ТРИКОВИ БИГ ЛАЛЕТА

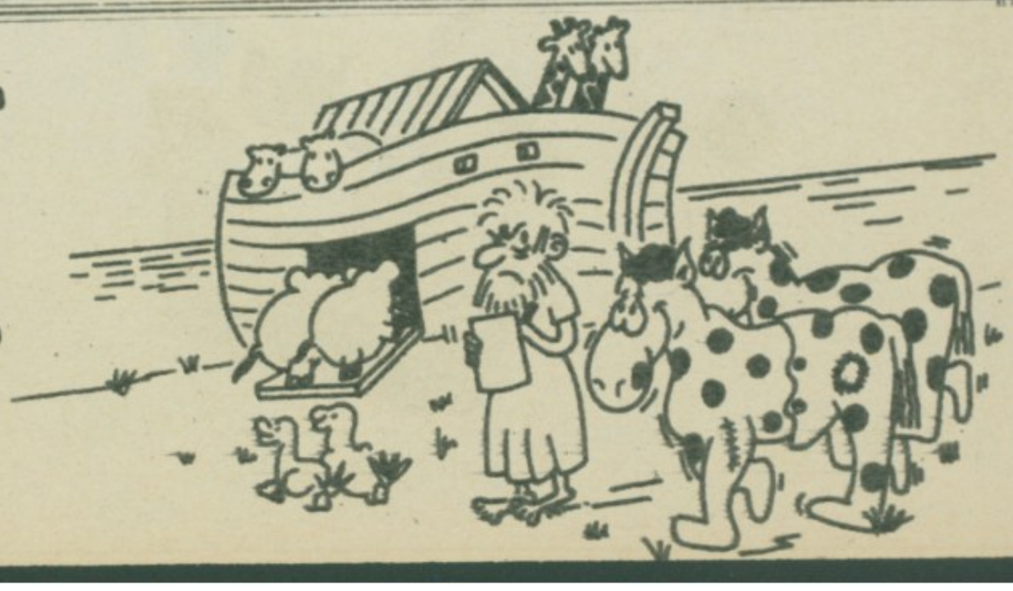

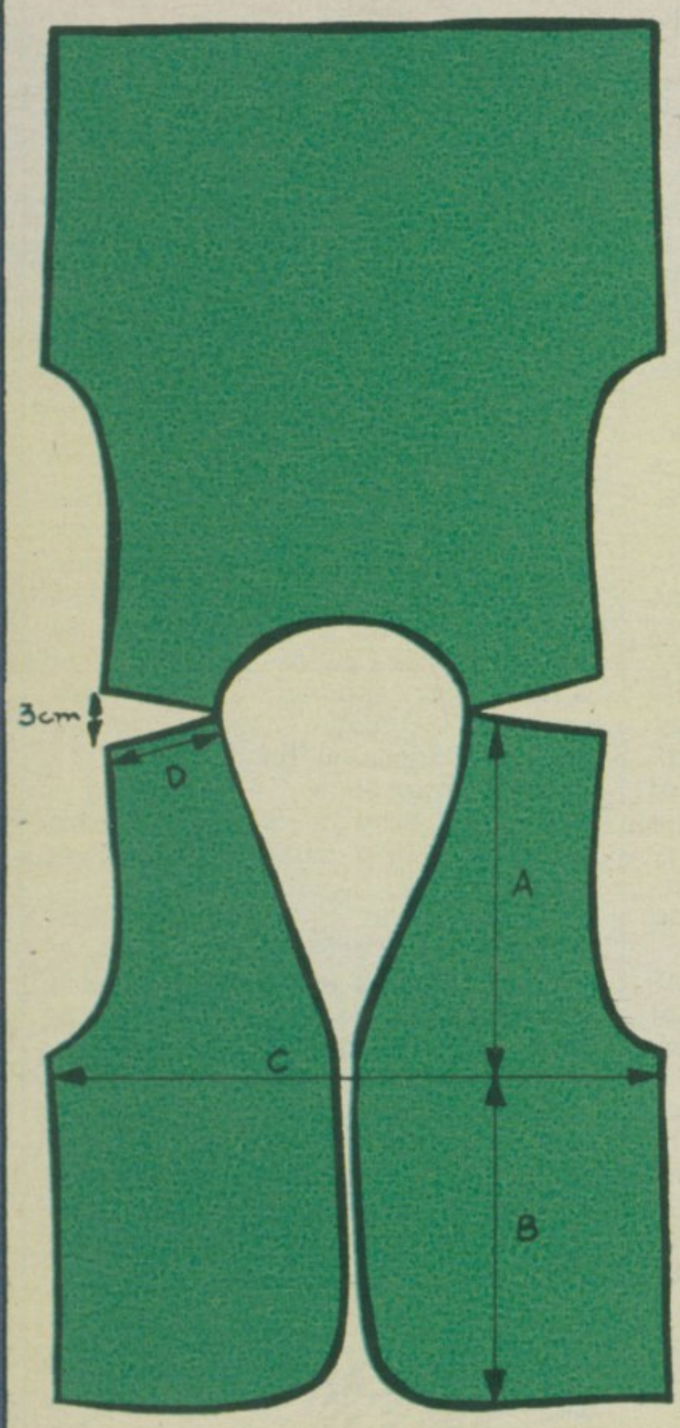
Открићу вам два начина да «карту извадите са потпуно неочекиваног места: узмите шпил на длан леве руке и придржавајте га са једне стране палцем, а с друге стране прстима. Десном руком правите покрет преко шпила — у ствари неприметно средњим прстом полако гурајте горњу карту (цртеж b) и прихватајте је целим длаком, али тако да то присутни посматрачи не виде (цртеж c). Сада реците присутнима да ћете успети да „нађете" карту где год вам падне на памет — рецимо, извадите је испод лакта, са нечијих леђа, из нечије косе.

Други начин за држање шпила је: прстима леве руке потискујте карте на длану десне руке, док палац мора да остане слободан како би, опет неприметно, скинуо горњу карту са шпила (цртежи a и b). Карту, као и у првом случају, задржавате у длану и опет је „пронаналазите"...

КАРТА ИЗ ЛАКТА

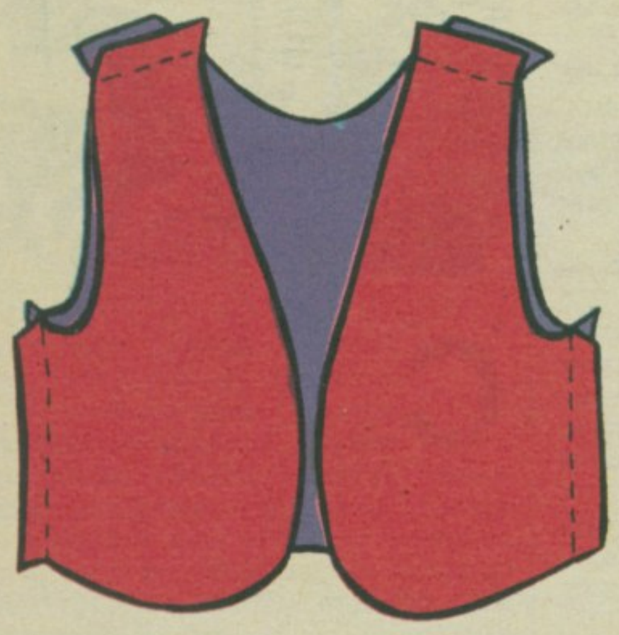

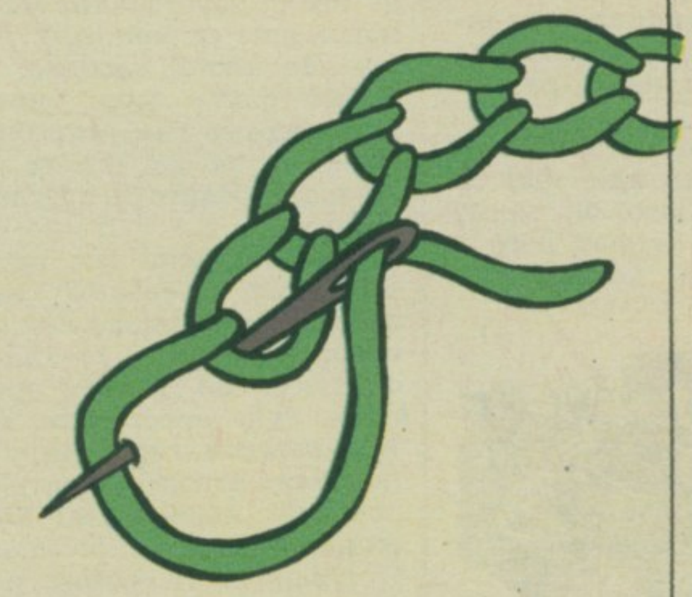

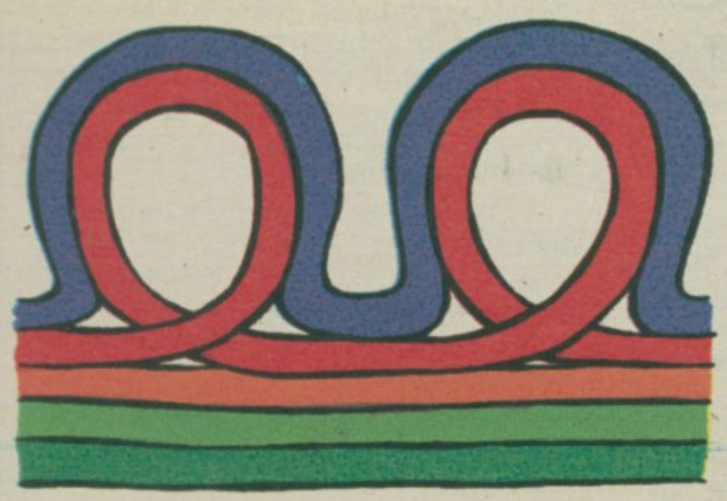

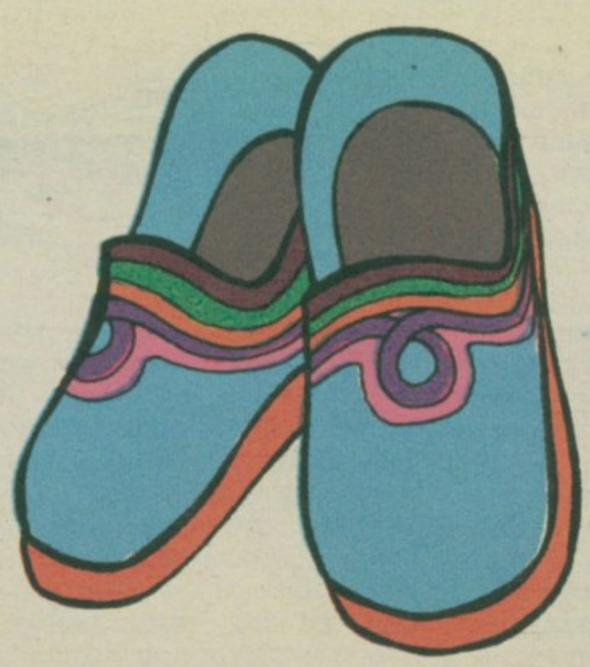

Умишн кушак

ВЕЗЕНИ ПРСЛУК И ЕСПАДРИЛЕ

За прслун вам је потребан номад чоје 1 x 0,5 m. Чоја је захвалан материјал јер је не треба ивичати или правити поруб. На црној контури види се које су вам мере потребне, а на кроју како се оне наносе на модел.

Предњи и задњи делови прслука уши-вају се на рамену и испод руке. Уколико немате чоју, све ивице морате да обра-дите, да се не би осипале, или да ушијете поруб. Мотив са цртежа везе се бодом ланчића разнобојном вуницом. Ако баш не волите да везете, мотив можете да урадите ушивањем разнобојних трака.

Еспадриле, које треба да буду исте боје као и материјал за прслук, украси-те и истим мотивом.

B.L.Popović '82

ВИЗАТОР

СВАКИ ЧОВЕК СА КОМАДОМ ЖИЦЕ ПОСТАО ЈЕ СПОСОБАН ЗА САМООДБРАНУ, МОГАО ЈЕ И ДА ПРОИЗВЕДЕ СВЕ ШТО МУ ЈЕ ПОТРЕБНО

Интерпланетарне снаге Један враћале су се са задатка после двадесет година проведених у свемиру. Обишли смо око Тамне звезде и на њој 10 година копали уранијум, градили атомске централе и пунили контејнере ужасним плутонијумом. Шест огромних бродова сада су били натоварени драгоценим али убитачним теретом.

Џулијан Хад, иако није имао везе са свемирском војском или научним тимом, самим тим што је био изасланик свемоћних Дилера, могао је да наређује генералима. Одвратан човечуљак шиљатог носа, прасећих, неповерљивих очију и влажних дланова показивао је своју моћ кад год му се пружала прилика. Али, он је представљао ВЛАСТ, страховладу која је харала Земљом у таквим размерама да су се и погледи регистровали, а камоли речи или дела.

Нисмо имали могућности да будемо у контакту са родном планетом због удаљености, па смо нестрпљиво ишчекивали тренутак приближавања. Када сам је угледао обузео ме је неки чудан занос, понос, иако прилике које смо напустили кад смо кренули нису биле задивљујуће, бар са моје тачке гледишта. Наоружање је достигло такав степен да су готово сви градови и насеља представљали војна упоришта.

Почели смо са позивима Форт Америци, најснажнијој војној команди на планети, али одговор нисмо добили. Из предострожности, нас петоро смо се укрцали на извиђачки брод, док су ратни бродови, предвођени „Великим диктатором", остали на небу. Кренуо сам са групом због својих неоспорних научних заслуга, иако неомиљен у круговима властодржаца због оца, који се потпуно посветио науци, јер се противио убитачним милитаристичким принципима Дилера, што се сматрало издајом. Када сам одлазио на пут казао ми је:

— Сине, не попуштај! Можда се нећемо више видети, али знај да радим на нечему што би могло променити не само живот него и начин размишљања човечанства.

Форт Америка је умрла: владала је ужасна зима јер су системи грејања били очигледно давно искључени. Никакав траг разарања или борбе није се видео, никакав знак насиља.

— Организована евакуација — мрмљао је млади капетан Дојл. — Глад није, биолошки рат није, нестанак енергије није, побуна није... Једноставно, све напуштено.

— Престаните са мумлањем — издра се одвратни Хад. Дојл ућута.

Кренули смо према Американији, прекрасној престоници коју су подигли Дилери. Нашли смо је у истом стању као и ратно упориште. Открио сам нетакнута складишта плутонијума, довољна да разнесу пола Америке. Најзад, нашли смо и црну кутију града: ту мора бити, забележен на тракама, одговор на све ово. Хад, окружен својим телохранитељима, уплашено је зверао около. Почео сам да стичем утисак да се његова страховлада ближи крају, иако нисам знао зашто. Последња реченица на тракама по датуму је одговарала календарима у Форт Америци, тачно пре 10 година:

— Рутинско спуштање на дилерском аеродрому. Бродови напуштени због еквилизатора.

Дошли смо до Централне банке и открили отворене сефове са фантастичним нетакнутим благом. Све је изгледало потпуно немогуће. Вратили смо се на брод и Дојл предложи да одлетимо ван града и успоставимо контакт са људима јер, ако не живе више у граду, мора да су у природи. Хад је пристао. Спустили смо се близу једног шумарка, изашли и почели да истражујемо. Најзад, на једној заравни угледали смо човека и жену, обасјане сунцем: смејали су се, причали и радили око једне чудне машине. Допузали смо до њих.

— Печурке за вечеру, а, драга? А да засадимо љиљане на јужној тераси? Како би било да башту назовемо Дејл Хокинс?

Запрепастио сам се када сам чуо име свог оца.

— Важи — одврати жена и приђе једном дрвету.

— Заустави је — заурла Хад и његове горориле отворише ватру на недужни пар и убише их. Дојл и ја скочисмо на ноге. Дојл се уздржа, али ја полетех на Хада вичући:

— Убицо!

Наравно, телохранитељи су ме на време зауставили. Мале очи ме погледаше са мржњом.

— Да нисте, наводно, стручњак, одмах бисте били ликвидирани. Али, сад сте нам потребни, што не значи да за ово нећете ускоро одговарати. Идите и прегледајте ону машину.

Идиот, мислио сам, од ово двоје могли смо да сазнамо све што нас интересује. Пришао сам машини и почео из беса да је шутирам, али одједном ми нешто привуче пажњу. Руке престадоше да ми дрхте: невероватно! Није постојао никакав извор енергије који би покретао машину, ни батерије ни жице, а машина је ипак радила. Претварала је земљу и камен у бетон! Невероватно!

Те ноћи сам се извукао из брода, иако сам знао да је казна за такав прекршај смрт, а пошто ме је Дојл чуо, заједно смо кренули да обиђемо кућу несрећног пара. Исто: никакав приметан извор енергије које је очигледно било напретек.

Најзад сам наишао на оно што сам тражио: танку жицу омотану око пластичног штапића.

— Ево одговора на све — рекао сам Дојлу који ме је запањено посматрао. — На томе сам радио две деценије — наставих — али нисам смео да га испробам на броду, јер сам се плашио да нас не разнесе... Па да, и мој отац... Свакако, зато су спомињали његово име!

— Ништа не разумем — рече Дојл. — Надајмо се да тиме можемо запушити уста оном вашљивом скоту и његовим крвницима — уздржани капетан ипак се изланuо.

— Не бријте, капетане — рекох — изгледа да су Дилери и цела њихова власт, цео тај апарат, преживели, као... као коњска запрега у 20. веку.

Ујутро сам изјавио да ћу сам отићи на извиђање. Хад се успротивио. Стајали смо испред једне шумице.

— Немојте ни помишљати да ме зауставите — рекох храбро, што га искрено запањи. Држао сам справицу у шаци, уперио је на шумарак: муња је блеснула и шумарак нестао.

— Тако ћете и ви, ако нешто покушате. Дојл, волео бих да пођете са мном.

— Платићете ви све ово — процедио је кроз зубе Хад.

— Мислим да нећу, јер сте ви и ваши шефови застарели као диносаури и атомска бомба. Технолошки развој вас је прегазио.

Хад је потрчао према броду да успостави везу са „Великим диктатором" а ја сам се окренуо и отишао са Дојлом. Имао сам план који је требало брзо спровести у дело.

Сутрадан ујутро приближавали смо се „Великом диктатору" који се спустио на земљу. Требало је одиграти тешку игру, спречити евентуалне жртве. Зато сам повео Џејн Енлоу и њеног оца да нам помогну. Упознати са ситуацијом, али бесни због убиства младог брачног пара, захтевали су да им се предају и да им буде суђено.

— Дилери више не постоје — мирно је говорио старац ожалошћеном Хаду окруженом својим људима. — Ми смо дошли по убице. Господин Хокинс и капетан Дојл већ су положили заклетву Братства. Нас четворо представљамо довољну већину за суђење.

— То је био погрешан потез — промуца Хад. — Ја ћу се побринути да се исплати одговарајућа компензација. О томе не треба више разговарати. Захтевам да ваша влада...

— Ми немамо владе, само Братство коме се прилази добровољно.

— Хоћу да сазнам све о томе еквилизатору пре него што моји

бродови отзоре ватру — додаде Хад арогантно.

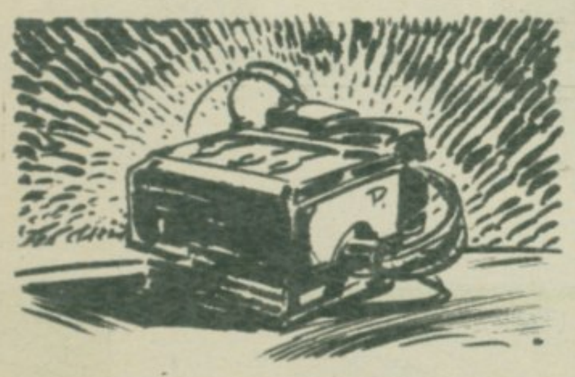
— У реду — одврати старац мирно. — Прича почиње пре 20 година са Дејлом Хокинсом.

— Издајником?

— Највећим научником којег је човечанство имало после Ајнштајна у 20. веку. Вукли сте га по затворима, испитивали, мучили. Радио је само оловком и папиром, а ипак је створио читаву нову науку и технологију која је променила свет. Дилери су нестали. Да, помоћу еквилизатора. Дејлу није било потребно ни оружје ни војска, само је својим затворским чуварима саопштио шта је открио. Новост се ширила од уста до уста, а најзад је група научника почела рад у тајној свемирској лабораторији и произвела нову машину. Преко малог трансмитера зраци еквилизатора упућени су према Земљи свим таласним дужинама које су могле да прођу кроз јоносферу. Го је срушило Дилере. Постали су сувишни. Као и Атомско доба, које се приближавало критичној тачки због своје претеране централизације моћи. Хокинсова технологија представљала је потпуну супротност: Једноставност, самосталност и потпуну личну слободу.

— А како то ради? — упита Хад с презиром у гласу.

— Стари атомски реактор био је огроман, незграпан, опасан и расипнички начин да се уради врло једноставне ствари — рекао сам. — Чиста енергија постоји у атому. Старе атомске централе користиле су најсмушенији процес претварања кинетичке и електричке енергије у топлотну, а онда користиле огромну апаратуру да само делић те енргије опет врате у електричну. Таква машинерија могла је да садржи само делић везивне снаге која држи протоне, неутроне и електроне спојене у атому. Отац је хтео да постигне једноставну ствар на једноставан начин. Енергија масе постоји, као што је доказао Ајнштајн. Хокинс је смислио начин који ће је ослободити. То је еквилизатор, обичан соленоид, али савијен на такав начин да његово поље неприметно мења координате простора и међусобно деловање масе и енергије. Атомске честице соленоида су еквилизоване, како је отац назвао такав процес. Претворена енергија појављује се као директна струја у жици. Спецификације еквилизатора могу се запамтити за пет минута.

Хад одмахну главом у неверици:

— Веровању кад видим.

— Видели сте шта се јуче десило са шумицом — рекох.

— Мене не можете блефирати — насмешио се пакосно. — Ми ћемо преузети власт, као некад Дилери, које сте ви уништили.

— Не схватате — рекох — нико никога није убио. Дилери су једноставно застарели као организација. Форт Америка је постала сувишна попут лука и стреле. Гарнизони су то схватили, спаковали се и отишли кући. Еквилизатор је укинуо поделу рада у војној технологији као и у свим другим областима живота. Сваки човек са комадом жице постао је војни специјалиста способан за самоодбрану, као и за самосталну производњу свега што му је потребно. Рецимо, брачни пар који је живео овде сам је саградио кућу, производио храну и одећу. Када сте их ви убили, градили су брану да сачувају своју земљу од ерозије. Нису били робови ниједне вештине, јер су их све поседовали. Људи немају разлога да мрзе свог суседа јер сви имају исте могућности и исту моћ.

— Зашто су онда сви напустили градове?

— Градови су представљали продукт старе технологије и изумрли са њом. Радници свих градских служби су их напустили, јер је подела рада на специјализације постала сувишна, а то је био једини разлог њиховог боравка у граду. Новац је такође постао сувишан. Нико нема потребу да купује од другог, јер свако има све.

— А криминал?

— Било га је у почетку — одврати старац — али су многи убрзо схватили да за пљачку нема разлога... Неке смо морали да ухватимо и казнимо.

— А Братство... Шта је то? Влада?

— Не. Добровољни чланови се брину о болницама, библиотекама и школама. Раде на свему што је за опште добро, али немају никакву власт, ако имате на уму неку врсту предаје вама и вашим бродовима.

— Ако имате владе, онда мислим да имате лудницу... и сви сте ви лудаци наоружани лудачким оружјем — викао је Хад.

Енлоу одмахну главом достојанствено:

— Ви имате погрешну животну филозофију. Верујете да су људи зли и да се њима мора владати. Срећом, људи са еквилизатором не реагују на принуде. На жалост, има их и рђавих... као и ви — додао је мирно.

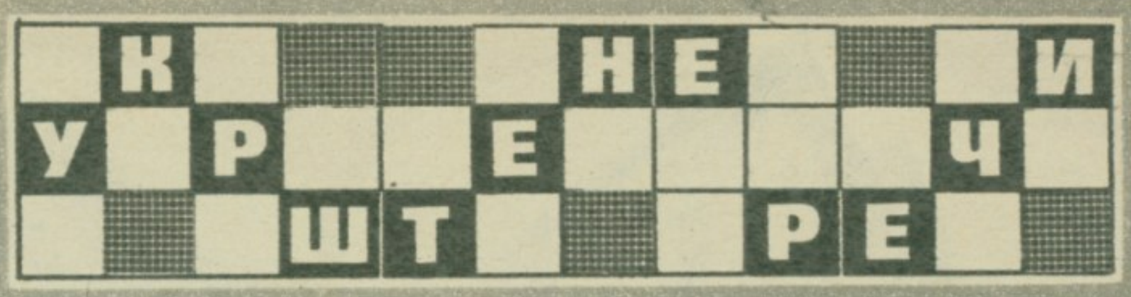
— Свињо — заурла Хад, али у том часу муња из девојчине руке удари испред његових ногу.

— Још једна таква реч упућена мом оцу и ви сте мртви — рече Џејн. — Вама је потребан дуг период адаптације, ако сте на њу способни. А сада, предајте бродове и пустите ваше људе напоље да приме еквилизаторе.

Хад је погледа с мржњом, отпљуну и полако крену према „Великом диктатору", онда нагло потрча и муњевито се попе уз степенице. Дојл полете за њим. Обоје се изгубише у великом броду.

Хада више нисам видео.

— Средила га је посада — рекао ми је Дојл касније предводећи своје људе којима је објаснио значење еквилизатора. Мирно су излазили примајући сваки по један и придружујући се на тај начин једном новом и срећнијем добу.

ОСТРВА СРЕДЊЕГ ЈАДРАНА

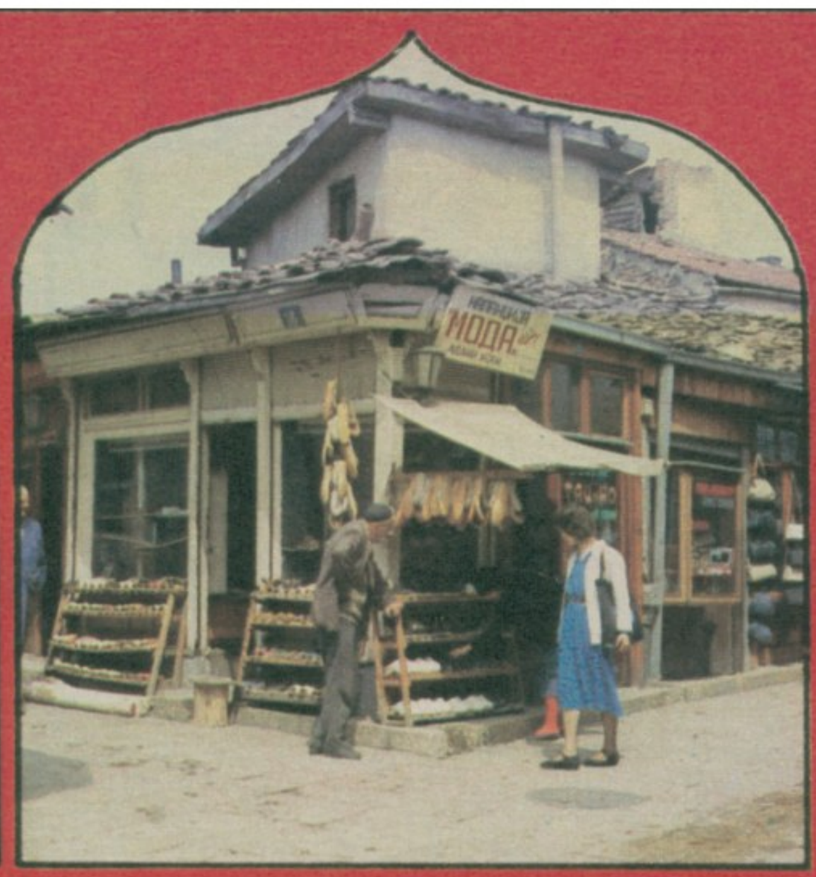
Наша обала, знамо то још са часова географије, спада у најразуђеније у Медитерану, и не само њему. Поред многих залива, затона, канала ту је и преко хиљаду острва па зато није необично што већ трећи број говоримо о њима. Сада су на реду острва средњег Јадрана, њих осам, а називе, како је то већ уобичајено, потребно је уписати поред и испод за то одређених бројева ...

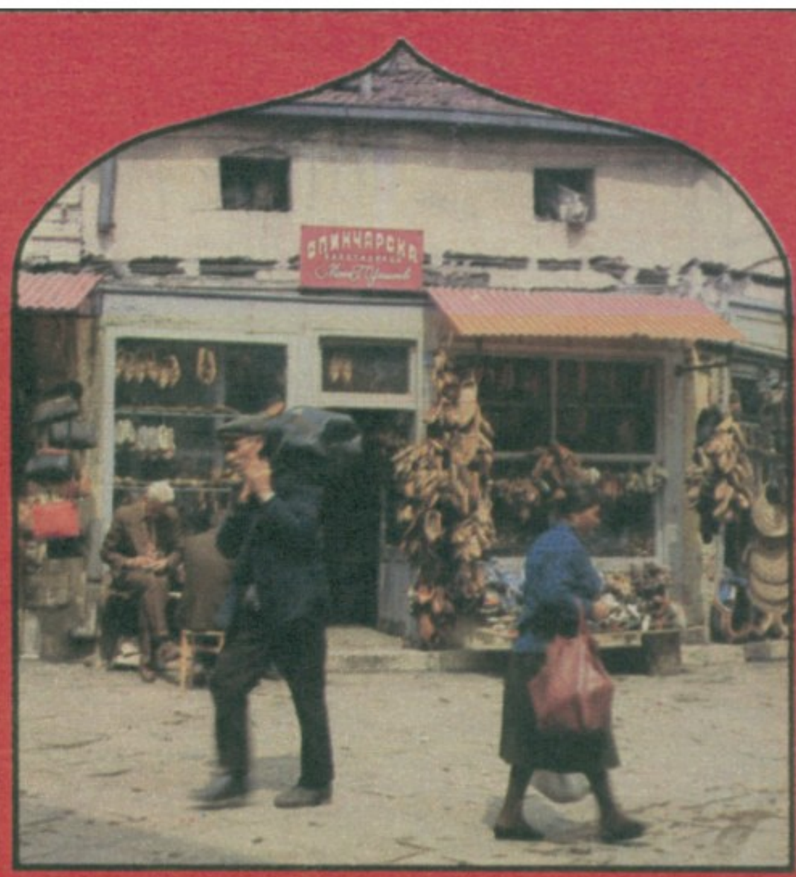
АУТОР ВЕ-МАК	1	ЗВЕЗДИЦА У КЊИЗИ	2	ГОМИЛАТИ БЕЗ РЕДА	КОЊ	ЕКИПА	ПОДРАЖАВАТИ	ВРСТА ПОВРША	ВРСТА ОРГАНСКИХ СПОЈЕВА
ГУРАТИ СЕ ТАКТОВИМА									
ОДАБРАНА РОБА									
МЕСТО У БОКИ КОТОРСКОЈ					ИМЕ СЛИКАРА ТИТУНОВИЋА НАТРИЈУМ				
КОЈИ ТЕЧЕ, ИДЕ ГЛАТКО						ГРЧКИ ФИЛОЗОФ ИЗ ТИВТА 3			
ПОСТАТИ РУТАВ, ОРУЊАВИТИ									
НЕМАЧКИ ПОЛИТИЧАР, БРАНТ					РИМСКА БОГИЊА СРЕЋЕ РАСПОЛОЖЕН				4
				ЗОЉА 5				"ЛЕГА" ИМЕ ПЕВАЧА ШОПОВА	
ДЈАКЕ НА ГЛАВИ	КЕЛВИН КАЛЕНДАРСКО ВРЕМЕ		"ДОКТОР" 6			ШАХИСТ ТИХАИЛ ФУДБАЛ. "СЛОБОДЕ"			
МАЛЕ ДУБРАВЕ "МЕТАР"									
							ОЛИВЕР ТВИСТ ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА		
ГЛОМАЗНЕ ТОНА		Ш.Е. ВЕЉКО РОГОШИЋ			ГРЕБЕН ЦРВЉИВ ПЛОД			ВАШАР	РИМСКИ РАТНИ БРОД, ТРОВЕСЛАРКА
ОРОНУЛОСТ, УВЕЛОСТ									
МАТИЈА ГРВА							100m² ПОДЗЕМНИ ПАКАО		
ВРШАК, ШИЉАК	КОСИ КВАДРАТ	МАЊИ БОЈ (ТН.) 7							
			ЗАГРЕБАЧКА ГЛУПАЧИЋА, КАРИЈА	БИСТАР, ЗАСАН ШУНД У ЛИТЕРАТУРИ					
КОЈИ ЈЕ НАЛИК НА ОВОГА							КОЊЕ ТЕКЕТАЊЕ РАДИЈУМ		
НЕГОВАЊЕ РУКУ И НОКТИЈУ								"ЛИТИ" СУМПОР	
8					БАКАРНА ИЛИ ЗЕМЉАНА ПОСУДА				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Дубровник, УГЉАН, Ава, гоуда, сос, ИСТ, Ал, н, отварсити, Тиват, крт, Ото Бихаљи, Кисач, Та, тражити, Иж, не, Ир, буквина, а, тор ип. К. П, рг, тов, хасна, ирис, шпада, три, мотати, л, Ани, Антиб, На.

СКОПЉЕ:

СТАРА ЧАРШИЈА

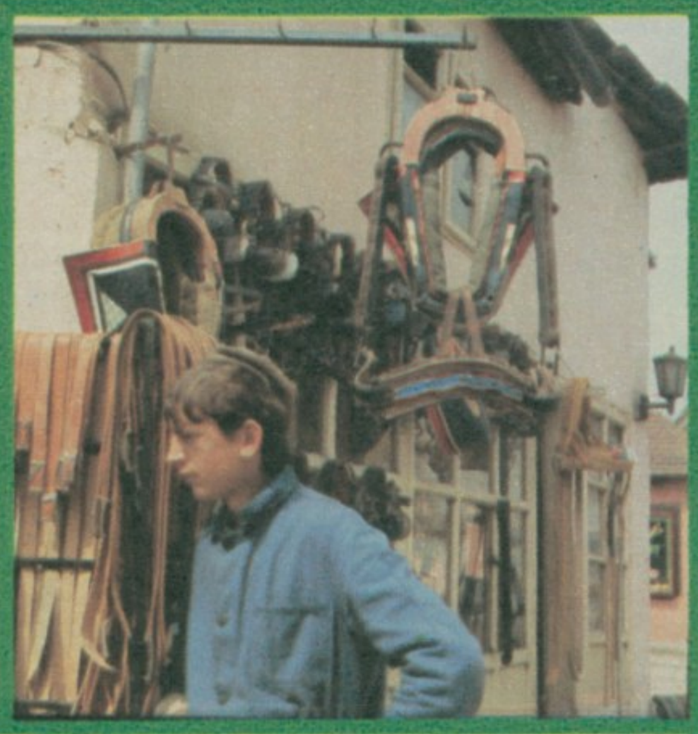
КАПИЈА

Не знаш куд ћеш пре: сокак, тесан и кривудав, води лево, други десно, један горе, други доле. Тамо је папуџија, кујунџија, казанџија, терзија, бојаџија, јорганџија, метлар, сарач, токар, овамо се стисли леблебџија, ћевабџија, бурегџија, содаџија, бозаџија. Иза угла, сасвим скривен, излог ћурчије, фирма исписана невештим словима — „Видра". Видри је данас, истина, мало, али ништа зато, ту су коже лисица, куна, зечева... У другом крају, (не)срећан што је скрајнут, уз чибук завађен седи шеширџија, његова роба пре заслужује да постане музејски експонат него да покрије главу путника намерника. Време за њега као да је стало, његов часовник, све су прилике, тек откуцава половину прошлог века.

Излог до излога, ћепенак до ћепенка, тако било тако је, безмало, и сад. Стара скопска чаршија живи неки свој живот, ван века и простора. Тамо, одмах преко Каменог моста, дише ново Скопље, пословно и нестрпљиво. Хита у неко своје сутра. Стара чаршија, позната и као Бит-пазар развлачи своје јуче. Често у помоћ призове путописце попут Евлије Челебије који, поткрај 17. столећа, уствари да је овде било „две хиљаде сто педесет дућана. Ту има тргова и базара који су грађени од тврдог материјала и украшени сводовима и куполама..."

Чувени турски путописац, без чијих импресија тешко може да се замисли целовитији портрет било којег нашег града оног времена, у својим путописима приповеда о Скопљу и ово: „Сокаци су им чисти и калдрмисани. Сваки дућан красе зумбули, љубичице, руже, зимске руже (нерсин), босиок, јоргован и замбак (крин) у вазама и саксијама. Они својим мирисом просто опијају мозак посетилаца и трговаца..."

Изузимајући сарајевску Баш-чаршију, тешко да је данас код нас могуће наћи базар попут овог, сличног оном у Техерану и Багдаду, рецимо!

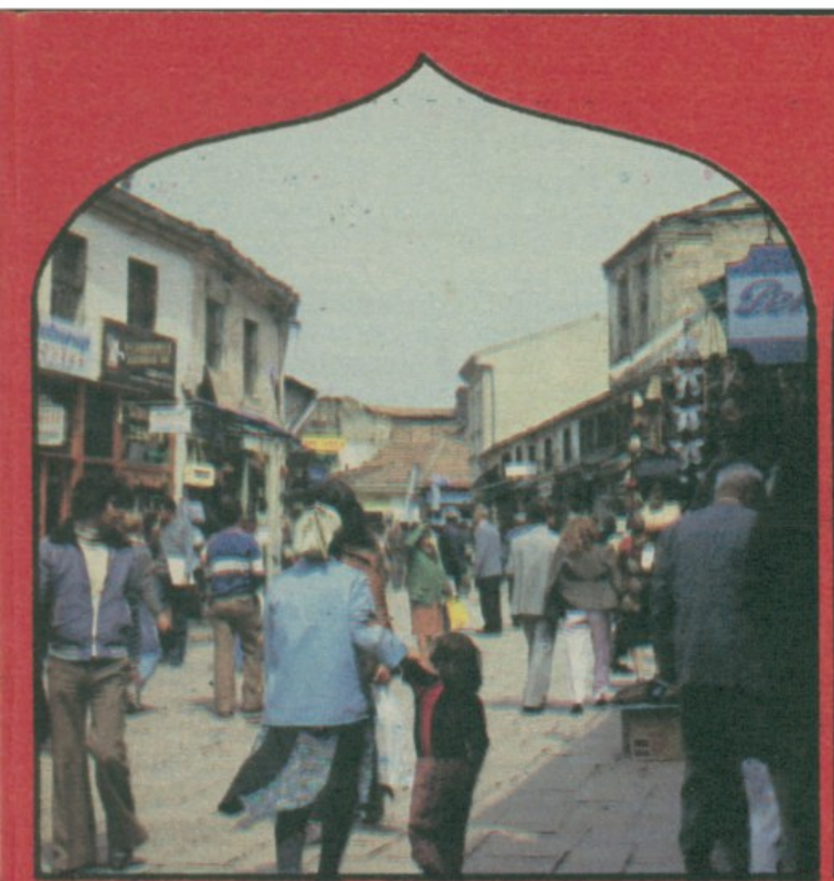

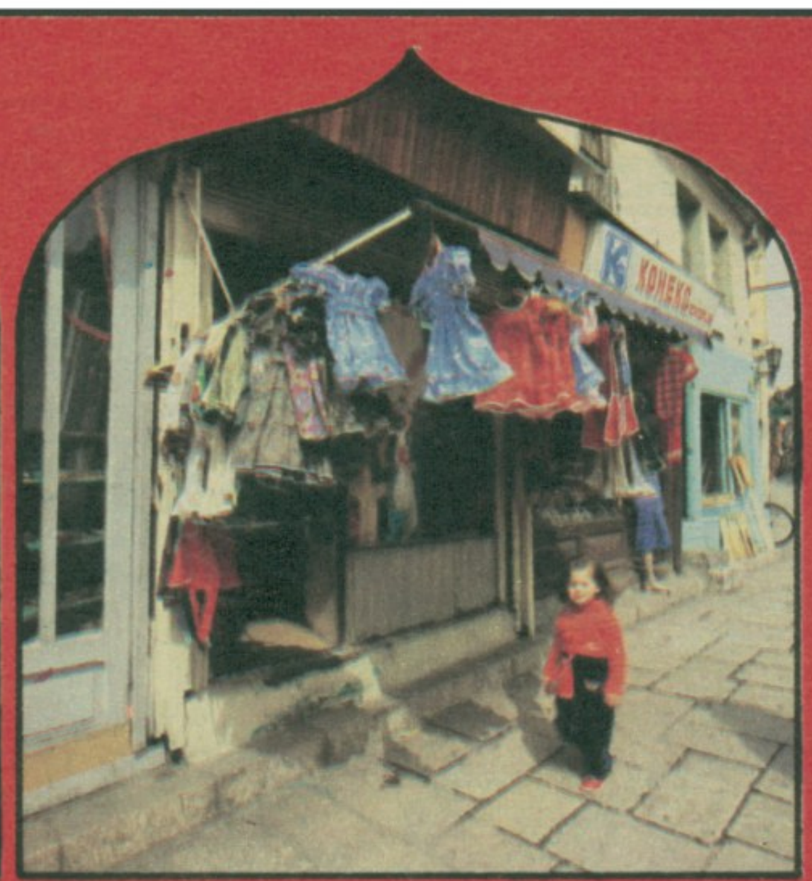

ОРИЈЕНТА

Некада су, позовимо поново у помоћ летописе, ти исти трговци муштерије дочекивали клањајући се, шкропећи их ружиним уљем и служећи их кавом из филцана.

А на овим странама живот је почео да се исписује, каже историја, још 518. године, када су се старом дарданском граду Скупију приближавале варварске хорде да га опљачкају и поруше Становништво се разбежало а варвари је предухитрио катастрофални земљотрес који је потпуно разрушио Скупи. Народ се није вратио на згариште, три километра даље подигао је град на месту данашњег Скопља. А ако поново позовемо у помоћ историју, сазнаћемо да је аустријски генерал Пиколомини, јурећи Турке од зидина Беча, стигао 1689. до обала Вардара и запалио Скопље. И чаршију, дабоме. Савременици говоре да се генерал, попут злогласног римског императора Нерона, попео на брдо Водно и одатле, уз звуке музике, посматрао пожар. Наводно, у Скопљу је владала колера па да не би силна војска била десеткована страшном заразом, потпалио је ватру.

Но, није то била једина несрећа која је Скопље, његову Стару чаршију, нагонила у безглав бег. Кад се 26. јула 1963. земља померила, односећи у свом помахниталом бесу 1070 живота, и Стара чаршија је застењала, као да се „капија Оријента", како су некад звали Скопље, отворила. Не задуго. Човек је надјачао и ову недаћу и ускоро је, обновљена и преуређена, никла нова Стара чаршија.

Данас, безмало две деценије након земљотреса, Стара чаршија љубоморно чува своје рухо, са свим својим особеностима којима код нас може да конкурише само сарајевска Баш-чаршија.

П. Милатовић

Снимио:

Љубомир Патрногић

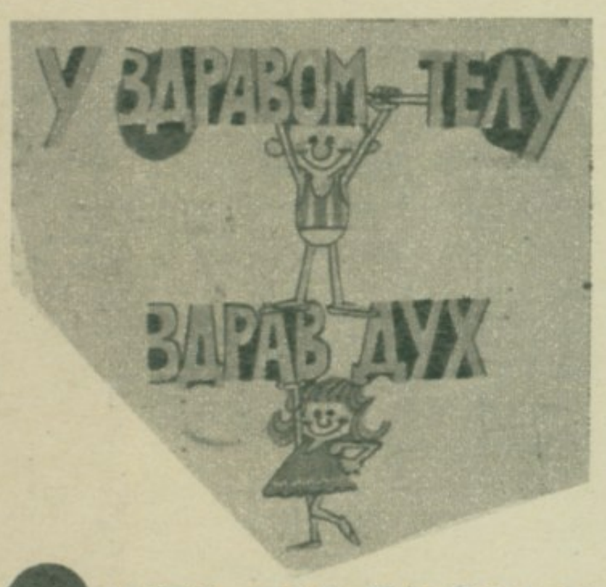

ШТО ПРЕ ТО БОЉЕ

Желела бих да знам шта треба да раде они који имају крив врат?

Изабела Марјановић,
Читачка II део 30
Сремчица

Твоје питање је врло умесно јер и крив врат спада у деформације кичменог стуба о којима се врло често говори. Настаје услед скраћивања мишића с једне стране врата, па то повлачи главу устрану. Овај деформитет може да буде урођен или стечен и у том случају је углавном последица неке болести. У његовом лечењу најважнију улогу имају родитељи јер су они ти који ће га први уочити, а што се пре приступи лечењу, оно ће бити ефикасније. Тако највише изгледа на успешно излечење урођеног искривљеног врата има оно које се предузима већ у првим недељама живота новорођенчета.

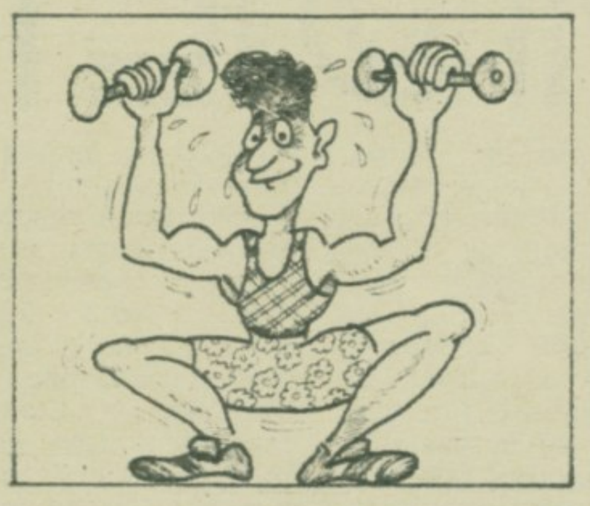
У свим случајевима када се констатује крив врат треба се одмах обратити лекару јер само он може да лечи. Сигурно је да у уклањању ове деформације играју улогу и вежбе којима би се истезао скраћени мишић: једна од њих је нагињање главе на супротну страну. Пожељно је да у извођењу ове вежбе ухом додирнеш раме. Корисно је и спавање на косом јастуку који током дужег времена делује на померање главе на супротну страну. Ове две вежбе имају извесно дејство и код стеченог искривљења врата али неопходно је да им се што пре приступи. На крају, да кажемо да се крив врат може исправити. Потребно је само мало упорности и дисциплине.

ДА БУДЕТЕ ЈАЧИ

Које су вјежбе за јачање ножних трбушних мишића и колико треба да буду тешки тегови за дјецу од 4, 7 и 11 година?

Здравка, Пеђа, Данка и Тода,
Његовуђе

У емисијама Школског програма ТВ Београд у „Здравом телу здрав дух" имали сте прилике да чујете да од снаге мишића у великој мери зависи правилно држање целог тела. Исто тако и функционисање свих делова организма. Сваки покрет који захтева напрезање мишића изазива њихово јачање, посебно ако се ти покрети систематски и свакодневно понављају.

Најједноставнија вежба би била следећа: закачите се ногама за грану или, ако сте у фискултурној сали, за вратило, и уз савијање руку подигните се увис. То би било такозвани згиб. Ништа мање корисни нису ни чучњеви. Ефикасност ове две елементарне вежбе за јачање мишића руку и ногу расте постепеним повећавањем оптерећења: то значи да у почетку чучњеве или згиб треба изводити на описани начин а после неколико дана треба на леђа или око појаса ставити најпре неки мали терет а затим све већи. Стручњаци данас сматрају да на јачање мишића најефикасније утичу вежбе код којих је оптерећење толико да могу да се изведу највише три пута. Већи број понављања, по овој теорији, има далеко веће дејство на обликовање мускулатуре него на јачање. ИГРО „Спортска књига" из Београда издала је неколико књига у којој могу да се нађу вежбе за јачање мишића а њих, уосталом, свакако добро знају и ваши наставници физичког образовања.

Ваше друго питање је веома занимљиво, пре свега због тога што је све донедавно владало мишљење да деца до 15—16 година не треба никако да изводе вежбе са теретом јер оне могу штетно да делују на организам. Данашње теорије оспоравају ово мишљење али препоручују опрезност у одређивању броја вежби и тежине оптерећења. Код деце од 4 до 11 година не постоји потреба за вежбе са теговима, у сваком случају, не са тегозима у класичном смислу. Вежбе које бисмо вам ми препоручили су растезање гуме, подизање одређених предмета и слично. Величина оптерећења треба да буде толика да покрет може да се понови 3 до 5 пута.

ИДЕАЛНА ТЕЖИНА

Имам 15 година, висока сам 172 cm а тешка 60 kg. Неки кажу да је то превише килограма за моје године, па ме интересује да ли је то тачно? Да ли мој висини одговара ова тежина и које бисте ми спортове препоручили?

Даниела Јаначковић
Војводе Мишића 5/4
Прокупље

На тежину тела утичу многи фактори, пре свих, наследни и исхрана о чему смо већ неколико пута писали и у „Малој пошти".

Што се тиче одређивања идеалне телесне тежине за њено израчунавање постоји неколико формула (једну смо објавили у Забавнику број 1588 у рубрици „Нећу да седим!") између осталих и Брокова која каже:

TT (тежина тела) = BT (висина тела) — 104

За израчунавање идеалне тежине високих људи чији им се да је најприкладнија Месерлиева формула:

TT = BT — 110

ĐAČKO DOBA-SPOMENAR
poštan. fah 38-157
BEOGRAD 11061

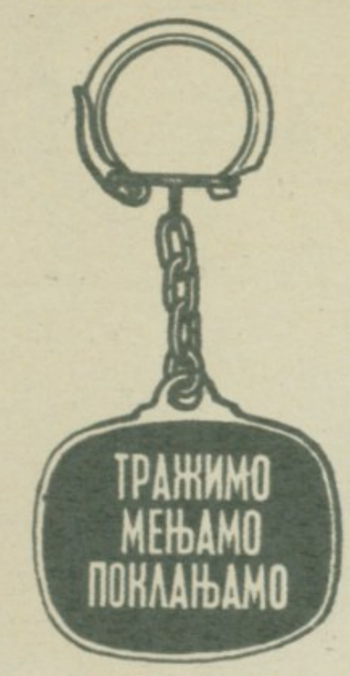
POKLON !
● nalepnica
● značka

● 64 stranice
● 32 ilustracije
● u boji
● postojan povez
● naslovna strana zlatotisak

to je:
đački ilustrovani
SPOMENAR
za samo 110 din.

NARUDŽBENICA
SPOMENAR u količini od ___ kom
ime i prezime
ulica i broj
broj pošte i mesto
plačate poštaru

За касету Ђорђа Балашевића „Панонски морнар“ или Бијелог дугмета „Доживјети стоту“ нудим 20 салвета и 20 бијелих коверата. **Загорка Бозало 71000 Сарајево, Титова 57/11**

Недостају ми сљедећи бројеви стрипа Велики Блек: 129, 132, 137, 144, 145, 148 и 161 те молим читаоце Забавника да ми помогну. У замјену нудим друге квалитетне стрипове, већ како се договоримо. **Зденко Бајо, 71324 Полдуговци, Владе Вуковића 68**

Поседујем 1.500 разгледница које бих хтео да мењам за марке и значке, по договору. **Србислав Лепшановић, 22308 Голубинци, Шуматовачка 60**

Поседујем нов „Електро-пионир“ Механотехнике који бих продао или замијенио за мађарску коцку. Што се коцке тиче радо бих је купио или измјенио и за нешто друго, јер имам доста марака, значака, разгледница. **Адмир Тихоћ, 71000 Сарајево, Петра Докића 3/I**

Према томе, твојој висини савшим идеално пристају килограми које имаш. Којим ћеш се спортом бавити зависи од твојих склоности, талента али и спортских клубова који постоје у граду у којем живиш. Ипак, предложићемо ти неке: пливање, рукомет, кошарку, одбојку, клизање. Да би нашла успеха у спорту којим будеш одлучила да се бавиш, мораш га и волети.

Сунце наше насушно

Први пут ти се јављам са молбом да ми кажеш где бих могао да нађем књигу о коришћењу соларне енергије и по којој цени?

Драган Мачкић,
Браће Груловића 5
Бешка

Доктор Бранко Лаловић написао је две књиге о коришћењу соларне енергије: једна је „Соларне куће“ коју је као специјално издање објавила „Галаксија“ а продаје се по цени од 150 дин. а друга „Насушно сунце“, изаћи ће у издању београдског „Нолита“ током године. И ООУР „Издавачка делатност“ НИШРО „Дневник“ из Новог Сада треба током овог месеца да пусти у продају прво коло едиције „Енергетски изазов“ у којем се трећа проблематика која те занима. Прва од шест књига, зове се „Човек се враћа Сунцу“ а написао је др Живојин Ђулум, већ се налази у продаји.

Граница у Шибуљини

Дугогодишњи сам читалац Забавника и по мени то је јако добар лист. Желео бих знати да ли је подручје сјеверно од Задра за вријеме II свјетског рата било под италијанском или усташком влашћу? Занима ме заправо подручје од Задра до острва Пага.

Бранко Жаморија,
Стјепана Сељана 16
Карловац

После априлског слома 1941. године Далмација је подељена између Италије и тзв. Независне Државе Хрватске. Ко ће колики комад колача добити прецизирано је уговором који је 18. маја склопљен у Риму. По њему, Далмација је подељена у три зоне: један од њих била је и Задарска провинција која се на северу граничила са НДХ код села Шибуљана. Острво Паг припало је НДХ и на њему се извесно време налазио један од најозлоглашенијих логора. Капитулацијом Италије 8. септембра 1943. године у Задар су ушли Немци који су до краја рата држали само већа места бивше Задарске провинције: све остало било је под контролом НОП.

Не знамо да ли ти је иначе познато да је Задар заједно са Ластовом и Палагружом, припадао између два рата нашем суседу Италији, на основу Рапалског уговора који су 12. новембра 1920. године потписале Краљевина СХС и Италија. Велике силе, у првом реду Енглеска и Француска пружиле су подршку тадашњој Краљевини Италији и њеним империјалистичким захтевима којој су осим Задра са залеђином припали још и цела Истра, као и Ријека.

Ако волите папагаје

Твоји смо читаоци од малих ногу и Забавник прелиставамо од прве до последње стране. Али, не јављамо ти се због тога већ због нечег другог: нас тројица смо основали Клуб младих птичара, па смо чак и од кућног савјета зграде у којој станујемо добили просторију у којој држимо папагаје. За сада их немамо баш много али се надамо да ће их до љета бити више. Молимо све твоје читаоце који посједују неке лијепе слике или занимљивости о папагајима да нам их пошаљу. Наша адреса је **Бакир Бегић, Даровалаца крви 9/I, 71000 Сарајево.**

Мирослав, Бакир и Велибор
Сарајево

Зашто трепћемо?

Већ сам пуно пута покушавала гледати у једну тачку а да не трепћем, но то ми није успијевало. Увијек би ме нешто запекло у очима па бих морала трепнути. Молим те да ми одговориш, шта ме то пече у очима послије дужег гледања у једну тачку и зашто трепћемо?

Дејана Ђ,
Осијек

Да би светлосни зраци несметано могли да пролазе кроз рожњачу, тј. да би могло добро и јасно да се види, она мора бити глатка, сјајна и прозирна. А да би то била, ту су сузе које се покретењем — трептањем капка преливају преко ње и одржавају је глатком и сјајном. Ако дође до поремећаја у покретању капка или до

смањења стварања суза, рожњача почиње да се суши. Први симптом тог сушења је пецкање у оку. Према томе, ако зауставимо трептање капка гледањем у тачку, сузе престају да се преливају преко рожњаче, она се суши и почиње да пецка. Из овога се да закључити да заустављање трептања није нимало безазлено и да, чак, може да буде и врло штетно.

ШКОЛА ГИТАРЕ
1. Акорди — 2. Теорија
3. Мелодије 150 динара.
Плаћате поштару
Виши курс — 100 динара
Васиљевић Милун
пост рестант
11001 Београд

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА“ Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Сурудић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT DISNEY

МИКИ

... А КАД БИХ ЈОЈ КУПИО БОМБОНИЈЕРУ?

Продавница БОМБОНА

НЕ! МИНИ ДРЖИ СТРОГУ ДИЈЕТУ!

ПА, НАРАВНО, КУПИЋУ ЈОЈ ЦВЕЋЕ!

ЦВЕЋАРА

Copyright © 1982
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ОХ, КАКВЕ ПАПРЕНЕ ЦЕНЕ! ОСТАЋУ ШВОРЦ, АЛИ МИНИ МОРА ДА ДОБИЈЕ САМО НАЈБОЉЕ...

РУЖЕ
ОБИЧНЕ: 40 ДИН. КОМ.
СА ДУГАЧКОМ ДРШКОМ: 60 ДИН. КОМАД

МОЛИМ ВАС ДВАНАЕСТ РУЖА, ОНИХ СА НАЈДУЖОМ ДРШКОМ!

ОХ, МИКИ, ПА ТО ЈЕ НАЈЛЕПШИ ПОКЛОН ЗА ГОДИШЊИЦУ НАШЕГ ПОЗНАНСТВА!

Distributed by King Features Syndicate.

ОВЕ ВАЗЕ СУ СУВИШЕ МАЛЕ!

ТО БАР НИЈЕ ПРОБЛЕМ! СКРАТИЋУ ИХ ЗА ТРЕН ОКА!

1-31